

42. číslo

ISSN 1802-4327

www.milujte.se

Milujte se!

Časopis pro novou evangelizaci

Milujte se navzájem, jak jsem já miloval vás.
Jan 15,12

**Kdo jí tento chléb,
bude žít na věky.**

(Jan 6,58)

10 let časopisu Milujte se!
Všechna vydaná čísla on-line v archivu
na www.milujte.se

Obsah:

čtyřicáté druhé číslo

- 3 **Groteska**
- 4 **Lehnice, nejnovější eucharistický zázrak**
- 10 **Srdce, které trpí**
- 14 **Oběť, která se stále zpřítomňuje**
- 19 **Komu prospívá?**
- 21 **Řekli svatí a to platí...**
- 22 **Na Velký pátek na Křížové cestě v Jeruzalémě**
- 27 **Křížová cesta pro spěchající**
- 28 **Malý velký svatý: sv. Leopold Mandič**
- 34 **Dobrý král**
- 35 **Od depresí k radosti**
- 37 **Matýsek je zamrazený**
- 38 **Dělal jsem asistovanou reprodukcí**
- 43 **Srdce bolí i to, co oči nevidí**
- 44 **Naprohlep**
- 46 **NaProTechnologie**
- 47 **Nabízíme jiná řešení v léčbě neplodnosti**
- 49 **Od první chvíle jsem se do něj zamilovala**
- 50 **Adoptivními rodiči jsme už patnáct let**
- 50 **Uvažujete o adopci?**
- 51 **Chléb a „fakta“**
- 52 **Správný otec chce pro dítě to nejlepší – ne to nejsnadnější**
- 54 **Funguje spiritismus?**
- 55 **Channelling**
- 56 **Pomozme těm, kteří věnovali život Bohu i nám**
- 58 **Pat a Mat a 3 x 7 duchovních impulsů**
- 60 **Společenství čistých srdcí: Tu radost nejde slovy popsat!**
- 61 **SČS v kostce**
- 62 **Blahoslavení čistého srdce**
- 63 **Využij čas pro duchovní vzdělání**

Milovaní čtenáři!

Bývalý mikulovský probošt P. Stanislav Krátký říkával: „Nejvíc nás zajímá to, o čem se nemluví.“

I když se snažíme, aby časopis *Milujte se!* byl obsahově pestrý, přece jen považujeme za svou povinnost věnovat se zvláště tématům, která jsou důležitá, a přitom opomíjená – o kterých se dnes z různých důvodů „nemluví“. Anebo se o nich mluví daleko méně, než by odpovídalo jejich důležitosti... Toto číslo časopisu *Milujte se!* je věnováno hned dvěma takovým tématům.

Obětní charakter Eucharistie – to, že každá mše svatá je zpřítomněním oběti Ježíše Krista na Kalvárii, a má proto nejen pro ty, kdo ji slaví, ale i pro celý svět nesmírný užitek, popřeli v 16. století protestanti. Na katolické straně to tehdy vedlo k reakci, která přinesla Církvi značný prospěch: tradiční učení o Eucharistii jako oběti bylo díky tomu rozpracováno do hloubky, znovu promyšleno a promeditováno. Mnohdy si začneme něčeho nejvíc vážit, až když nám to chtějí vzít... Výsledkem bylo výrazné oživení vědomí, jakou hodnotu má každé slavení Eucharistie, a touha účastnit se jí pokud možno co nejčastěji. To, co Církev v 16. století skvěle uhájila ve střetu s protestantismem, jako by dnes v ní samotné na mnoha místech poněkud upadalo v zapomnění. Přišel čas, kdy je nutné znovu jasně hovořit o hodnotě každé mše svaté, protože je zpřítomněním Kristovy oběti! Znovu připomenout, jaké bohatství a duchovní sílu Církev má již po dvě tisíciletí v oběti mše svaté.

Oplození ve zkumavce (IVF) je naproti tomu téma staré jen několik desetiletí. Mluví se o něm často, ale ty nejzávažnější skutečnosti se většinou vůbec nezmiňují...

V Kristu P. Marek Dunda

Podpořte *Milujte se!* – objednejte si jej

Máme velkou radost, že se k vám dostává další číslo časopisu *Milujte se!*, který u nás začal vycházet díky iniciativě sester Matky Terezy. Vydávání dalších čísel se však neobejde bez vaší pomoci. Prosíme vás o modlitby – za nás, kteří časopis připravujeme, za všechny čtenáře a za ty, kteří časopis šíří dále k těm, kteří by se k němu jinak nedostali a nemohli si jej objednat. Jsme však raději, můžeme-li zasílat časopis čtenářům přímo domů, a nikoli jej pouze anonymně distribuovat.

Časopis posíláme všem zájemcům zdarma (je distribuován pouze v ČR). Náklady na výrobu a distribuci jednoho výtisku, které činí přibližně 20 Kč, jsou hrazeny výhradně z darů čtenářů. Dary na podporu časopisu *Milujte se!* můžete posílat na účet 2400089111/2010, specifický symbol 7777 a jako variabilní symbol použijte údaj ze složenky, která je součástí zásilky. Dary jsou potvrzovány a lze je uplatnit při snížení základu daně.

Časopis *Milujte se!* můžete objednat sobě nebo svým přátelům e-mailem na redakce@milujte.se nebo poštou na adrese redakce. Jen na vás záleží, zda časopis bude i nadále vycházet. Děkujeme za vaši podporu.

redakce

Jsme velmi šťastné, že časopis *Milujte se!* šíří pravdu a učení Církve a že prospěšnost a vzdělávací vliv je vidět ve svědectvích ze života lidí. Podporujeme a modlíme se za všechny, kteří se podílejí na vzniku tohoto časopisu.

Sestry Matky Terezy v ČR

Milujte se!

Časopis pro novou evangelizaci
42/2017, XI. ročník, vydáno 24. srpna 2017

Vychází s církevním schválením Biskupství brněnského
č. j.: Ep/1379/08 ze dne 25. 1. 2008

Koordinátor: P.ThLic. Marek Dunda, Th.D.
Šéfredaktor: P.ThLic. Pavel Zahradníček, Th.D.
Překlady: Terezie Eisnerová OP
Jazyková a grafická úprava: Ondřej P. Vaněček

Adresa redakce: Časopis *Milujte se!*, 671 03 Vranov nad Dyjí 20
e-mail: redakce@milujte.se, www.milujte.se

Vydavatel: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, <http://rcmonitor.cz>,
číslo účtu pro zasílání darů: 2400089111/2010, specifický symbol: 7777

ISSN 1802-4327, MK ČR E 17470

Katolický časopis *Milujte se!* je zaměřen na osvětu a vzdělávání široké veřejnosti jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Časopis vychází pod záštitou sester Matky Terezy a je vydáván ve spolupráci s Hnutím Pro život ČR.

Objednávky: Časopis je neprodejný a distribuován zdarma. Lze jej v požadovaném počtu výtisků objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, neboť časopis nemá předplatně či státní a církevní dotace. Zaslání dary lze podle §15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Redakce si vyhrazuje právo zveřejnění texty krátit, případně upravovat.
Fotografie lidí umístěné u svědectví a článků jsou pouze ilustrační.

Znění licencí Creative Commons (CC) naleznete na <http://creativecommons.org/licenses>.

Foto na titulní straně: archiv MSI

GROTESKA

Je Bůh „bohatý strýček“, kterého si nesmíme pohněvat?

Jak často je pro nás Bůh jen takovým bohatým strýčkem, kterého je třeba navštěvovat, chovat se k němu slušně, potěšit ho maličkostí, aby nám sem tam pomohl nějakou protekcí a dal nám něco na přilepšenou do našeho normálního života, který si však jinak zajišťujeme sami, nezávisle na něm. Strýčkem, který nám slíbil bohaté dědictví, a tak si ho nesmíme pohněvat.

Méně či více patří tato groteska do života každého z nás. A ono je to zatím úplně jinak...

Snažme se správně pochopit, kdo je Bůh a jaké je jeho postavení v našem životě. Začneme třeba tím, že si uvědo-

A ono je to zatím úplně jinak...

míme svou naprostou závislost na něm. Že si uvědomíme, co pro nás Bůh udělal. Všimněme si třeba našeho vyznání víry. Tam není ani slůvko o tom, co máme dělat my, ale mluví se tam pouze o tom, co udělal Bůh pro nás. Mluví se tam o jeho vynalézavé a podnikavé lásce. Vždyť Bůh nepotřebuje naše oběti, aby nás miloval, nemiluje nás pro to, co děláme. Miluje nás pro to, co v nás může způsobit. Varhany, housle, mramor, hlína či barvy působí umělcům radost tím, že

mohou s nimi nebo z nich tvořit. Není větší nepochopení Boha, než chtít si jeho lásku zasloužit nebo v ní s ním soutěžit.

Proč se nechceme odevzdat Bohu nerozděleným srdcem, otevřít se jeho působení a s důvěrou toužit jen po tom, abychom s jeho pomocí odstranili všechno, co mu stojí v cestě?

Proč se bojíme očekávat od Boha to největší, co může dát – plnost života a štěstí? Proč se bojíme nechat naplnit celou naši bytost láskou?

Mons. Vojtěch Cikrle: („... aby mohlo vyrůst něco krásnějšího“, Cesta, Brno, 1999) ■

Foto: Flickr, seefit (CC BY 2.0)

Foto: archiv, farnost sv. Hyacinta v Lehnici

Foto: PAP/Tomasz Wojtasik, Radio Maryja

Lehnice,

nejnovější Církví uznáný eucharistický zázrak

Skrze eucharistické zázraky nás Pán Ježíš budí z duchovního spánku a vyzývá nás k víře ve svou skutečnou přítomnost v Eucharistii. Nejnovější eucharistický zázrak, který byl oficiálně oznámen v dubnu 2016 po více než dvouletém zkoumání církevními úřady, se stal pouhých sedmdesát kilometrů od hranic České republiky.

Co by kamenem dohodil – a zbytek dojel autem...

Když vyrazíte autem z Trutnova na sever po silnici číslo 16 a přejedete za Královcem státní hranici, dostanete se po sedmdesáti kilometrech jízdy do polské

Lehnice (polsky Legnica). Jako město je poprvé zmiňována v roce 1004 a dnes má téměř sto tisíc obyvatel. Asi pět set metrů od železničního nádraží se nachází farní kostel svatého Hyacinta (polsky sv. Jacka, viz <http://jacek-legnica-sanktuarium.pl>).

Zázrak v kostele zasvěceném muži se vztahem k naší zemi

U nás je svatý Hyacint uctíván společně se svým krajanem Česlavem. I když pocházeli z Polska, mají významný vztah i k naší zemi. Oba studovali v Praze. V roce 1220 byli jako doprovod krakovského biskupa v Římě, kde se setkali se svatým Dominikem a vstoupili do jeho řádu. Česlav při návratu založil první konvent dominikánů v Praze a další pak ve Vratislavi (Wrocław), kde se stal pře-

Lehnice je jako město poprvé zmiňována v roce 1004 a dnes má téměř sto tisíc obyvatel.

Foto: archiv MSJ

Farní kostel sv. Hyacinta v Lehnici

vorem. S Hyacintem se z Říma vracel také Moravan Jindřich, který zůstal jako převor nového dominikánského kláštera v Olomouci, zatímco Hyacint založil klášter v Krakově, a pak odešel zakládat další do Pruska a Pomořan.

A právě v kostele zasvěceném tomuto světcovi, který má vztah k naší zemi, se stal zatím poslední eucharistický zázrak uznávaný Církví. Podle zprávy Vatikánského rozhlasu z 11. dubna 2016 Církvev dosud uznala za autentické celkem 133 eucharistických zázraků, ke kterým došlo v různých dobách po celém světě (viz <http://radiovaticana.cz/clanek.php?id=23569>; výběr některých méně známých eucha-

Foto: archiv MSJ

Lehnice (Legnica), kde došlo k eucharistickému zázraku, se nachází jen 70 km od hranic ČR

Některé méně známé eucharistické zázraky v dějinách Církve

(dalších 27 známějších zázraků bylo uvedeno v 39. čísle časopisu *Milujte se!* na str. 7–15 – dostupné také v on-line v archivu všech vydaných čísel na www.milujte.se)

Řím (Itálie, 595): Zázrak, který se odehrál kolem roku 595, je zachycen řadou písemných pramenů. Jeho svědkem byl

papež Řehoř I. Veliký. Při mši svaté, kterou papež slavil, se v okamžiku svatého přijímání jedna vznešená římská šlechtična začala smát, protože nevěřila skutečné přítomnosti Krista v Eucharistii – sama totiž, jak bylo tehdy zvykem, upekla chléb, ze kterého byla hostie, a zdálo se jí být absurdní, že by chléb, který pekla, mohl být tělem Kristovým.

Část chleba, který připravila, se pak stal opravdovým masem s krví. Dodnes je uchovávan v benediktinském klášteře v Andechs v Německu.

Ivorra (Španělsko, 1010): Kněz Bernat Oliver měl vážné pochybnosti ohledně

Ivorra

Hlavní oltář s obrazem patrona kostela – sv. Hyacinta (Jacka), vlevo panel věnovaný historii eucharistického zázraku v tomto kostele

Foto: archiv MSI

ristických zázraků naleznete při spodním okraji tohoto článku; doplňuje seznam známějších eucharistických zázraků, který jsme otiskli v čísle 39 – dostupné i v archivu všech dosud vydaných čísel časopisu *Milujte se!* na www.milujte.se).

Vše začalo ráno o slavnosti Narození Páně 25. prosince 2013.

Začalo to o Vánocích 2013

Během první ranní mše svaté o Slavnosti Narození Páně 25. prosince 2013 v kostele sv. Hyacinta v Lehnici rozdával kněz svaté přijímání věřícím a nechtěně upustil proměněnou hostii na podlahu. Okamžitě ji zvedl a hned – v souladu se zásadami, jak postupovat v takových situacích – ji vložil do nádoby s vodou a uložil do svatostánku. Obvykle se hostie po několika dnech ve vodě rozpustí. V tomto čase se však hostie z neznámých důvodů nerozpustila a 4. ledna jeden z kněží zpozoroval, že na jedné pětině povrchu hostie se objevilo červené zbarvení. Následujícího

dne o tom farář Andrzej Ziombra informoval tehdejšího lehnického biskupa Stefana Cichého, který nařídil, aby se dva týdny pozorovalo, co se s hostií bude dít. Po čtrnácti dnech se bílá hostie rozpustila ve vodě. Zůstala jen její zbarvená část, která tvarem trochu připomínala lebku velikosti 1,5 x 0,5 centimetrů. Byla vyjmuta z vody, položena na korporál a uložena do svatostánku. Biskup povolal komisi, aby objasnila tento tajemný úkaz.

Zkoumání vzorků

Členové církevní komise se obrátili na vědce z Katedry soudní medicíny

přítomnosti Krista v eucharistii. Když sloužil mši svatou, bylo víno v kalichu změněno na opravdovou krev. Krev potřísnila oltářní plátno. Toto oltářní plátno se skvrnami krve je dodnes uchováno.

Benningen (Německo, 1216): V obci Benningen jeden mlynář při svatém přijímání ukradl proměněnou hostii a ukryl ji ve mlýně svého konkurenta s úmyslem ho očernit a obvinít ze svatokrádeže. Během slavnosti svatého Jiří začala

Benningen

ukradená hostie tak silně krváčet, že se o tom dozvěděla celá vesnice. Mlynář se pak ke svému činu přiznal.

Caravaca de la Cruz (Španělsko, 1231): Kněz, který se vydal na misie mezi Maury, byl zajat a přiveden k maurskému vládci jménem Zajd Abú Zajd (Zayd Abu Zayd), který se zajímal o křesťanství. Klád knězi různé otázky ohledně křesťanské víry a nařídil mu sloužit mši svatou. Při proměňování Zajd Abú Zajd uviděl v hostii krásné dítě. On sám i jeho rodina později přijali křesťanství. Pokřtěn byl 22. dubna 1236.

Douai (Francie, 1254): Proměněná hostie upadla na zem při podávání svatého

Farář od sv. Hyacinta P. Andrzej Ziombra

Lékařské fakulty ve Vratislavi, aby odebrali a prozkoumali vzorky. Dne 26. ledna 2014 bylo odebráno 15 vzorků.

Výzkum vratislavských vědců vyloučil, že červené zabarvení hostií bylo důsledkem působení bakterií nebo jiných mikroorganismů.

Naopak, histopatologické analýzy ukázaly, že pevné části připomínají srdeční sval. DNA se však nepodařilo nalézt.

Církevní komise začala hledat další výzkumné instituce, které disponovaly nejnovějšími výzkumnými metodami. Zvolila Katedru soudního lékařství Lékařské fakulty ve Štětíně, ve které působí významný patomorfológ prof. Miroslaw Parafiniuk. Tato instituce využívá nejnovější a nejpokročilejší výzkumné technologie. Dokáže identifikovat i nepatrné genetické stopy v lidských ostatcích. Štětínské výzkumné pracoviště např. zjišťo-

K eucharistickému zázraku v Lehnici došlo v kostele zasvěceném sv. Hyacintovi – světcí, který má vztah k naší zemi.

valo identitu polských národních hrdinů zavražděných v době hitlerovského a komunistického teroru.

Lidská srdeční tkáň ve stavu agónie

Profesor Parafiniuk se svými spolupracovníky prozkoumal ty samé vzorky, které byly již dříve analyzovány ve Vratislavi. Za pomoci UV mikroskopu vybaveného speciálním filtrem v nich odkryl existenci svalových vláken lidského srdce ve stavu fragmentace čili stavu agónie. (Pozn. red.: Agónie je stav v době těsně před smrtí, kdy dochází k prudkým kontrakcím – stahům – srdečního svalu).

Ve zprávě soudních lékařů čteme: „V histopatologickém obraze byly nalezeny tkáňové fragmenty obsahující části příčně pruhovaného svalu. (...) Celkový obraz (...) je nejpodobnější srdečnímu svalu (...) se změnami, které často provázejí agónii. Genetické vyšetření ukazuje na lidský původ tkání.“

Detailní pohled na část hostie z Lehnice proměněné v srdeční tkáň

V lednu 2014 biskup Stefan Cichy nařídil, aby se dva týdny pozorovalo, co se s hostií bude dít.

přijímání. Kněz se pro ni okamžitě sehnul, aby ji sebral, ale hostie se vznesla a vydávala jasné světlo. Pak se objevilo dítě. Hostie je dodnes uchována v kostele sv. Petra v Douai.

Kranenburg (Německo, 1280): Tento eucharistický zázrak je také známý jako „Zázrak zázračného kříže“. Muž, který kvůli nemoci nemohl polykat, vyhodil svatou hostii poblíž stromu. Později byl strom přepůlen a uvnitř se ukázal dokonale vytvarovaný kříž. Na místě zázraku byl

Douai

kněz během mše svaté, zda je Ježíš opravdu přítomen v proměněné hostii. Hned

postaven kostel, který je dodnes cílem mnoha poutníků.

Fiecht (Rakousko, 1310): V malé obci St. Georgenberg-Fiecht v údolí Innu pochyboval

po proměňování se víno změnilo v krev, začalo vařit a přetékat z kalicha. V roce 1480, tedy 170 let poté, „svatá krev byla stále čerstvá, jako kdyby právě vytekla z rány,“ zaznamenal kronikář. Krev je uchována neporušená dodnes v klášteře v St. Georgenbergu.

Krakov (Polsko, 1345): Neznámí zloději ukradli monstranci obsahující proměněné hostie z kostela Všech svatých v obci Wawel v blízkosti tehdejšího Krakova. Když

Poslední analýzy provedla Katedra soudního lékařství Lékařské fakulty ve Štětíně.

Odběr vzorků pro vědecký rozbor

Foto: archiv farnosti sv. Hyacinta v Lehnici

Foto: Pixabay, Novak (CC0)

Toto výzkumné pracoviště mimo jiné zjišťovalo identitu polských národních hrdinů zavražděných v době hitlerovského a komunistického teroru.

Zveřejnění výsledků zkoumání

Nynější lehnický biskup Zbigniew Kiernikowski navštívil v lednu 2016 Vatikán a představil výsledky obou výzkumů v Kongregaci pro nauku víry. Ve Svatém týdnu roku 2016 dostal odpověď, ve které Kongregace potvrdila, že existuje vědecká i morální jistota, že se jedná o nadpřirozenou událost. Kongregace zároveň povolila informovat věřící o skutečnosti eucharistického zázraku a také připravit místo veřejného kultu.

Proto 10. května 2016 biskup Kiernikowski informoval o eucharistickém zázraku věřící. Ve svém sdělení uvádí:

„V lednu jsem představil zprávu Kongregaci pro nauku víry. Dnes, podle doporučení Apoštolského stolce, pověřuji faráře Andrzeje Ziombu přípravou vhodného místa pro vystavení relikvie tak, aby ji věřící mohli uctívat. Proším o zpřístupnění přiměřených informací těm, kteří budou na toto místo přicházet, a o systematickou katechezi, která by pomohla věřící správně formovat v oblasti eucharistického kultu. Také nařizuji založení knihy, ve které by byly zaznamenány případné milosti a události nadpřirozeného charakteru. Doufám, že vše poslouží k prohloubení eucharistické úcty a ovlivní život lidí přicházejících k relik-

vii. Toto zvláštní znamení vnímáme jako mimořádný projev Boží dobroty a lásky, která se hluboko sklání k lidem.“ (srov. <http://jacek-legnica-sanktuarium.pl/info/page>)

P. Mieczyslaw Piotrowski, TChr
(upraveno) ■

Prameny:

Sanctuarium sw. Jacka
<http://jacek-legnica-sanktuarium.pl>
Eucharistický zázrak v Polsku
<http://radiovaticana.cz/clanek.php4?id=23569>
KOMUNIKAT BISKUPA LEGNICKIEGO w sprawie wydarzenia o znamionach cudu eucharystycznego w parafii św. Jacka w Legnicy
<http://jacek-legnica-sanktuarium.pl/info/page>

zjistili, že monstrance není zhotovena ze zlata, vyhodili ji i s hostiemi do bažiny za vesnicí. V noci z močálu vycházelo neobvyklé světlo, jasná zář byla viditelná na několik kilometrů. Vyděšení vesničané informovali biskupa,

ten vedl procesí do bažiny a tam našli zdroj světla – monstranci s hostiemi.

Middleburg-Lovaň (Belgie, 1374):
V kostele sv. Petra v Middleburgu se

během přijímání proměnila hostie v krvácející maso. Část hostie je dodnes uchována v Lovani, druhá část zůstává v Middleburgu.

Poznaň (Polsko, 1399): Byly ukradeny tři proměněné hostie. Znesvětitelé do nich pohrdlivě zapíchovali špičaté předměty. Z hostií začala kapat krev a každý pokus zničit je byl bezvýsledný. Nakonec se lupiči rozhodli hostie zahodit do bažiny. Ale hostie se vznášely ve vzduchu a vydávaly

Dosud Církev uznala za autentické 133 eucharistických zázraků, ke kterým došlo v různých dobách po celém světě.

Foto: archiv lárnosti sv. Hyacinta v Lehnici

Závěr zní: „Celkový obraz je nejpodobnější srdečnímu svalu se změnami, které často provázejí agónii. Genetické vyšetření ukazuje na lidský původ tkání.“

Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí. Jan 8,32
související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Z nauky Církve¹⁾

O reálné přítomnosti Ježíše Krista v Eucharistii

(o Eucharistii jako svátosti viz rámeček na str. 13, o Eucharistii jako oběti na str. 18 – tyto tři naukové rámečky představují kompletní souhrn katolického učení o Eucharistii)

1. Skutečnost Kristovy reálné přítomnosti

V Eucharistii je skutečně, reálně a podstatně přítomno Tělo a Krev Ježíše Krista.^[De fide]

2. Uskutečnění této přítomnosti – transsubstanciacie (přepodstatnění)

Kristus se v Eucharistii stává přítomným skrze proměnu celé podstaty chleba ve své Tělo a celé podstaty vína ve svou Krev.^[De fide]

Způsoby chleba a vína (vnější vlastnosti – pozn. red.) zůstávají i po proměnění podstaty.^[De fide]

Svátostné způsoby si i po proměnění podstaty ponechávají svou fyzickou realitu.^[Sent. cert.]

Svátostné způsoby dále trvají bez subjektu, na němž by lpěly.^[Sent. cert.]

3. Vlastnosti Kristovy reálné přítomnosti v Eucharistii

V Eucharistii je přítomen celý Kristus – jeho Tělo a Krev, jeho duše a jeho božství.^[De fide]

Pod každou způsobou (tedy jak pod způsobou chleba, tak pod způsobou vína – pozn. red.) je přítomen celý Kristus.^[De fide]

Tělo a Krev Kristova jsou v Eucharistii po konsekraci přítomny trvale.^[De fide]

Kristu přítomnému v Eucharistii náleží klanění kultem latríe (je to způsob úcty, který přísluší Bohu a který je zcela odlišný od úcty, kterou prokazujeme svatým – pozn. red.).^[De fide]

4. Vztah Eucharistie k rozumu

Kristova reálná přítomnost v Eucharistii je tajemstvím víry.^[Sent. cert.]

Srov. Dogmatika. Olomouc; Matice cyrilometodějská, 1994.

¹⁾ Dogmata jsou mimořádným projevem učitelského úřadu Církve zpravidla v oblastech, u kterých došlo v minulosti ke sporům. Vyhlášená dogmata se vzájemně doplňují, proto není možné některé z nich ignorovat. Zde uvedená dogmata nevyjadřují celou nauku Církve k danému tématu, ale pouze zdůrazňují některé oblasti. Uvádíme stručné formulace, které je třeba chápat v kontextu, v jakém byla dogmata vyhlášena, a v souvislosti s dalším učením Církve.

Poznámka: **De fide** – pravda víry; **Sent. cert.** – logický závěr vyvozený z pravdy víry; **Sent. comm.** – všeobecně rozšířené mínění teologů; **Sent. fidei prox.** – pravda považovaná za zjevenou Bohem, kterou však Církev definitivním způsobem neprohlásila za pravdu víry.

Foto: PAP/Tomasz Wojtasik / Radio Maryja

Foto: PAP/Tomasz Wojtasik / Radio Maryja

2. července 2016 byla relikvie eucharistického zázraku vystavena v kostele sv. Hyacinta v Lehnici k veřejné adoraci

silnou září. Byly nalezeny a přeneseny zpět do kostela.

Bergen (Nizozemí, 1421): Po mnoho měsíců farář z kostela svatých Petra a Pavla pochyboval, jestli po proměnění jsou chleba a víno opravdové tělo a krev Krista. Kněz k Nejsvětější svátosti neprojevoval žádnou úctu, jednou po slavení mše svaté vzal zbylé proměněné hostie a vyhodil je do řeky. Rybáři spatřili hostie, jak plavou ve vodě a mají skvrny od krve. Hostie byly

Ettiswil

obsahující velkou hostii. Hostie byla nalezena nedaleko kostela vyhozená

vráčeny do kostela. Na místo začalo putovat velké množství poutníků.

Ettiswil (Švýcarsko, 1447): Anna Vögtliová ukradla z farního kostela monstranci

v kopřivách, obklopená světlem. Byla rozdělena na sedm dílů, které byly spojeny dohromady, takže vypadaly jako květina. Při vyšetřování Anna přiznala, že hostie se stala tak těžkou, že ji nemohla dále unést, proto hostii zahodila. Díly hostie jsou v kapli uchovány dosud.

La Rochelle (Francie, 1461): Na Velikonoce roku 1461 dvanáctiletý chlapec Bertrand, už několik let ochrnutý a němý následkem těžkého pádu, přijal svaté přijímání. Byl

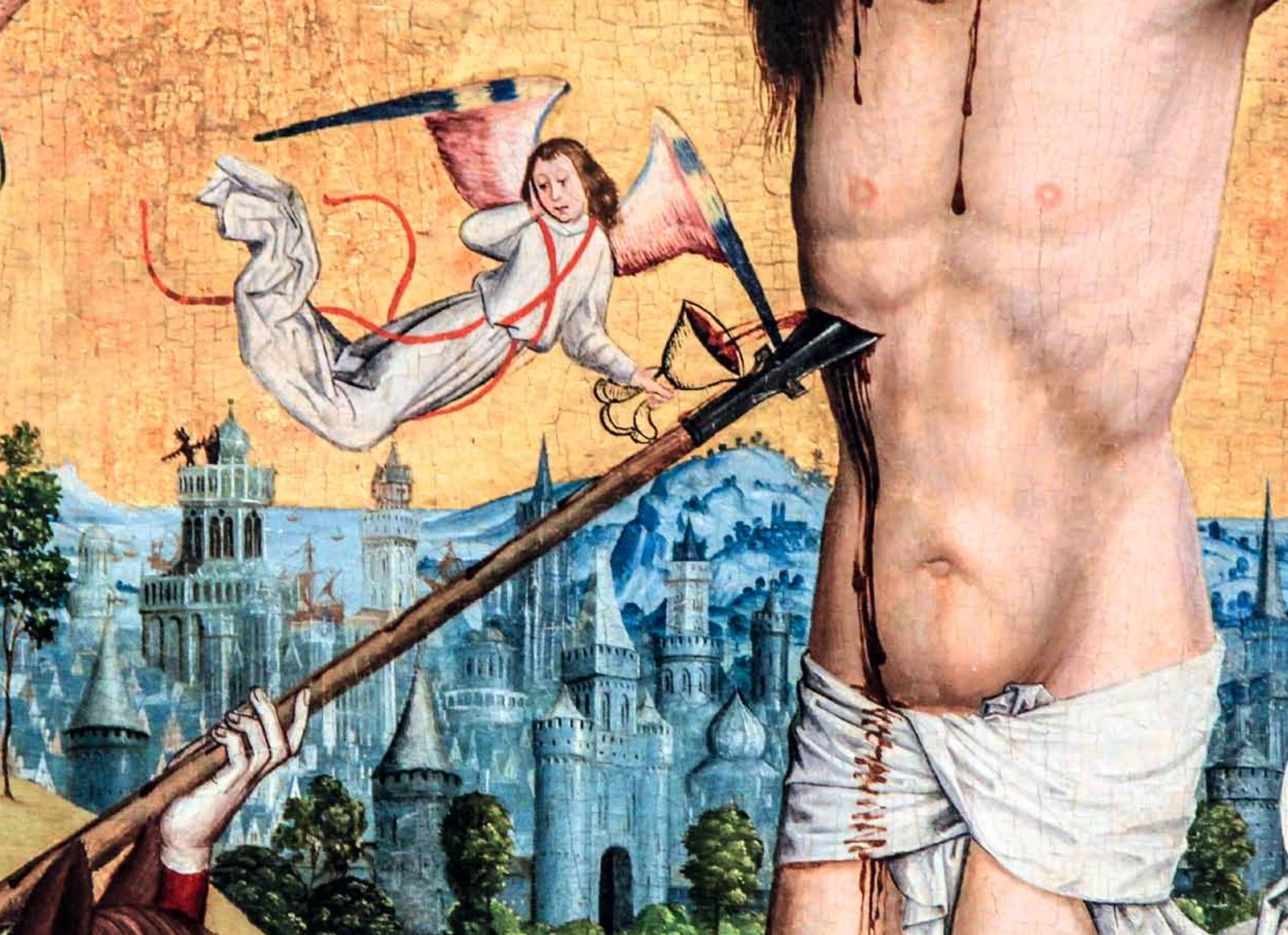

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

Srdce, které trpí

Vědci potvrdili, že část hostie z Lehnice je tkáň svalů lidského srdce v momentu agónie (viz předcházející článek). Není toto zázračné znamení mimořádnou Kristovou výzvou, směřovanou ke každému z nás, abychom s hlubokou vírou přijali fakt, že při každé mši svaté se zpřítomňuje tajemství jeho umučení, smrti – a také zmrtvýchvstání? Abychom tuto skutečnost vzali ještě vážněji než doposud?

Ježíš Kristus „prosí“ znovu a znovu o víru

Podobným způsobem jako v Lehnici nás Kristus „prosí“ o víru v jeho přítomnost v Eucharistii při jiných zázračných znameních. Mnohé tyto události jsou zjevně podobné. Jako by se znovu a znovu opa-

Foto: Flickr, sybani48 (CC BY 2.0)

La Rochelle

ciborium obsahující svaté hostie a vyhodili je na cestě. První den v lednu, přestože

zcela uzdraven ze svého ochrnutí, a dokonce mohl znovu mluvit.

Marseille en Beauvais (Francie, 1533):

V prosinci roku 1533 lupiči ukradli z kostela

řádila silná sněhová bouře, si všiml jeden muž, že na jednom kameni na cestě vůbec neleží žádný sníh. Hostie byly objeveny pod kamenem, a to v perfektním stavu. Byly vráceny do kostela a na místě nálezu byla postavena kaple, ve které došlo k mnoha uzdravením.

Alcoy (Španělsko, 1568): Dne 29. ledna 1568 Juan Prats ukradl mnoho předmětů z farního kostela, mezi nimi i stříbrnou nádobu obsahující tři proměněné hostie.

Hostie snědl a nádobu ukryl. Začalo pátrání, ale marné. V blízkosti žila zbožná žena, která se modlila před sochou dítěte Ježíše, aby se hostie našly. Najednou viděla, že ruka sochy ukazuje k domu Pratse.

Faverney

Nahoře: Zbytek konsekrované hostie ze Sokółky (východní Polsko) proměněné v tkáň lidského srdce na textilií korporálu s výšivkou kříže. Vpravo: První snímek ještě nerozpuštěné konsekrované hostie v Sokółce s něčím, co vypadalo jako krvavý kus masa o rozměrech asi 1 x 1,5 cm.

kovalo to stejné nebo velmi podobné tajuplné znamení... Proč ale stále znovu? Odpověď, která se nabízí, zní: Pro tvrdost vašeho srdce!

Eucharistický zázrak v Sokółce (2008)

Velmi podobný eucharistický zázrak jako v Lehnici v roce 2013 se stal v Sokółce ve farním kostele sv. Antonína Paduánského 12. října 2008. Kněží, který rozdával svatě přijímání, spadla svatá hostie na schod před oltářem. Vložil ji do *vascula* (nádoby s vodou). Střed bílé hostie se změnil v krvavý kousek tkáně. Byla

do hostie jakoby vrostlá. Na žádost arcibiskupa z něj byly odebrány vzorky k prozkoumání vědci z Lékařské univerzity v Białymstoku. Profesorka Sobaniec-Lotowska a profesor Sulkowski vykonali nezávisle na sobě dvě histopatologická vyšetření vzorků odebraných z přeměněné hostie. Výsledky obou expertíz se v podstatných bodech shodují: tajemná

Velmi podobný eucharistický zázrak jako v Lehnici v roce 2013 se stal v polské Sokółce v roce 2008.

Oznámila to a opravdu, v jeho domě byla nalezena nádoba i s hostiemi! Juan si ale dobře pamatoval, že je snědl, a celý otřesený vinu přiznal.

Faverney (Francie, 1608): Mniši v benediktinském klášteře v Faverney nechali monstranci s Nejsvětější svátostí vystavenou na oltáři přes noc. Během noci došlo k požáru, při kterém oltář shořel. Ráno užasle viděli monstranci zavěšenou ve vzduchu s nedotčenou hostií. Zázračná

hostie nepoškozená ohněm je dodnes uchována.

Eten (Peru, 1649): V noci 2. června 1649 během nešpor františkánský mnich Jérôme de Silva Manrique chtěl vrátit monstranci do svatostánku. Na hostii se náhle objevil obličej dítěte. Všichni přítomní v kostele pozorovali to samé. Druhý zázrak se stal o několik dní později, 22. června, kdy během slavení mše svaté se dítě Ježíš znovu objevil v hostii, zjevení trvalo 15 minut, a pak se ▷

Profesorka Maria Sobaniec-Lotowska, která zkoumala eucharistický zázrak v Sokółce

„Takové změny (...) ilustrují rychlé kontrakce srdečního svalu v předsmrtné chvíli, tzn. v agónii.“

z posudku prof. Sobaniec-Lotowské k zázraku v Sokółce

hmota, ve kterou se přeměnil kousek Nejsvětější svátosti, je bezpochyby svalová tkáň lidského srdce ve stavu agónie.

Profesorka Sobaniec-Lotowska uvádí: „Při výzkumu kousků tkání jsme pozorovali vlastnosti výrazné stupňující se segmentace vláken, tzn. poškození jader v místě interkalárních disků, a fragmentace, tzn. poškození jader za interkalárními disky. Rovněž i na jednotlivých ▷

Eucharistické zázraky po staletí posilují víru věřících a otřásají nevěrou nevěřících...

Kalich s hostií, která spadla na zem (Lehnice, leden 2014)

vláknech jsme nacházeli obrazy, které mohou odpovídat stahům. Takové změny vzniknou pouze na vláknech živých (ne nekrotických) a ilustrují rychlé kontrakce srdečního svalu v předsmrtné chvíli, tzn. v agónii.“ (Podrobněji o eucharistickém zázraku v Sokólce viz *Milujte se!* č. 26/2013, str. 6–15, on-line v archivu všech dosud vydaných čísel na www.milujte.se.)

Ukrytý v hostii

Skrze eucharistické zázraky nám Pán Ježíš dává pochopit, že největším pokladem

pro každého je On sám, trvale s námi přítomný ve svátosti Eucharistie, v tajemství svého utrpení, smrti a zmrtvýchvstání. Dává nám sám sebe ve svatém přijímání a proměňuje nás mocí Ducha Svätého: dává nám účast na životě a lásce Nejsvětější Trojice. Svaté přijímání nás spojuje s Tím, který je jediným skutečným zdrojem života. Proto nás varuje: „Když nebudete jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život. (...) kdo jí mne, bude žít ze mne. (...) Kdo jí tento chléb, bude žít navěky.“ (Jan 6,53.57–58)

Joan de Joanes: *Spasitel s Eucharistií* (cca 1547)

Chce se nám dát – ale respektuje naši svobodu

Mystička Alici Lenczewské (1934–2012) Pán Ježíš vysvětlil tajemství své skutečné, ale skryté přítomnosti v Eucharistii: „Ukřívám se, abych vás nezotročil velikostí svého daru. Přeji si vaše štěstí, takové, jaké si nikdo z lidí nedokáže představit ani vytušit. Celé dějiny lidstva i příběh každého člověka vedu tak, abyste se připravili na sjednocení se mnou na věčnosti. Nyní se můžete se mnou setkat při modlitbě, při rozjímání nad mým životem a nad mým Slovem, ve znameních, která jsem vám dal a neustále dávám. Nejvýmluvnější je má přítomnost v Eucharistii. Jsem ukrytý v Hostii a při jejím přijetí se vaše duše setkává se mnou, živým a opravdovým, ačkoli skrytým pro tělesné smysly. Poznávat mě a dotýkat se mě můžete milujícím a důvěřujícím srdcem – srdcem dítěte. Čím větší je vaše víra a láska, tím je vaše sjednocení se mnou pevnější, a tím hlubší je vaše poznání.“

Foto: Archiv farnosti sv. Hyacinta v Lehnici

objevila tři propojená srdce symbolizující tři osoby svaté Trojice.

Asti (Itálie, 1718): Šlo již o druhý zázrak v italském Asti. Stal se ráno 10. května 1718. Otec Francesco Scotto sloužil mši svatou v Opera Millia vacca. Hostie rozlomená na dvě části začala krváčet. Krev byla na dně misky a malé kapky krve dopadly i na korporál.

Zázrak viděli všichni účastníci mše svaté.

Patierno (Neapol, Itálie, 1772): V únoru 1772 byly ukradeny v kostele sv. Petra

v Patierno posvěcené hostie. O měsíc později byly nalezeny – místo, kde byly zakopány, označila tajemná záře. Přestože

byly zahrabány pod hnojem, byly hostie zcela nedotčené. Detailně popisuje tento zázrak sv. Alfons z Liguori.

Bordeaux (Francie, 1822): Ježíš se objevil v hostii vystavené k veřejné adoraci v kostele sv. Eulálie v okamžiku, když opat dával svátostné požehnání. Zjevení žehnajícího Ježíše viditelného ve vystavené

Chraň se bezmyšlenkovitého a lhostejného svatého přijímání. Je to velký hřích a zneuctění mé lásky a mého daru zrozeného v krvi na Golgotě.

Chraň se bezmyšlenkovitého a lhostejného svatého přijímání. Je to velký hřích a zneuctění mé lásky a mého daru zrozeného v krvi na Golgotě.“

P. Mieczyslaw Piotrowski, TChr
(upraveno) ■

Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí. Jan 8,32
související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Z nauky Církve

O Eucharistii jako svátosti

(o reálné přítomnosti Ježíše Krista v Eucharistii viz rámeček na str. 9, o Eucharistii jako oběti na str. 18)

Eucharistie je pravá svátost, ustanovená Ježíšem Kristem. ^[De fide]

Materie Eucharistie je chléb a víno. ^[De fide]

Formou Eucharistie jsou konsekrační (proměňovací – pozn. red.) slova, pocházející od Krista. ^[Sent. cert.]

Eucharistie působí niterné spojení s Kristem a jako pokrm duše udržuje a rozmnožuje její nadpřirozený život. ^[Sent. cert.]

Eucharistie je zárukou věčné blaženosti a budoucího tělesného vzkrášení. ^[Sent. cert.]

Pro nedospělé není Eucharistie nutná ke spáse. ^[De fide]

Pro dospělé je přijímání Eucharistie nutné ke spáse z Božího příkazu (jiná situace je ale například u těch, kdo tento příkaz neznají – pozn. redakce). ^[Sent. cert.]

Přijímání pod obojí způsobou není nutné ke spáse pro každého jednotlivého věřícího. ^[De fide]

Nositelům konsekrační moci (moci proměňovat chléb a víno v tělo a krev Krista – pozn. red.) je pouze platně vysvěcený kněz (a samozřejmě také biskup – pozn. red.). ^[De fide]

Eucharistii může platně přijmout každý pokřtěný „in statu viae“ („ve stavu cesty“, tj. dokud je živý zde na zemi – pozn. red.). ^[De fide]

K hodnému přijetí se vyžaduje stav milosti. ^[De fide]

Srov. Dogmatika. Olomouc; Matice cyrilometodějská, 1994.

hostii trvalo více než 20 minut a vidělo jej velké množství věřících. Někteří svědci navíc slyšeli Ježíše říkat: „Jsem, který jsem.“

Silla (Španělsko, 1907): Během slavení mše 25. března 1907 kněz

Silla

zjistil, že bylo ukradeno ciborium s hostiemi. Hostie byly nalezeny dva dny později pod kamenem v zahradě za městem. Dodnes

jsou uchovávány v kostele Panny Marie Andělské v Sille ve Valencii, a přestože od události uplynulo už více než jedno století, zůstávají stále stejně netknuté a nepoškozené plísněmi, mikroorganismy a dalšími vlivy.

Připravila Lenka Ripperová ■

Pramen:

<http://catholicdoors.com/misc/eucharisticmiracles.htm> (včetně fotografií)

která se stále zpřítomňuje

Eucharistické zázraky jsou vždy šokující připomínkou skutečné přítomnosti Ježíše Krista v Nejsvětější svátosti oltářní. Ale často nejen to! Dva nedávné eucharistické zázraky – v Sokolce v roce 2008 a v Lehnici v roce 2013 – mají jedno společné: o kousku lidské srdeční tkáně, ve kterou se zázračně změnila část konsekrované hostie, vědci konstatovali, že se jedná o srdeční tkáň se změnami, které provázejí stav agónie – smrtelného zápasu (viz články na str. 4 až 13). Je to tedy nejenom kousek tkáně lidského srdce, ale jedná se tu o srdce, které trpí a v bolestech umírá! Žijeme v době, kdy se mnohdy vytrácí vědomí, že každé slavení Eucharistie – každá mše svatá – je skutečným zpřítomněním oběti Ježíše Krista. Tyto eucharistické zázraky nám to, že Eucharistie je zpřítomnění Ježíšovy oběti za nás a celý svět, znovu připomínají. O článek o Eucharistii jako oběti jsem požádal P. Filipa M. A. Stajnera, III. OP, kněze dominikánského III. řádu, který svou účast na oběti Pána Ježíše prožívá zvláštním způsobem. Kvůli své nemoci nemůže již čtrnáct let sloužit mši svatou. Nemůže se pohnout, nemůže mluvit, s okolím komunikuje jen pohyby očí.

S pomocí pohybů svých očí „psal“ i tento článek.
P. Pavel Zahradníček

Můžeme „být při tom“, i když už se to stalo

Kdo z nás by nechtěl cestovat časem jako ve sci-fi? Například se ocitnout v době sv. Václava nebo ještě dříve, třeba když na naše území přišli první Slované? A co teprve být přítomen při stvoření prvního člověka, což by vyřešilo veškeré otázky po našem původu? Při jedné události, která se stala v minulosti, však být můžeme. Jde o oběť Ježíše Krista, která se odehrála téměř před dvěma tisíciletími na místě zvaném Golgota, kousek od hradeb města Jeruzaléma.

Oběti? Proč?

Hned na počátku lidských dějin došlo k obrovské tragédii. Tou tragédií byl hřích: vzpoura člověka proti nejvyššímu Stvořiteli. Toto provinění zdědilo celé lidské pokolení (s jednou výjimkou – Pannou Marií). Důsledky dědičného hříchu bolestně pocítujeme všichni: zatemnělé rozumové poznání, náklonnost

Při jedné události, která se stala v minulosti, však být můžeme. Jde o oběť Ježíše Krista...

vůle ke zlému, utrpení těla a smrt (těžko říci, jakým způsobem by, kdyby nebylo hříchu, probíhal přechod člověka z času do věčnosti, ale zcela jistě by to nebylo tím nám známým, často velmi bolestným a obávaným způsobem, který nazýváme smrt – pozn. red.).

Hříchem člověk ztratil i bezprostřední poznání Boha. Už s Bohem nebyl „v přímém spojení“, první lidé nevnímali Boží všudypřítomnost jako dřív. To vše zdělili i jejich potomci. Kromě toho se ve světě začalo rozmáhat zlo hříchů. Aby lidé projevili Bohu svou oddanost, podřízenost i touhu po jeho odpuštění, začali přinášet oběti (srov. Gn 4,3–4).

Oběti v době Starého zákona

Dobou Starého zákona nazýváme čas, který předcházela „tomu naprosto novému“, tedy tomu, že se sám Bůh před dvěma tisíci lety v Ježíši Kristu stal člověkem, aby přinesl na kříži sebe jako oběť – za nás a za hříchy všech lidí. V první části Bible, kterou nazýváme Starý zákon a kterou tvoří posvátné knihy židovského národa (to je ten národ, který si Bůh připravoval, že se v něm stane člověkem – pozn. red.), se stále znovu a znovu mluví o mnoha nejrůznějších obětech. O co šlo? Podstata starozákonních obětí spočívala v tom, že se lidé zřekli něčeho dobrého, mnohdy i velmi drahocenného, na znamení, že to i všechno ostatní včetně nich samých patří Bohu. (Srov. např. Ex 20,24–25 a následující kapitoly o obětech; Nm kap. 28–29.) Jednalo se především o potraviny a zvířata. To, co se obětovalo, se muselo zničit, zvířata se zabíjela, vše se pálilo. Tím bylo také zaručeno, že si obětní dary určené Bohu nikdo nepřivlastní. Potraviny včetně masa z obětovaných zvířat se později podle Mojžíšova zákoníku v některých přesně stanovených případech přenechávaly kněžím a ostatním příslušníkům kmene Levi, kteří vykonávali službu v Boží svatyni (srov. Lv kap. 1–10; Nm 18,8–32; Dt 18,1–8).

Oběť velikonočního beránka

Zcela jedinečný význam ve Starém zákoně měla velikonoční oběť beránka. Jeho krev Izraelité v Egyptě označili veřeje svých domů, a tak byli zachráněni, když Boží anděl trestal Egyptany a pobíjel všechny

jejich prvorozené syny i všechny prvorozené samce dobytka Egyptanů (srov. Ex 12,1–27). Beránek, jehož krev zachraňuje, byl předobrazem Ježíše Krista. Proto Jan Křtitel představuje Pána Ježíše slovy: „Hle, Beránek Boží!“ (Jan 1,29) ▷

Článek napsaný očima

Dokument Antonín Steiner: *Nemůže se hýbat, mluvit ani sám dýchat...* přinesla internetová televize Stream (viz odkaz na konci textu tohoto inforámečku)

Když se otec Filip dozvěděl diagnózu, bylo mu 36 let. Má amyotrofickou laterální sklerózu. Nemůže ovládat svalstvo, nemůže polykat, nemůže sám dýchat. Kdyby ho odpojili od přístroje, který za něj dýchá, zadusil by se. Nemůže ani mluvit, slova vymrkává. Dokáže totiž pohybovat jen očima. Tímto způsobem napsal i článek *Oběť, která se stále zpřítomňuje*, který vám v tomto čísle časopisu *Milujte se!* přinášíme.

S pomocí očí a počítače, který jejich pohyby zachycuje, říká: „Tělo chátrá. S tím se kromě zázraku nic nenadělá.“ A dodává: „I když jsme odkázáni na péči druhých, přesto máme sami druhým co nabídnout. Myslet na druhé, žít jejich starostmi i radostmi, být jim k dispozici, tak se ve světě šíří dobro.“ Díky pomoci paní Jaromíry Machovcové, která se o něj stará, může přijímat návštěvy, psát, překládat... Pracuje osm hodin denně.

P. Filip M. A. Stajner, III. OP, je knězem dominikánského III. řádu. Říká: „První pocit, když jsem se dozvěděl diagnózu, byla radost. Radost, že si mne Bůh všiml. Jak říká lidová moudrost: ‚Koho Bůh miluje, toho křížkem navštěvuje.‘“ Jak bychom v podobné situaci reagovali my?

Připravil P. Pavel Zahradníček ■

Podle dokumentu Antonín Steiner: *Nemůže se hýbat, mluvit ani sám dýchat. Po diagnóze jsem cítil radost, krutá nemoc je dar* (v názvu dokumentu na Stream.cz je chybně napsané příjmení): www.stream.cz/delnici-smrti/10014955 (Doporučujeme zhlédnutí tohoto dokumentu!)

„Teď sice pro vás trpím, ale raduji se z toho, protože tím na svém těle doplňuji to, co zbývá vytrpět do plné míry Kristových útrap; má z toho prospěch jeho tělo, to je Církev.“

svatý Pavel (Kol 1,24)

Golgota na modelu Jeruzaléma (The Israel Museum Jerusalem) – kříže nejsou součástí modelu, ale pro názornost jsou do obrázku doplněny. Přesná podoba golgotské skály není známa. Popravistiště bylo umístěno poblíž městské brány tak, aby těla odsouzenců měla odstrašující účinek na kolemjdoucí. Více v článku *Na Velký pátek na Křížové cestě v Jeruzalémě* na str. 22–26 v tomto čísle.

za hříchy zrušit nemohly: „Krev býků a kozlů nemůže hříchy odčinit,“ říká se v Novém zákoně v Listu židům (Žid 10,4).

Co nezmohla krev obětních zvířat, udělal Bůh sám...

A tak se sám Bůh stal člověkem, aby za nás a naším jménem dal sám sebe jako oběť za naše hříchy. V Ježíši Kristu se stal pravý Bůh pravým člověkem, a proto může přinést tuto oběť jménem nás – lidí. Jako oběť přináší sám sebe – a protože je současně pravý Bůh, jeho oběť má nekonečnou hodnotu. Pohnutkou takové velkolepé záchrany byla čirá láska, BOŽSKÁ láska! Jak úchvatné!

Krvavým způsobem se odehrála téměř před dvěma tisíciletími na místě zvaném Golgota kousek od hradeb města Jeruzaléma...

Na památku vysvobození z egyptského otroctví pak Židé každoročně obětovali velikonoční beránky, aby si připomínali velikou noc přejití, Paschu (srov. Nm 9,1–14; šlo o „přejití“, když anděl zhoubce přešel neboli ušetřil domy izraelitů, nebo také o přejití z egyptského otroctví do svobody). Avšak otroctví Židů v Egyptě bylo obrazem otroctví ďáblu (srov. Žid 2,14–15), v němž lidé vězeli nejen kvůli hříchu prv-

ních lidí, ale i kvůli svým osobním hříchům. Tohle otroctví starozákonní oběť velikonočního beránka a ani jiné oběti

... tajuplným nekrvavým způsobem se tato oběť zpřítomňuje na každém oltáři při slavení mše svaté.

a její uskutečňování mě totiž velice zajímá od mých 13 let...

Já nemohu, ale Bůh může!

Já časem putovat nemohu, ale Bůh může – protože je Bůh. Nezná žádná omezení. U Boha navíc není ani minulost, ani budoucnost, ale všechno je pro něj stále stejně přítomné.

(Pozn. redakce: Bůh není závislý na čase, naopak čas je závislý na něm. On je tvůrcem jak hmoty, tak času. Asi jste už vícekrát viděli kreslit časovou osu: zde jsme my, tady byl Karel IV., tady mamuti... To, že je Bůh věčný, si nemůžeme představit tak, že je na celé časové ose od začátku do konce, ale spíše tak, že on je ta rovina, na kterou je časová osa narýsována, nebo ještě lépe, on je ruka, která osu času kreslí.)

Tak i Kristova Oběť je v nepřetržitém „nyní“ a prostupuje naším časem. Abych se i já mohl reálně účastnit Poslední večeře, abych mohl jíst JEHO tělo a byl svědkem JEHO ukřižování a Zmrtvýchvstání, Bůh rozhodl, že bude v každé době zpřítomňovat rukama kněží a biskupů svou Oběť na záchranu lidí před věčným trestem. Tomu bychom kvůli hříchu byli vystaveni i my všichni bez výjimky. Proto se úplně v každé době a denně, dokud bude trvat tento svět, prakticky na celém světě slaví Eucharistie. V současnosti je na světě více než 415 000 kněží a 5000 biskupů. Někteří kněží z různých důvodů denně necelebrují – také já již čtrnáct let kvůli své nemoci mši svatou celebrovat nemohu, ale většina určitě ano. A tak se Ježíšova láska do krajnosti stává přítomnou na statisících místech každý den. Není to úžasné? Netají se vám dech?

„... mé tělo, které se za vás vydává“

Boží Prozřetelnost načasovala Kristovu oběť na dobu Velikonoc, kdy Židé obětovali své velikonoční beránky, aby vynikla souvislost mezi obětí skutečného Božího Beránka Ježíše a nejzávažnější obětí, kterou po mnoho staletí před tím přinášel židovský národ. ▷

V Eucharistii nejde jen o jeho tělo, ale o „tělo, které se za vás vydává“.

Foto: Wikimedia Commons, Superikonoskop (CC BY-SA 3.0)

Kdybych mohl mít jedno přání...

Priznávám, že kdybych mohl cestovat časem, ze všeho nejvíc bych se chtěl setkat se samotným Bohem a zároveň dokonalým člověkem Ježíšem Kristem. Chtěl bych být s NÍM, když chodil po této zemi

v Palestině a zvláště když „projevil lásku do krajnosti“ při největších zázracích lidských dějin vůbec: při Poslední večeři (srov. Jan 13,1), při následující neslychané hrůze své Oběti na Kalvárii a při svém slavném a velkolepém Zmrtvýchvstání (srov. Jan 20,1–18). Definice lásky

Vojenský kaplan při mši svaté na letadlové lodi USS Abraham Lincoln

Foto: U.S. Navy photo, Mass Communication Specialist, 2nd Class Brian Morales

Foto: archiv MSI

U Boha není ani minulost, ani budoucnost, ale všechno je pro něj stále stejně přítomné.

Na Zelený čtvrtek, večer před svou smrtí, náš Pán Ježíš Kristus ustanovil mši svatou. Proměna chleba v tělo Kristovo byla už pro apoštoly tajemstvím víry. Věříme i my, protože to řekl sám Ježíš: „To je mé tělo, které se za vás vydává.“ (Lk 22,19) A dodal: „To konejte na mou památku!“ (viz tamtéž) „To“ znamená zpřítomnění JEHO OBĚTI. Nejde jen o jeho tělo, ale o „tělo, které se za vás vydává“.

Těžko bychom Pána Ježíše obvinili z klamu nebo podvodu nebo nedostatku moci. Je to Bůh, a cokoli chce, se ihned stane. A tak když nějaký kněz, kterého možná známe hodně zblízka a třeba víme o jeho slabostech a nedokonalostech, řekne při mši svaté v osobě Kristově: „Toto je moje Tělo, (...) toto je kalich mé

A tak se Ježíšova láska do krajnosti stává přítomnou na statisících místech každý den.

Krve,“ doopravdy je přítomen sám Pán se svou obětí vrcholné lásky.

Proč?

Když si tohle všechno uvědomujeme, proč nejsou kostely i ve všední dny doslova „narvané“? Čemu všemu dávají lidé přednost před každodenní mší svatou? A co my sami považujeme za zábavnější a zajímavější nebo i potřebnější než fyzické svátostné setkání se samotným Bohem-člověkem, než přijímání jeho síly, jeho vlivu?

*P. Filip M. A. Stajner, III. OP
(redakčně upraveno) ■*

A pravda vás osvobodí
související body učení učitelského
úřadu Církve k dalšímu studiu

Z nauky Církve

O Eucharistii jako oběti

(o reálné přítomnosti Ježíše Krista v Eucharistii viz rámeček na str. 9, o Eucharistii jako svátosti na str. 13)

Mše svatá je pravou a vlastní obětí.^[De fide]

Mešní obětí se zpřítomňuje Kristova oběť na kříži, slaví se její památka a aplikuje se její spásná moc.^[De fide]

Při mešní oběti jsou obětní dar a primární obětník (Ježíš Kristus) totožní, rozdílný je pouze způsob přinesení oběti.^[De fide]

Podstatný obětní úkon spočívá jedině v proměňování.^[Sent. comm.]

Mešní oběť není jen obětí chvály a díků, ale také smírnou a prosebnou obětí.^[De fide]

*Srov. Dogmatika. Olomouc;
Matice cyrilometodějská, 1994.*

Lechovický farář otec Josef Navrkal († 2003) říkával, když se ho lidé ptali, jaký to má význam, že slouží mši svatou ve skoro prázdném kostele: „Na Kalvárii jsme také nebyli, a přesto jsme tam byli zachráněni.“ Chtěl tím připomenout, že každá mše svatá, při které se zpřítomňuje oběť Pána Ježíše na Kalvárii, má význam nejen pro ty, kteří se jí přímo účastní, ale i pro nepředstavitelné množství dalších lidí, kteří se jí v tu chvíli účastnit nemohu nebo nechtějí.

Foto: archiv SČSC

Z textu mše svaté:

A ještě, Bože, prosíme: Pamatuj na všechny, za které ti tuto oběť přinášíme: Pamatuj na svého služebníka, našeho papeže Františka, našeho biskupa . . . , na celý biskupský sbor a všechny služebníky církve, na ty, kdo přinesli své dary, a na všechny kolem shromážděné, na všechny svůj lid i na všechny, kdo tě hledají s upřímným srdcem. Pamatuj také na věřící, kteří odpočinuli v tvém Kristu, i na všechny zemřelé, neboť ty o jejich víře víš.

(ze čtvrté eucharistické modlitby)

Komu prospívá?

Mše svatá jako zpřítomnění oběti Ježíše Krista je v první řadě **oběť chvály a díků**. Jejím prvním cílem a smyslem je oslava Boha. Ale je to **také smírná a prosebná oběť**. Kdo všechno má z jejího slavení užitek? Podle starobylé tradice Církve přináší užitek jak těm, kteří se jí účastní, tak i ostatním. Od doby blahoslaveného Jana Dunse Scota (1266–1308) se rozlišuje trojí užitek mše svaté jako smírné a prosebné oběti:

1. Všeobecný mešní užitek (fructus generalis)

Ten přichází k dobru **celé Církvi, žijícím věřícím a duším v očistci** nezávisle na úmyslu celebrujícího kněze. Všim-

něte si, že texty každé mše svaté obsahují prosby jak za živé věřící, tak za zemřelé (srov. text čtvrté eucharistické modlitby v infoboxu nahoře na této straně). ▷

„Na Kalvárii jsme také nebyli, a přesto jsme tam byli zachráněni.“

P. Josef Navrkal

ČESKÁ PROVINCE KONGREGACE MILOSRDNÝCH SESTER SV. KŘÍŽE

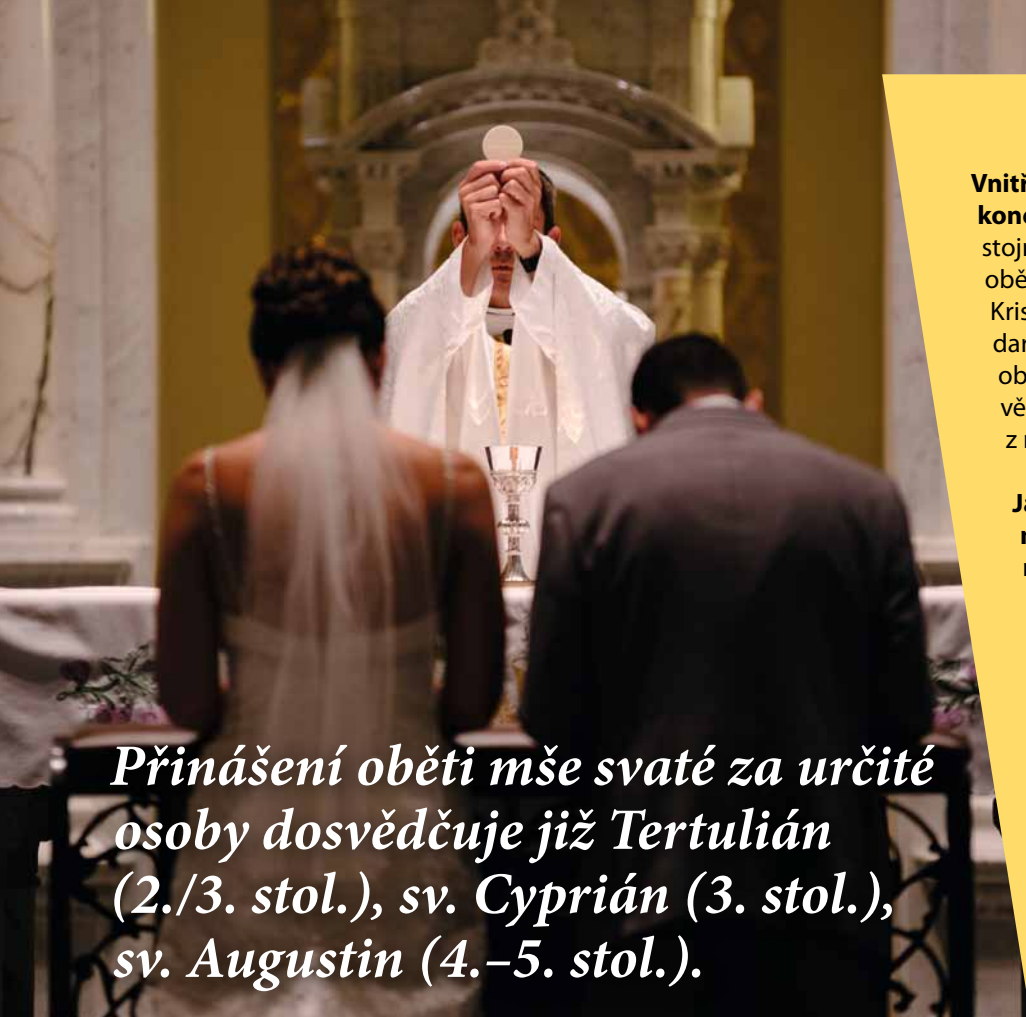
V polovině 19. století založil ve Švýcarsku kapucín P. Theodosius Florentiní nové řeholní společenství, s jehož pomocí chtěl bojovat proti tehdejší sociální a mravní bídě. Sestry se zabývaly vzděláváním a výchovou mládeže a péčí o chudé a nemocné. Na naše území přišly první sestry již v roce 1860. V Horním Litvínově měly kromě obvyklé činnosti vést v křesťanském duchu továrnu na sukno a přispět tak ke zmírnění bídy továrních dělníků a jejich rodin.

„Co je potřeba doby, je vůle Boží.“ (P. Theodosius) Podle uvedeného citátu se naše služba přizpůsobuje potřebám společnosti v zemích, ve kterých působíme. Své síly nasazujeme ve školství a při výchově mládeže, ve zdravotnictví a sociální oblasti. Zapojujeme se i v pastorační a jiných službách církvi, pořádáme duchovní obnovy. Svou modlitbou a obětí vyprošujeme Boží požehnání světu, církv-

vi i všem, kdo se na nás obrátili se svými starostmi. S důvěrou v Boží Prozřetelnost pohlédneme do budoucnosti. P. Theodosius řekl: **„Bůh nás vede na různá místa, abychom tam působili pro jeho čest a k dobru lidí.“**

Naše kongregace je součástí františkánské řeholní rodiny. Hluboký zdroj života nacházíme v Boží milosrdné lásce, která se v Ježíši Kristu vydala až k smrti na kříži. Jako Milosrdné sestry sv. Kříže chceme být neúnavné v hledání nových cest k lidem. To je pro nás výzvou k novým rozhodnutím, abychom evangelium a charisma prožívaly mezi lidmi a s lidmi.

Během téměř 160 let trvání naší kongregace byly církvi prohlášeny za blahoslavené tři sestry: Matka Marie Terezie Schererová (Švýcarsko), Sr. Ulrika Nischová (Německo) a Sr. Zdenka Schelingová (Slovensko).

Přinášení oběti mše svaté za určité osoby dosvědčuje již Tertulián (2./3. stol.), sv. Cyprián (3. stol.), sv. Augustin (4.–5. stol.).

2. Zvláštní mešní užitek (fructus specialis)

Slouží k dobru těm **osobám, ať žijícím, nebo zemřelým, za něž se zvláštním způsobem přináší** (aplikuje) mešní oběť. Znáte to asi z nedělních ohlášek nebo kostelních vývěsek, kde bývá uvedeno, která mše svatá bude za koho obětována. Přinesení oběti mše svaté za určité osoby je doloženo již na přelomu 2. a 3. století významným církevním spisovatelem Tertullianem (*De monog.* 10). Zmiňuje se o něm i celá řada dalších významných starověkých autorů, např. sv. Cyprián (*Ep.* 1,2) a sv. Augustin (*Conf.* IX 12 n.).

Bůh je nekonečně bohatý. Vedle „společného úmyslu“, na který je mše svatá sloužena a který bývá často nějak veřejně ohlášený, může každý připojit i své soukromé úmysly, se kterými mši svatou slaví: za živé, za zemřelé, za různé dobré úmysly...

3. Osobní mešní užitek (fructus specialissimus neboli personalis)

Ten slouží k dobru **celebrujícímu knězi a spoluobětujícími věřícími** – tedy těm, kteří jsou na mši svaté přítomni.

Protože mešní oběť nepůsobí nějak mechanicky, je příjem obětních užitků

Vnitřní hodnota mešní oběti je nekonečná vzhledem k nekonečné důstojnosti obětního daru a primárního obětníka – obojím je bohočlověk Ježíš Kristus, který obětuje sám sebe – on je dar i ten, kdo obětuje. Jako Bůh dává této oběti nekonečnou hodnotu, jako člověk ji obětuje naším jménem jako jeden z nás lidí.

Jako oběť chvály a díky je mešní oběť **nekonečná** také co do své vnější hodnoty (účinné hodnoty, tj. svého účinku), protože účinky klanění a díkůvzdání se bezprostředně vztahují na Boha, který jakožto nekonečná bytost může tento nekonečný účinek přijmout.

Jako smírná a prosebná oběť má oběť mše svaté **konečnou** vnější hodnotu (tedy co se týče účinků na nás lidi), protože účinky smíru a proseb se vztahují na lidi, kteří jakožto tvorové mohou přijmout pouze konečný účinek. Z toho se vysvětluje církevní praxe přinášet častěji oběť mše svaté na týž úmysl. Je to, jako když někdo nabírá životodárnou vodu z obrovského jezera – musí nabírat opakovaně, ne proto, že by v jezeře nebyl dostatek vody, ale že naráz nedokáže dostatečně nabrat.

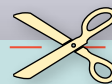
mše svaté podmíněn mravní dispozicí a míra přijatých užitků závisí od stupně této dispozice.

Připravil P. Pavel Zahradníček (podle „Dogmatika“, Olomouc, Matice Cyrilometodějská, 1994) ■

objednávkový kupon

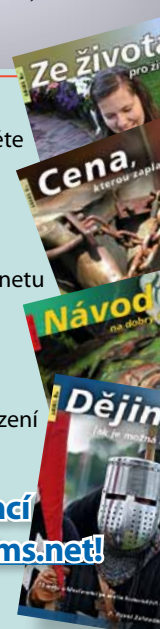
Jméno:	adresa:	PSČ:
Název publikace, popis a doporučený příspěvek na tisk		kusů
Doubrava, Dunda: <i>Mozaika duchovní moudrosti</i> (dárek pro každého; A5, bar. ob., 96 stran, 20 Kč)		
Ze života pro život (nejzajímavější svědectví z časopisů <i>Milujte se!</i> ; A5, bar. obálka, 96 str., 20 Kč)		
sestra Cecilie: <i>Útěk sestry Cecilie</i> (napínavé i humorné; formát A5, bar. obálka, 96 stran, 20 Kč)		
sv. Alfons: <i>Návod na dobrý život</i> (stručný, ale jasný; formát A5, bar. obálka, 96 stran, 20 Kč)		
Řekli svatí a to platí I. a II. (2 x 777 citátů svatých a blahoslavených; A5, 80 + 84 stran, 2 x 20 Kč)		I. díl II. díl
Fadelle: <i>Cena, kterou zaplatíš</i> (napínavý příběh iráckého konverzity; A5, bar. ob., 160 s., 30 Kč)		
Zahradníček: <i>Dějiny, jak je možná neznáte</i> (mýty a fakta; formát A5, 128 stran, 30 Kč)		
Soukop: <i>Velký náčelník dává základní kurz...</i> (o křesťanství v souvislostech, A5, 60 str., 15 Kč)		
Dunda a kol.: <i>Příprava na svátost smíření dnes</i> (praktická pomůcka; A6, 48 s., 25 Kč)		
Peňáz: <i>Biblický rozjímavý růženec</i> (pomůcka pro modlitbu růžence, formát A5, 32 s., 5 Kč)		

Nezapomeňte, prosím, uvést své jméno, adresu a PSČ.

Objednávkový kupon odstříhnete a pošlete na adresu **A.M.I.M.S. Římskokatolický farní úřad 671 03 Vranov nad Dyjí 20** (je možné objednávat i na internetu www.amims.net nebo e-mailem na apostolat@fatym.com či telefonicky 515 296 384). Knihy přijdou na vaši adresu s příloženou složenkou na uhrazení příspěvku na tisk a poštovné.

Asi 70 dalších publikací najdete na www.amims.net!

Řekli svatí a to platí...

Slovo „Eucharistie“ označuje dvě odlišné skutečnosti: svátost a oběť. V Eucharistii jakožto svátosti se nám dává Ježíš Kristus jako pokrm pro naši duši; Eucharistie je obětí, pokud se v ní Kristus nabízí Bohu jako obětní dar. Svatý Tomáš Akvinský napsal, že obětí je Eucharistie proto, že se jako oběť přináší, svátostí je proto, že se jako svátost přijímá („Summa theol.“ III 79,5). Účelem svátosti je v první řadě posvěcení člověka, účelem oběti je v první řadě oslava Boha (ale také oběť prosby smíru za nás lidi). A co o hodnotě Eucharistie – ať už oběti, nebo svátosti – řekli svatí?

Náš život by měl být odleskem těch ctností Ježíše Krista, které nám představuje v tajemství oltáře: pokory, poslušnosti, poníženosti, trpělivosti, lásky a milosrdenství.

bl. Honorát Kožminski

Jen věčná příprava a věčné děkování by stačily k tomu, abychom dost ocenili jedinou mši svatou.

sv. Jan Maria Vianney

Nejlepší způsob, jak pochopit mši svatou, je spojit se s knězem ve všem, co říká, sledovat pokud možno všechno, co dělá, a nechat se prostoupit živými city lásky a vděčnosti. Tuto metodu je třeba zachovávat.

sv. Jan Maria Vianney

Bůh se nám v Eucharistii stává velkou oporou; sjednocení s Ním se s Ním radujeme. A když se staneme spoluúčastníky Jeho Božství, jsme jako mnoho bohů.

sv. Jan Zlatoústý

„... staneme se spoluúčastníky Jeho Božství, jsme jako mnoho bohů.“
sv. Jan Zlatoústý

Když se satanovi podaří odtáhnout duše od svatého přijímání, dosáhl svého cíle.

sv. Terezie z Lisieux

Připravila Irena Brožová (podle knihy Marka Dundy „Řekli svatí a to platí“, 1. a 2. díl, A.M.I.M.S., 2009 a 2010; kompletní text on-line na www.fatym.com, objednávka v papírové podobě na www.amims.net nebo kuponem na straně 20, příspěvek na tisk á 20 Kč) ■

„Eucharistie je zdrojem veškerého požehnání a milosti.“

sv. Jan Bosco

Dějiny, jak je možná neznáte

Autorem knihy je šéfredaktor časopisu *Milujte se!* P. Pavel Zahradníček. (128 stran, více než 130 barevných obrázků a schémat, doporučený příspěvek na tisk 30 Kč, možno objednat pomocí kuponu na protější straně; kniha je on-line ke stažení zdarma na www.amims.net a www.fatym.com)

„Je to kniha, která u nás již dlouho chyběla! Její podtitul je výmluvný: 10 mýtů o křesťanství ve světle historických faktů. Zaujme každého – věřícího i nevěřícího. Pomozte, prosím, s jejím rozšířením. Můžete ji věnovat třeba jako dárek...“

P. Marek Dunda, koordinátor časopisu *Milujte se!*

První dvě zastavení Křížové cesty „Ježíš odsouzen“ a „Ježíš přijímá kříž“ jsou v místě, kde stávala římská pevnost Antonia

Foto: Ondřej Havelka

Na Velký pátek na Křížové cestě v Jeruzalémě

Napadlo vás, že modlitba křížové cesty je výbornou přípravou na slavení oběti mše svaté? Při křížové cestě máme doslova před očima to, jak Pán Ježíš za nás obětoval svůj život. Na čtrnácti obrazech křížové cesty, které se nacházejí ve většině našich kostelů, to vidíme rozfázované jako v nějakém dramatickém filmu. Naopak při slavení mše svaté nevidíme očima skoro nic: jen vnější způsoby chleba a vína a slyšíme kněze, který říká Ježíšova slova: „Toto je moje tělo, které se vydává za vás (...), toto je kalich mé krve, která se prolévá za vás...“ Ale očima víry poznáváme, že nyní „jsme přítom“.

Tajuplným, ale reálným způsobem.

Pro jednoho výjimečný, pro jiného všední den

Každý pátek v průběhu celého roku procházejí otcové františkáni všechna zastavení Křížové cesty v Jeruzalémě. Jeden z pátků je ale výjimečný, je to Velký pátek. Do Svaté země se na nejdůležitější

tější křesťanské svátky sjíždějí poutníci z celého světa, aby mohli v modlitbách projít poslední cestu svého Spasitele Ježíše Krista. Atmosféra je úžasná. Pro muslimy a židy, kteří v Jeruzalémě žijí, je to ale běžný den, Kristova cesta na Kalvárii je nezajímavá. Pro křesťana nebo

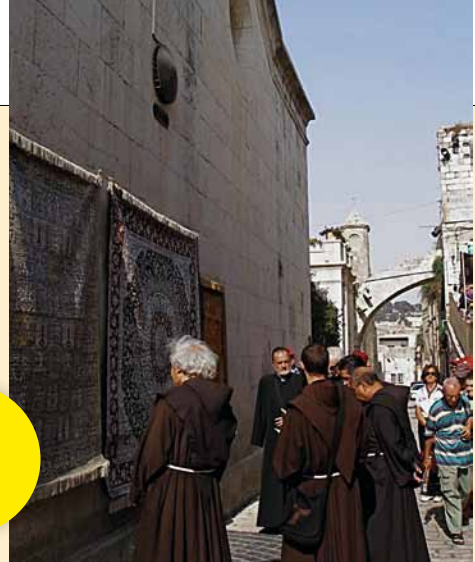
hledajícího poutníka je to něco zcela mimořádného. Na tomto místě se psaly dějiny spásy. Tudy krácel těžce zmučený Ježíš.

Začínáme kousek od místa, kde stával chrám

Ještě než se vydáme na křížovou cestu, prohlédneme si islámskou mešitu Skalní dóm s její impozantní zlatou kupolí. Stojí na Chrámové hoře nad údolím Cedron na okraji starého Jeruzaléma. Mešita se tyčí uprostřed plochy bývalého chrámového nádvoří – Židé mu v Ježíšově době říkali nádvoří pohanů. Tehdy bylo ještě ze všech čtyř stran obklopeno sloupořadím. Právě z tohoto nádvoří pohanů Pán Ježíš kdysi vyhnal prodáváče a směnárníky. Dodnes je obdélníkový půdorys celého nádvoří pohanů velmi dobře patrný. Mešita Skalní dóm se nachází

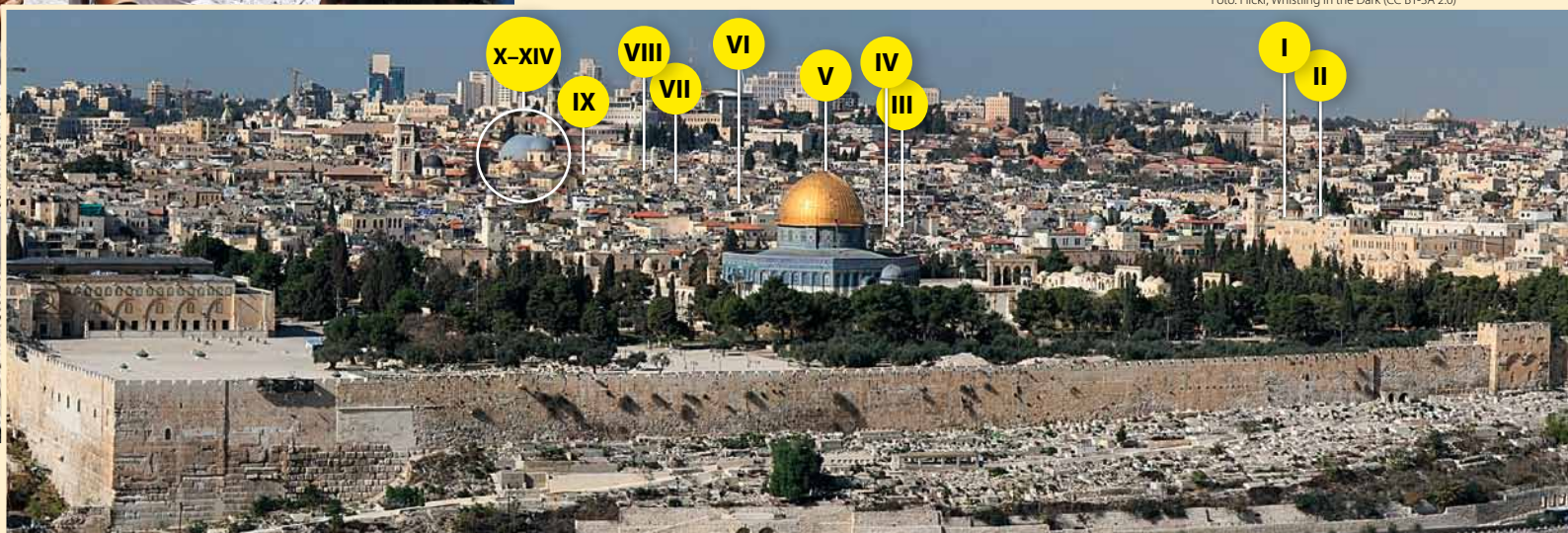

*Je dopoledne,
přesto je už velmi
horko. Přidáváme
se ke skupině
indických
křesťanů
a vyrážíme.*

Druhé zastavení vyznačené kovovou plakétou vysoko na zdi poblíž oblouku Ecce Homo

Foto: Flickr, Whistling in the Dark (CC BY-SA 2.0)

Pohled z Olivové hory přes údolí Cedron na plochu bývalého chrámového nádvoří a starý Jeruzalém s vyznačenými zastaveními Křížové cesty

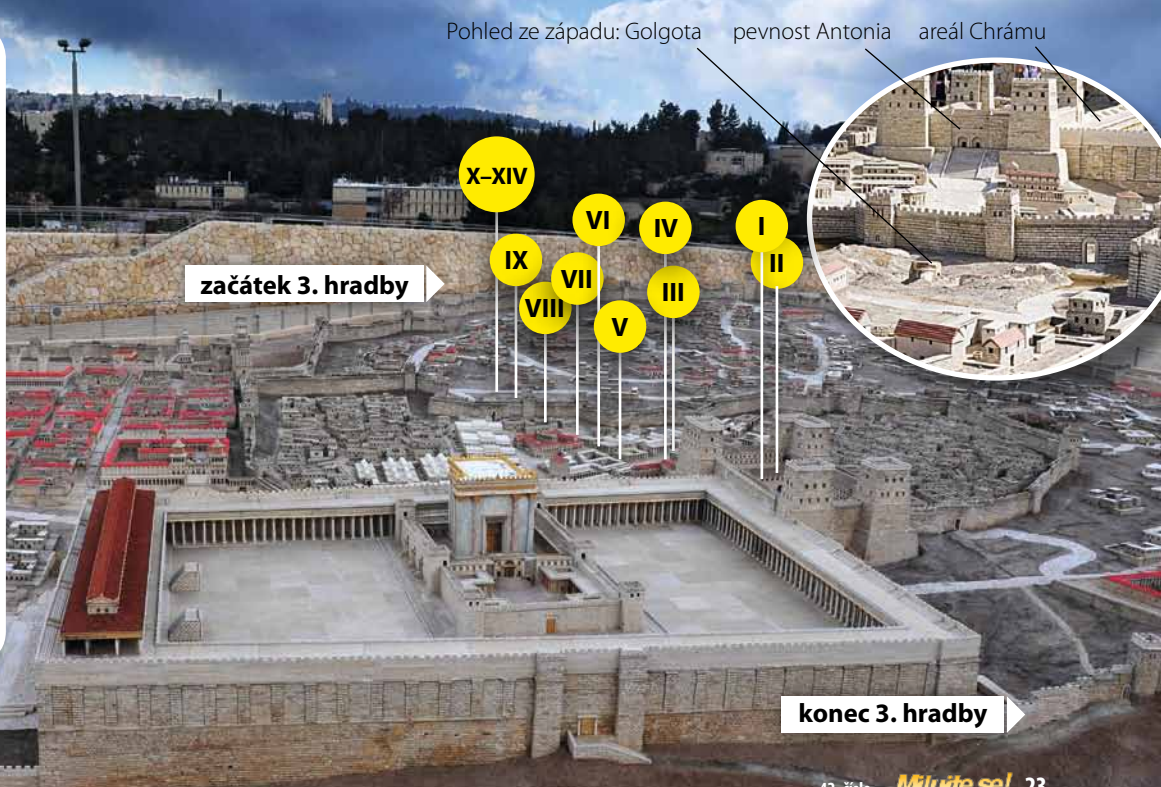
zhruba uprostřed plochy bývalého
nádvoří pohanů, přibližně na místě, kde
v Ježíšově době stála svatyně a velesvatyně

židovského chrámu. Když byl Jeruzalém
v roce 70 dobyt Římany, celý chrám byl
zničen. Zůstaly jen části zdi (včetně tak-

zvané „západní zdi“ neboli „zdi nářků“),
které podpíraly terasu, na které nádvoří
pohanů a chrám stály. ▶

Foto: Flickr, Whistling in the Dark (CC BY-SA 2.0); Flickr, Dan Lundberg (CC BY-SA 2.0) / koláž: MS!

Model starověkého Jeruzaléma v Izraelském muzeu (The Israel Museum, Jerusalem). Zachycuje stav těsně před rokem 70 po Kristu. V době Ježíšova ukřižování, které se odehrálo o 40 let dřív, nestála ještě tzv. 3. hradba – je třeba si ji odmyslet společně se zástavbou mezi 2. a 3. hradbou. X.–XIV. zastavení (Golgota a Boží hrob) tedy ležely již mimo město, těsně za 2. hradbou. Pohled na model Jeruzaléma je pořízen z podobného úhlu jako fotografie současného města nahore, tj. pohled jakoby z Olivové hory přes údolí Cedron. I. a II. zastavení se nacházejí v místě pevnosti Antonia s charakteristickými čtyřmi věžemi, přiléhající k severozápadnímu rohu chrámového nádvoří.

Pohled ze západu: Gulgota pevnost Antonia areál Chrámu

konec 3. hradby

III

IV

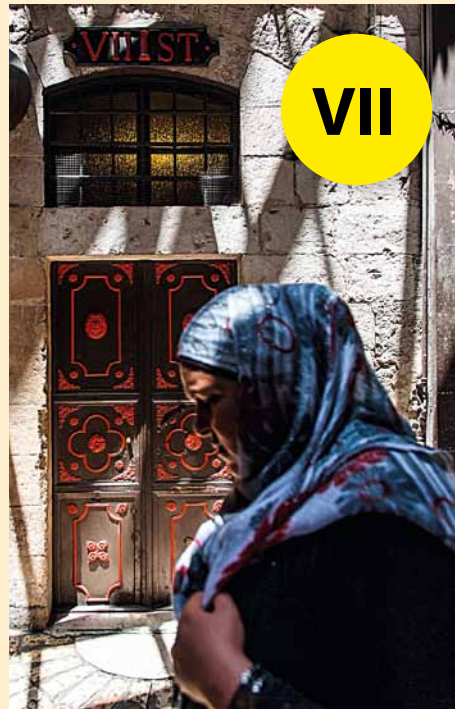

V

VI

Zastavení věnované prvnímu Ježíšovu pádu pod křížem a jeho setkání s matkou leží v těsné blízkosti. Páté zastavení (foto vpravo) „Simon pomáhá nést kříž“ je asi o 50 metrů dál.

VII

VIII

Sedmé zastavení: druhý Ježíšův pád

Osmé zastavení: Pán Ježíš potkává plačící jeruzalémské ženy

Se severozápadním okrajem chrámového nádvoří sousedila mohutná pevnost Antonia. Na místě, kde stávala, se nachází první a druhé zastavení Křížové cesty.

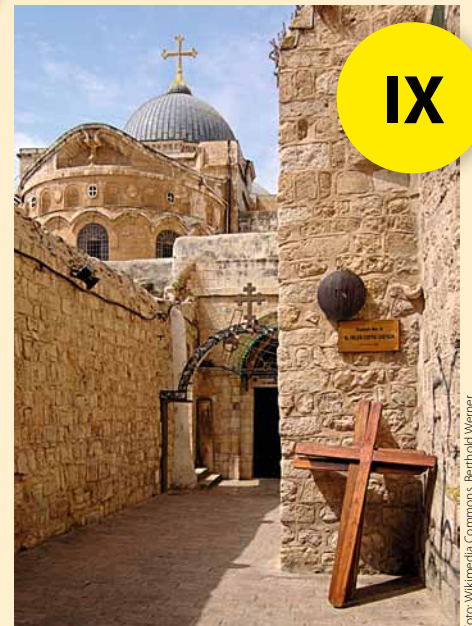
Horko jako tehdy...

Je dopoledne, přesto je už velmi horko. Slunce pálí do kamenných stěn starých budov, mezi kterými se odehrávaly dějiny. Schází se bezpočet skupin poutníků z mnoha národů – Asiáté, Afričani, Evropané, Američani... Přidáváme se ke skupině indických křesťanů a vyrážíme.

Procházíme pod obloukem s latinským názvem Ecce Homo (česky „Hle,

člověk“), který se klene přes ulici. Jeho jméno připomíná, jak Pilát spatřil zbičovaného Ježíše s trnovou korunou, v rudém plášti a prohlásil: „Hle, člověk!“ (Jan 19,5) Stalo se to pravděpodobně někde tady – v okruhu několika desítek metrů... Pravděpodobně říkám proto, že dle názoru odborníků existuje ještě druhá možnost: Pilátův soud se mohl odehrávat zde v pevnosti Antonia, která sloužila i jako sídlo římské vojenské posádky, nebo v tzv. Herodově paláci, vzdáleném odtud vzdušnou čarou asi pět set metrů. Herodův palác nabízel větší pohodlí, pevnost Antonia poskytovala naopak větší bezpečí.

Šesté zastavení: Veronika podává roušku

IX

Deváté zastavení: Pán Ježíš padá potřetí (nachází se na dohled Chrámu Božího hrobu)

S jistotou již dnes nezjistíme, čemu dal právě o těch Velikonocích Pilát přednost. Ale za sebe bych řekl, že Pilát strategicky upřednostnil bezpečí. Při každoroční oslavě židovských Velikonoc do Jeruzaléma připutovali židé z celého světa, město

Ježíše vojáci při křížové cestě týrali. Nám dodávají mírný pocit bezpečí...

Foto: Ondřej Havelka

bylo přelidněno a nebezpečí vypuknutí nějaké vzpoury nebo nepokojů bylo ještě větší než kdy jindy. Pevnost Antonia byla v tom okamžiku logická volba. Pokud se tehdy Pilát rozhodl takto, jsme na správném místě...

I kolem nás jsou vojáci – jako tehdy

Potkáváme židovské vojáky. Byli u bran starého města, ale jsou také na řadě dalších míst – většinou stojí ve vymezeném prostoru za železnými zátarasy s nápisem „Policie“. Je to proto, aby je někdo z kolemjdoucích nemohl tak snadno napadnout nějakou bodnou zbraní nebo třeba nůžkami nebo šroubovákem... Muži chodí na vojnu na tři roky, ženy na dva roky. Při Ježíšově křížové cestě se vojáci podíleli na jeho utrpení. Nám dnes jejich blízkost naopak dodává mírný pocit bezpečí.

Poutníci, ke kterým jsme se přidali, se tiše modlí. Na místech jednotlivých zastavení se střídají různé skupinky věřících. Před námi krácejí Korejci, za námi už čekají křesťané z Ghany. Zaznívají modlitby ve všech jazycích.

Via dolorosa

Ulice, kterou procházíme, nese latinský název *Via dolorosa* (česky doslovně „Bolestná cesta“). Několikrát vidím toto označení i na cedulích na zdech. Těsně před třetím a čtvrtým zastavením se lomí doleva – tato zastavení, připomínající Ježíšův první pád a setkání s jeho Matkou, jsou těsně vedle sebe. Pak po padesáti metrech u pátého zastavení, kde Šimon pomáhal Pánu Ježíši nést kříž, pokračuje zase doprava původním západním směrem. Spíše než ulice je to nyní mírně stoupající schodiště. Jsou na ní ještě tři další zastavení. Jsou označena kovovými kruhy s římskou číslicí. Atmosféra na Křížové cestě je čím dál silnější. Je velké horko, slunce nemilosrdně pálí. Mezi lidmi není k hnutí. U osmého zastavení, kde Pán Ježíš hovořil s plačícími ženami, se s námi spojila skupinka poutníků z Ghany doprovázená jejich knězem. Při modlitbách zní zajímavá směsice tří odlišných jazyků.

„Za branami města“

K devátému zastavení na místě Ježíšova posledního pádu se nedostaneme přímo, ale musíme se vrátit k sedmému zastavení, a pak prokličkovat po úzkých uličkách a schodištích. Má to svou logiku. Ulice Jeruzaléma byly od té doby zničeny a znovu vybudovány a navíc nyní se nacházíme na místě, které tehdy leželo již

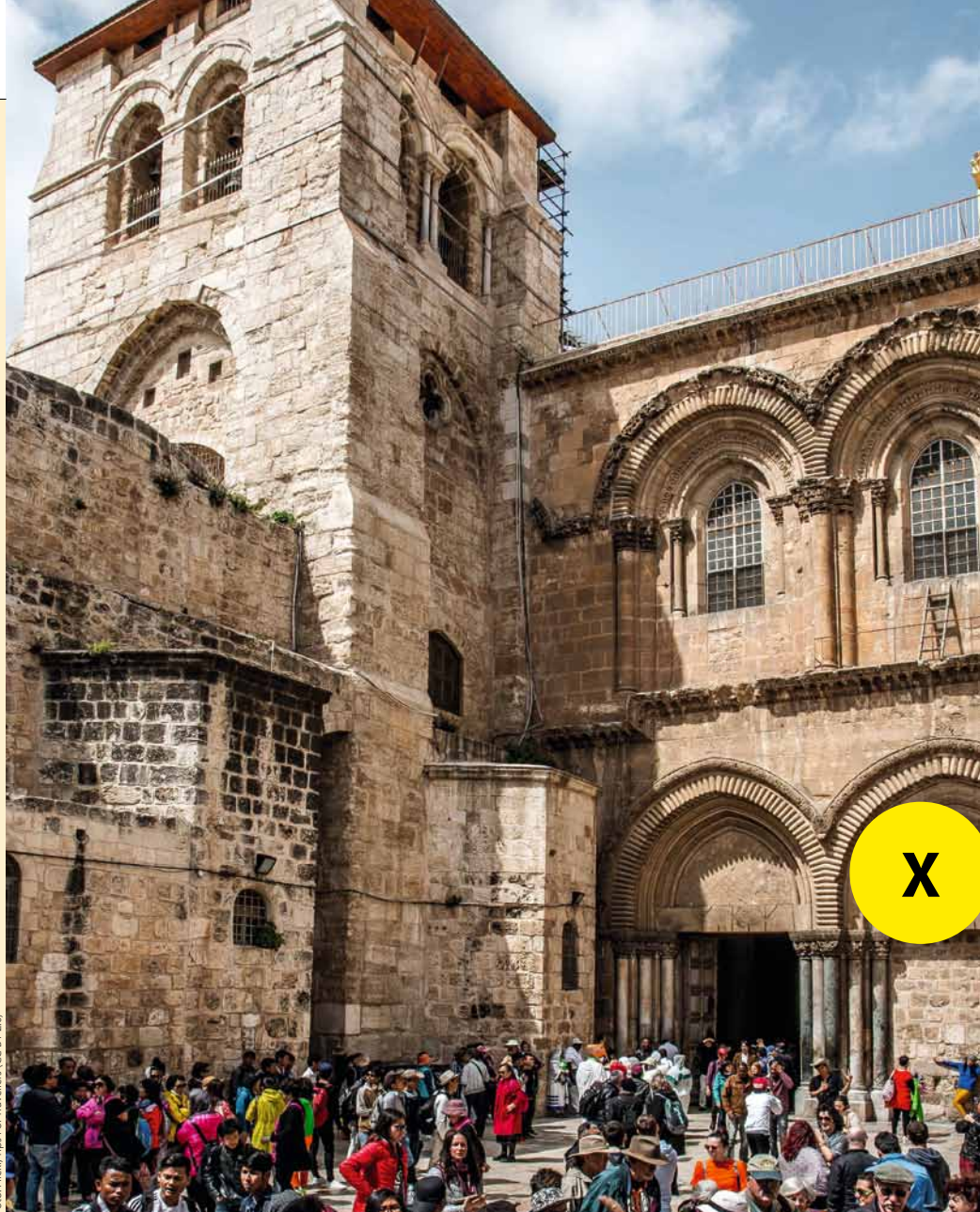

Foto: Flickr, Tips For Travellers (CC-BY 2.0)

Desáté zastavení „Pán Ježíš svlečen ze šatů“ bývá umísťováno ke vchodu Chrámu Božího hrobu

těsně za hradbami města – dovnitř města se dostalo až o víc než třicet let později, když byla v 60. letech prvního století krátce před vypuknutím Židovské války (válka, na jejímž konci byl v roce 70 po Kr. Jeruzalém dobyt a rozbořen) vybudována tzv. třetí hradba. Jsme kousek od zdi Chrámu Božího hrobu – jenže na opačné straně, než je jeho hlavní vchod.

Jeden chrám, který se klene nad Golgotou i Božím hrobem

Přidávají se k nám řádové sestry a několik poutníků z Francie. Desáté až čtrnácté zastavení se nacházejí v samotném chrámu Božího hrobu. Chrám má dvě kopule, ta větší se klene nad Ježíšovým hrobem, menší přibližně nad popravištěm zvaným Golgota – v překladu Lebka – latinsky Calvariae Locus (Mt 27,33). Návrší se tak jmenovalo kvůli svému tvaru nebo proto, že se tam nacházely lebky, možná i považovaly lebky popravených. (Pozn. red.:

Název „Lebka“ mohl mít také původ v tradici, která byla rozšířená mezi židy a která tvrdila, že zde byla pohřbena lebka Adama. Tato tradice byla známa jak autorům židovského Talmudu, tak také některým církevním otcům a díky ní se pod křížem často vyobrazuje lebka a kosti; viz *Catholic Encyklopedia*, <http://www.newadvent.org/cathen/03191a.htm>)

Vcházíme do chrámu – zde někde u vchodu je desáté zastavení Křížové cesty: Ježíš svlečen ze šatů. Do kaple, která je na Golgotě, vystupujeme po schodišti. Oltář v kapli je nad místem, kde stál kříž – otvorem v mramorovém obložení pod ním je možné se dotknout rukou skály Golgoty. Tam je také dvanácté zastavení Křížové cesty: Pán Ježíš umírá na kříži. Jedenácté je o několik metrů vpravo. Je to mozaika v jednom z oblouků kaple, na které je vyobrazeno, jak Ježíše přibíjejí na kříž.

Z ochozu kaple na Golgotě se dívám dolů do kostela Božího hrobu. Vidím obdélníkový kámen v podlaze chrámu ▷

XI

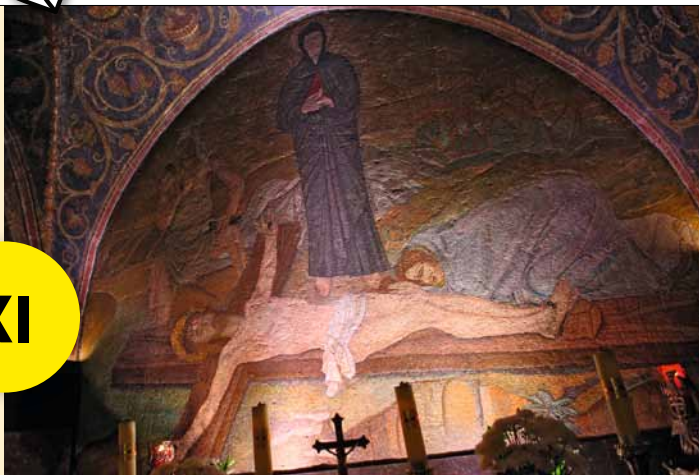

Foto: Flickr, Boston.Catholic (CC BY-ND 2.0)

XII

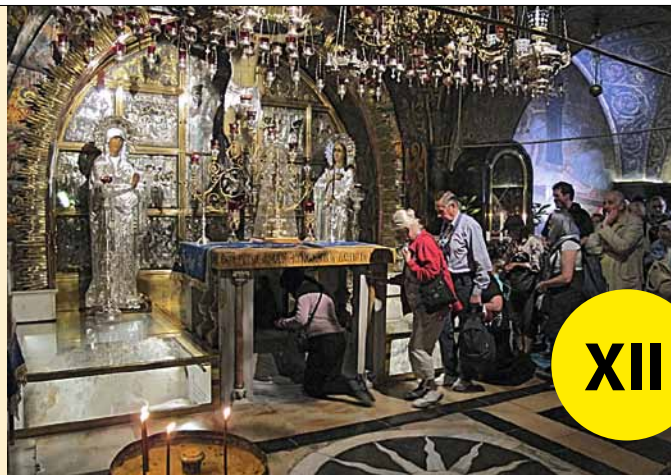

Foto: Flickr, Dan Lundberg (CC BY-SA 2.0)

Luneta v kapli na Golgotě představuje jedenácté zastavení „Pán Ježíš přibit na kříž“. Nachází se několik metrů vpravo od oltáře vybudovaného nad golgotskou skálou, kde je dvanácté zastavení „Pán Ježíš umírá na kříži“. Otvorem pod oltářem je možné dotknout se skály Golgoty.

a kolem něj svícny. Podle tradice právě na tento kámen položili mrtvé Ježíšovo tělo, když ho sňali z kříže a připravovali ho k pohřbu. Ten kámen tvoří třinácté zastavení Křížové cesty. Turisté si ho fotí, poutníci u něj poklekají, dotýkají se ho, mnozí ho líbají. Stále ještě stojím u zábradlí a dívám se z kaple na Golgotě dolů – dovnitř chrámu. V jeho středu je Boží hrob – poslední, čtrnácté zastavení. Vyba-vují se mi slova Janova evangelia: „Na tom místě, kde byl ukřižován, byla zahrada

a v té zahradě nová hrobka, kde nebyl ještě nikdo pochován. Tam tedy položili Ježíše, protože u židů byl den příprav a hrobka byla blízko.“ (Jan 19,41n)

Pak se zařadím do dlouhé fronty mezi ty, kteří trpělivě čekají, až budou moci na malou chvíli vstoupit – dovnitř,

do hrobu, který je také místem Ježíšova zmrtvýchvstání.

Ondřej Havelka (autor knihy „Cesta k branám Damašku východní Afrikou“, Praha, Akbar, 2016 – viz upoutávka na této stránce; redakčně upraveno) ■

Vstupuji dovnitř, do hrobu, který je také místem Ježíšova zmrtvýchvstání.

Kámen, na který dle tradice bylo položeno Ježíšovo tělo po sejmutí z kříže, je třináctým zastavením. Kaple s Božím hrobem je čtrnáctým zastavením Křížové cesty „Pán Ježíš položen do hrobu“. V kapli se nachází torzo Ježíšova hrobu poničeného Peršany roku 614.

XIII

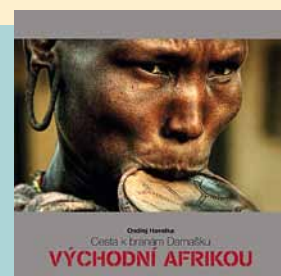
Foto: Flickr, detemiyax (CC BY-NC-ND 2.0)

XIV

Autor knihy o ní říká: „Mnoho dalších zážitků z dvouleté cesty stopem napříč Afrikou a Středním východem jsme zachytili ve své knize *Cesta k branám Damašku Východní Afrikou*. Text má mimo jiné dvě základní roviny – cestopisnou a duchovní –, které se setkávají před branami skutečného i mystického Damašku.“ Kniha kromě příběhu Ondřeje a Michaely obsahuje velké množství barevných fotografií pořízených během celé cesty, která je přivedla až k nalezení víry a přijetí křtu.

HAVELKA, Ondřej. *Cesta k branám Damašku Východní Afrikou*. Praha; Akbar, 2016, 400 stran.

Křížovou cestu se můžeme modlit nejen v Jeruzalémě, ale kdekoliv – i soukromě. Třeba v pátek odpoledne. Je to rozjímání, kterému se můžeme věnovat, i když nemáme mnoho času... Možná se vám bude hodit tato „Křížová cesta pro spěchající“.

Křížová cesta pro spěchající

Foto: Flickr, Protoplasma K (CC BY-SA 2.0)

Pane, odpusť mi, že jsem neměl čas zúčastnit se křížové cesty Tvé i mých bližních.

I Byl jsem jako Pilát. Ptal jsem se, co je pravda, ale neměl jsem čas se nad tím zastavit a zamyslet.

II Vykročil jsi na křížovou cestu, Ježíši. Byl před tebou asi kilometr. S takovým břemenem to trvalo snad hodinu. Pro mne to bylo příliš. Spěchal jsem...

III Běžel jsem napřed. Kousek dál jsem se zastavil, ohlédl se, Ty jsi ležel na zemi. Nepomohl jsem Ti.

IV Minul jsem na cestě Tvou matku. Ona též běžela, ale k Tobě, v opačném směru než já. Určitě jste se setkali, ale také ne na dlouho, popravčí rovněž pospíchali.

V Potkal jsem Šimona z Kyrény. Říkal, že spěchá domů, po práci. Ale pomohl Ti nést kříž. Kdybych věděl, že budeš potřebovat pomoci...

VI Veronika též měla pro Tebe čas. Zůstal jsi u ní navždy – na roušce. Já si ani neumím představit Tvou tvář. Dej Pane, abych se setkal s Tvou tvář.

VII Byl jsem už daleko, když jsi upadl znovu. Ani tehdy jsem Ti nepomohl vstát. Kolik takových slabých jsem už minul v životě...

VIII Jak jsem asi vypadal, když jsem spěchal a přitom minul v západní bráně města skupinu žen, které čekaly, na rozdíl ode mne, na Tebe.

IX Tvůj třetí pád jsem pozoroval z Golgoty. Nepovstal jsi už vlastní silou. Ani já jsem neutikal blíž, abych Ti pomohl. Tak těžko se člověk vrací...

X Teď jsi i Ty tam, kde já. Došel jsi, pomalu, těžko. Svlékají Tě. Ne, oni též pospíchají, proto strhují z Tebe šaty.

IX Tady vidím, co znamená spěch. Aby se nezdržovali s přivazováním rukou a nohou, přibíjejí hřeby. To je rychlejší a jistější. Ježíši, odpusť mi můj životní spěch, jenž nejednou bližnímu způsobil tolik smutku, tolik bolesti, tolik ztráty.

XII Je teprve třetí hodina odpoledne a slunce už zhaslo. Ještě nepadl soumrak a už svítí Večernice. Ještě jsi neskonal a zástupy se

poplašeně rozutekly. Vyznávám spolu se setníkem: „Opravdu, tento byl Syn Boží!“

XIII Stálý spěch, dobíjejí ty, co byli ukřižováni s Tebou. Rychle vás snímají z kříže, neboť za hodinu začíná jejich svátek. Jak dlouho jsme schopni setrvat v litosti?

XIV Na všechno jsi měl čas, Pane, s výjimkou setrvání ve smrti. Nyní ses ukázal rychlejší než ostatní. Již třetího dne jsi vstal z mrtvých. Díky, Ježíši!

Z brožurky „Křížová cesta pro lidové i soukromé pobožnosti“, A.M.I.M.S., Vranov nad Dyjí, 2006, formát A5, 20 stran, doporučený příspěvek na tisk 3 Kč; možno objednat na www.amims.net; on-line ke stažení zdarma na www.fatym.com) ■

Údržba modelu starověkého Jeruzaléma (The Israel Museum, Jerusalem)

Foto: Flickr, Whistling in the Dark (CC BY-SA 2.0)

Malý velký svatý

sv. Leopold Mandič

(1866–1942)

Byl vysoký jen 135 centimetrů a měl poruchu řeči. Nezanedbal po sobě žádné teologické spisy. Při jeho svatořečení v roce 1983 sv. Jan Pavel II. řekl, že jediné, co dělal dokonale, byla služba ve zpovědnici.

Až 15 hodin denně zprostředkoval Boží milosrdenství

Otec Leopold Mandič trávil 12 až 15 hodin denně ve zpovědnici. Jeho zpovědnice byla malá klášterní cela, kterou nazývali „salónek pohostinnosti“. Dřív než začal zpovídat, dlouho se modlil. Když bylo kajcníků mnoho, zříkal se jídla. Přicházeli k němu lidé z celé Itálie: dělníci, zemědělci, inteligence, a také aristokracie, kněží i biskupové. Svatý Pio z Pietrelciny často říkával poutníkům, kteří k němu přicestovali ze severní Itálie: „Proč přijíždíte ke mně? Vždyť ve své oblasti máte svatého zpovědníka.“ Myslel jím otce Leopolda. Tyto dva zpovědníky vyhlásil papež František patrony Roku milosrdenství 2015–2016.

Nejmladší z dvanácti dětí

Svatý Leopold Mandič se narodil 12. května 1866 v Castelnovo v Dalmácii, což je v současnosti město Harceg Novi na severu dnešní Černé Hory, do horlivé katolické rodiny. Byl nejmladší z dvanácti dětí Karoliny Zarevičové a Piotra Mandiče. I když Leopoldova matka pocházela z bohaté šlechtické rodiny a otec poctivě pracoval, jejich ekonomická situace se postupně horšila. Když se Leopold narodil, rodina už žila v chudobě. Ale hluboká víra Leopoldových rodičů zůstala navzdory všem životním těžkostem neotřesena. Řeholníková sestra po letech vzpomínala: „Náš otec byl svatý člověk. Každé ráno chodil do kostela na mši svatou a přistupoval ke svatému přijímání. Můj bratr Leopold ho vždy doprovázel.“

Povolání

Již ve věku 16 let vstoupil Leopold do kapucínského semináře ve městě Udine, které bylo roku 1866 přičleněno k Italskému království. Kněžské svěcení přijal 20. září 1890 v Benátkách. Otec Leopold se toužil vrátit na Východ do své vlasti a věnovat se tam misijní práci, zaměřené na sjednocení křesťanů a budování dialogu s jinými náboženstvími. Avšak Bůh s ním měl jiný plán... Otec Leopold se beze slova stížností podřídil rozhodnutí svých řeholních představených, kteří mu nepovolili vyjet na misii, protože byl nízkého vzrůstu, měl výraznou poruchu řeči a velké zdravotní problémy. Roku 1906 byl poslán do kláštera sv. Kříže v Padově, aby tam sloužil věřícím ve svátosti smíření.

Světec po sobě sice nezanechal žádnou autobiografii, ale z jeho osobní korespondence a zápisků, které si rychle psával na obrázky, a z vyprávění jeho spolubratrů víme, že přijmout toto rozhodnutí a nevěnovat se misijní práci pro něj nebylo lehké. Ještě nějaký čas otec Leopold dělal vše, co mohl, aby se mu jeho sen splnil. Intenzivně se učil cizí jazyky, takže kromě chorvatštiny uměl nejen italsky a latinsky, ale mluvil také srbsky, slovensky a řecky.

„Každá duše bude mým Východem...“

Pán Ježíš neobyčejným způsobem potvrdil otci Leopoldovi rozhodnutí zůstat v padovském klášteře a neodcházet

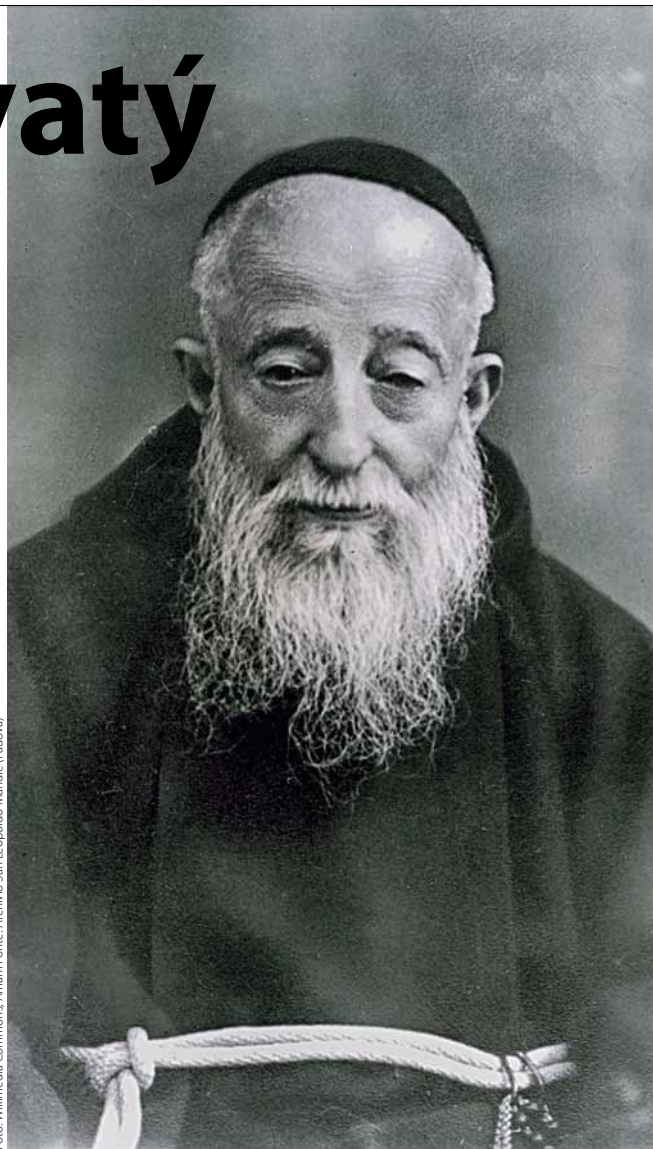

Foto Wikimedia Commons, Amari Fonte: Archivio San Leopoldo Mandic (Padova)

Dobový snímek sv. Leopolda Mandiče

na misie na Východ. Jednou podával jistému člověku svatě přijímání. Když se pak po mši svatě setkali, ten člověk mu řekl: „Otče, Pán Ježíš mi přikázal říct, že každá duše, které pomůžeš zde ve zpovědnici, je tvým Východem.“ Jak jsme již řekli, do té doby otec Leopold stále toužil vydat se na Východ na misie. Ten den si do svých zápisků napsal: „Odteď každá duše, která ke mně přijde, bude mým Východem.“

Byl to rozhodující moment, ve kterém přehodnotil vlastní vizi povolání a v poslušnosti a s pokorou přijal to, co pro něj Bůh připravil. Při každém kajcníkovi, který si klekl v jeho zpovědnici, obnovoval akt poslušnosti. Takto – na cestě celkové poslušnosti a pokory – dosahoval otec Leopold svatosti.

Přehodnotil vlastní vizi povolání a v poslušnosti a s pokorou přijal to, co pro něj nachystal Bůh.

Kapucínský kostel Proměnění Páně v Padově, známý dnes spíš jako Sanktuárium sv. Leopolda Mandiče

Foto: Wikimedia Commons, Janezdrlic (CC0)

Často jednal zcela neobvyklým způsobem

Jednoho dne vstoupil do jeho cely Jan Chivato, člověk, který se mnoho let nezpovídal. Rozhodnutí přijmout svatou zpověď u otce Leopolda po tak dlouhé době bylo pro něj velmi těžké. Chivato byl tak vystresovaný a zmatený, že když vstoupil do cely, sedl si na místo otce Leopolda. Ten ovšem beze slova poklekl na kající místo a naslouchal zpovědi. Když si po nějakém čase Jan svůj omyl uvědomil, začal se řeholníkovi polekaně omlouvat. Nato mu otec Leopold se srdečným úsměvem odvětil: „Nic se neděje. Jdi v pokoj!“ Jan se potom svěřil, že tímto postojem u něho otec Leopold získal velkou důvěru.

„I já jsem hříšný a ubohý...“

Co způsobovalo, že před jeho celou stály dlouhé fronty lidí z nejrůznějších společenských vrstev, kteří se chtěli smířit s Bohem?

Kajícíci otce Leopolda zdůrazňují, že ačkoli nehovořil mnoho, dokázal, že lidé

z jeho zpovědnice odcházeli naplněni pokojem, útechou a posilou. A jeho spolubratři vzpomínají, že **ke každému člověku přicházejícímu do jeho cely se otec Leopold choval tak, jako by spása celého lidstva záležela na obrácení tohoto člověka**. Lidem, kteří měli velké těžkosti při vyznávání svých hříchů, říkával: „I já jsem hříšný a ubohý, přestože jsem řeholníkem a knězem. Bez Boží pomoci bych byl horší než většina lidí.“

„To Bůh působí...“

Otec Leopold vykonával svěřenou službu velmi obětavě. V podstatě téměř neopouštěl svoji celu přiléhající ke kostelu. Nikdy neměl dovolenou, dokonce ani volný den – i přesto, že byl nemocný a měl horečku. Nestěžoval si na nesnesitelné letní horko ani na těžkou zimu – ačkoli neměl žádné topení.

Mnoho lidí, kteří viděli tyto přísné podmínky, žaslo, že z něj přesto vyzařovala Boží radost. Všem, kteří se divili tomu, že tráví celé dny ve zpovědnici,

odpovídal: „To je celý můj život. Já tu nic neznamenám, nejsem nic. To Bůh působí.“

Milovat hříšníka, nenávidět hřích

Svatý Leopold Mandič si byl jistý, že když zpovídá nebo slouží mši svatou, je s ním Ježíš. Říkal: „Když mám štólu, nebojím se nikoho.“ Když ho obviňovali, že je ▷

Byl laskavý k hříšníkům, ale nekompromisní ke hříchům, které jsou pramenem každého lidského neštěstí.

Foto: Flickr, Catholic Church (England and Wales) (CC BY-NC-SA 2.0)

Doporučujeme jako pomůcku na přípravu na svátost smíření – svatou zpověď:

P. Marek Dunda a kol.: *Příprava na svátost smíření dnes* (A6, 48 s., zdarma on-line

na www.milujte.se; tištěnou je možné v požadovaném množství objednat na www.amims.net nebo pomocí kuponu na str. 20 – příspěvek na tisk 25 Kč + obyčejné poštovné České pošty)

Lidem, kteří měli velké těžkosti při vyznávání svých hříchů, říkával: „I já jsem hříšný a ubohý, přestože jsem řeholníkem a knězem. Bez Boží pomoci bych byl horší než většina lidí.“

mírný a velmi snadno uděluje rozhrěšení, odpovídal: „Já mírný? Přece neumírám za hřích, to vykonal Ježíš. Je možné být mírnější, než byl Ježíš k lotrovi?“

Otec Leopold byl laskavý k hříšníkům, ale nekompromisní ke hříchům, které jsou pramenem každého lidského neštěstí, a zvláště ke hříchům proti životu, čistotě, manželství a rodině.

Jednou přišel do zpovědnice člověk, který podváděl svoji manželku a nepovažoval to za hřích. Otec Leopold mu rázně vysvětlil, jakou bolest tímto způsobuje Ježíšovi, své ženě, rodině a sobě samému. Muž se nejprve bránil, ale po jistém čase se slzami v očích vyznal svoje hřích a rozhodl se napravit. Od té doby se pravidelně zpovídal u otce Leopolda a stal se vzorným katolíkem.

Síla Eucharistie a modlitby

Co dávalo otci Leopoldovi sílu a rozhodnost vytrvat a uskutečňovat tak přísná pravidla, která si určil? Jeho „klíčem k úspěchu“ byla mše svatá, kterou označil jako „vítěznou zbraň nad dušemi hříšníků“. Vstával za úsvitu, aby začal den slavením Eucharistie, na kterou se připravoval dlouhou modlitbou o samotě. Hned po mši svaté si sedl do své cely-zpovědnice a zůstal tam celý den k dispozici kajícím. Když nezpovídal, každou volnou chvíli využíval k modlitbě. Jak vzpomínají jeho spolubratři a nadřízení: „Tento styl života si zachoval téměř 40 let, bez jediného slova stížnosti.“ Otec Leopold mohl takto žít, protože byl zamilovaný do Boha a bezmezně důvěřoval Jeho milosrdenství. Říkal: „Naše skutky mají jen tako-

vou hodnotu, nakolik je konáme z lásky k Bohu.“

Po mnoha hodinách ve zpovědnici končil otec Leopold svůj den modlitbou, protože jak zdůrazňoval: „Hluboké duchovní poznání je ovocem horoucí modlitby v noci před Ježíšem v Eucharistii.“ Spolubratři ho často nacházeli v kapli, kde na kolenou přemáhal spánek. Když mu říkali, aby si šel odpočinout, odpovídal: „Těm, které zpovídám, dávám lehké pokání, proto zbytek za ně musím vykonat sám.“

Život v Boží přítomnosti

Otec Leopold často opakoval, že cokoli děláme na zemi, musíme to konat v Boží přítomnosti. Tehdy bude celý náš život neustálou modlitbou. A sám složil slib – slib ustavičného setrvávání v Boží přítomnosti, stálého myšlení na Něj.

Vroucně povzbuzoval kajícími k horoucí modlitbě. Připomínal: „Evangelia hovoří o tom, že jedno kývnutí Krista stačilo k utišení bouře na moři. Náš Pán tu moc ani po dvou tisících letech neztratil. On je věčný a to stačí.“

Když k němu přicházeli lidé, kteří ztratili naději, říkal: „Když vše nasvědčovalo tomu, že je vše ztracené, Ježíš

*„Náš Pán tu moc
ani po dvou
tisících letech
neztratil. On je
věčný a to stačí.“*
sv. Leopold Mandič

podal ruku Petrovi, který se pro nedůvěru začal topit ve vlnách, a řekl: „Malověrný, proč jsi zapochyboval?“ Otec Leopold neustále zdůrazňoval: „Podle pořádku, který ustanovil Bůh a díla Boží prozřetelnosti, dostáváme všechny milosti skrze modlitbu.“

Mimořádné dary

Otec Leopold měl některé mimořádné dary. Jeden z nich, který mu velmi sloužil při zpovídání, byl dar „pohledu do lidského svědomí“. Jeho kajícíci vzpomínají, že měli dojem, že otec Leopold Mandič znal jejich hříchy ještě před tím, než je vyslovili. Často jim pomáhal vyjádřit to, co zapomněli, nebo to, co se ostýchali vyznat. Výmluvná je následující historka:

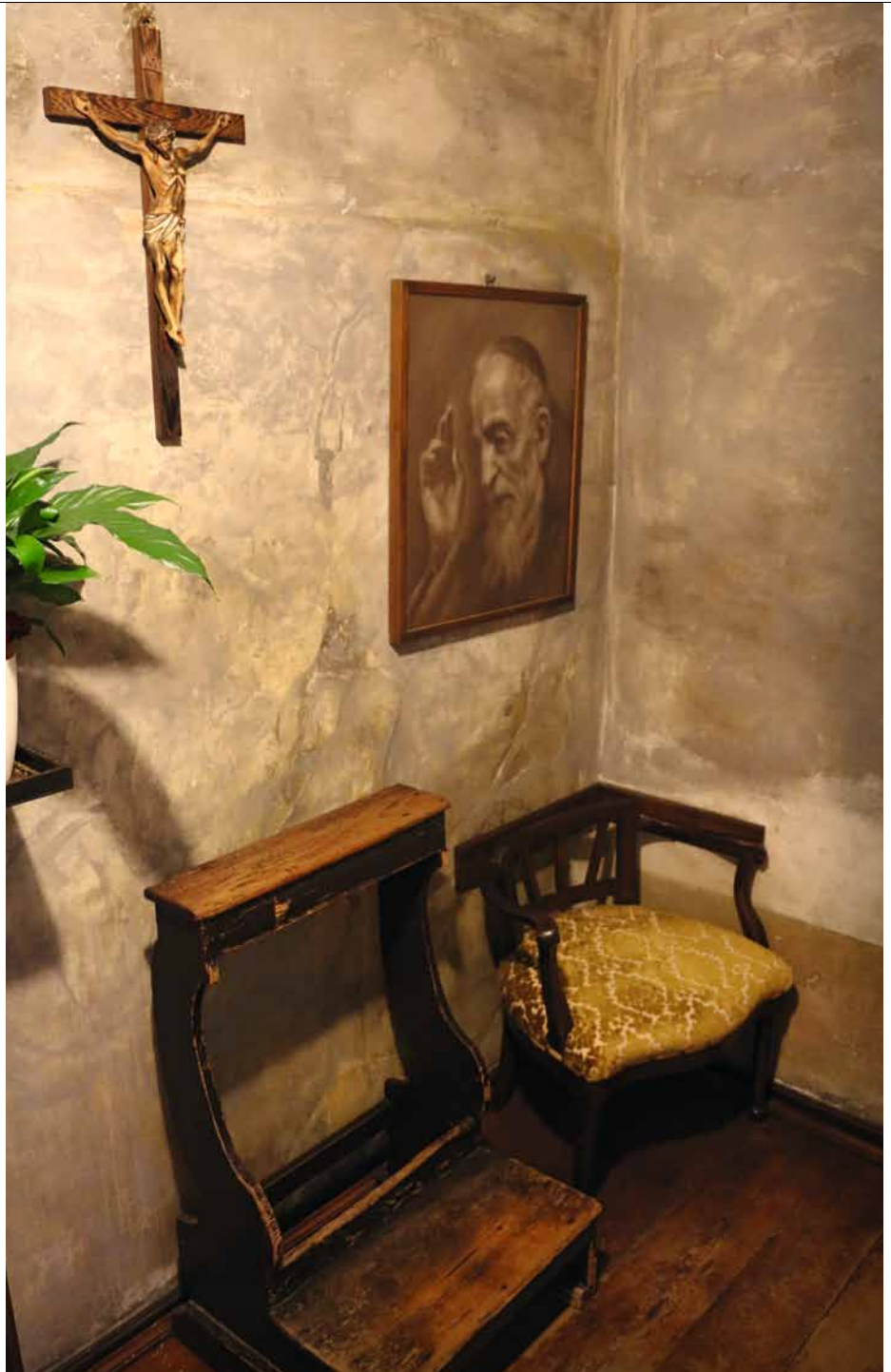
Jednou se míjel na ulici s neznámým člověkem, jedoucím na kole. Pohleď na něho tak pronikavě, že cyklista se ozval: „Co se stalo, otče? Mohu vám nějak pomoci?“ – „Přijď za mnou do kostela!“ odpověděl mu na to otec Leopold. Tento člověk, který se už 40 let nezpovídal a chlubil se tím, že nevěří v Boha, zesměšňoval církev a duchovenstvo, šel za ním, vyzpovídal se a od té doby žil příkladným křesťanským životem. Po této události všem vyprávěl, že pohled otce Leopolda ho pronikl skrz naskrz jako meč a zneškodnil mu odmítnout pozvání.

Uzdravení

Známé jsou také uzdravení na přímělu otce Leopolda skrze Nejsvětější Pannu Marii, ke které měl řeholník velkou úctu a vždy k ní posílal kajícíky, kteří potřebovali zvláštní milost a prosili o ni v těžkých situacích.

Jeden z takových příběhů uzdravení je tento:

V roce 1928 mu řekli, že jedno děvčátko umírá na zánět mozkových blan. Otce Leopolda to velice dojalo. Požádal o jablko, požehnal ho a řekl: „Dejte je děvčátku a Matka Boží ji uzdraví.“ Jakmile děvčátko jablko dojedlo, uzdravilo

Cela-zpovědnice sv. Leopolda Mandiče v Padově

Foto: fr. Pawel Teperski

se. Rychle se k němu vrátili, aby mu to pověděli. On jim odvětil: „To Matka Boží. Ó, Panno blahoslavená! Jak jsi dobrá!“

Prorocká vidění

Svatý Leopold obdržel od Boha dar prorockého vidění tragických událostí 2. světové války. Sám toto vidění komentuje takto: „Té noci – 23. března 1932, když

jsem hořce plakal – během modlitby mi Pán otevřel oči a viděl jsem Itálii v moři ohně a krve.“ Zeptal jsem se, jestli během války bude zničená i Padova. Odpověděl: „Bude bombami velmi, velmi poničená. Utrpí i tento kostel a klášter, ale tato cela ne. V ní totiž Bůh ukázal lidským duším tolik milosrdenství, že zůstane nedotčena jako viditelný znak Jeho dobroty.“ ▷

*Jeho „klíčem k úspěchu“ byla mše
svatá, kterou nazval „vítězná zbraň
nad dušemi hříšníků“.*

Když 14. května 1944 pět velkých bomb zničilo kostel a část kláštera, zachráněna byla pouze cela otce Leopolda.

A tak se také stalo. Když 14. května 1944 pět velkých bomb zničilo kostel a část kláštera, zachráněna byla pouze cela otce Leopolda. Stalo se to dva roky po světcově smrti.

Smrt jako brána do nebe

V 50. roce svého kněžského svěcení řekl otec Leopold Mandič svým spolubratřím: „Narodili jsme se pro námahu. Mít práci je velká radost. Proste Pána Boha, abyste mohli zemřít z apoštolské námahy.“

On sám, vyčerpaný apoštolskou činností, zemřel v Padově, městě sv. Antonína, 30. července 1942. Ten den otec Leopold prodloužil modlitbu, kterou se připravoval na mši svatou. Když si šel obléci liturgický oděv, omdlel. Probral se až v momentě posledního pomazání. Jeho představený, otec Benjamin, při kanoničtím procesu svědčil: „Já, který jsem ho provázel v jeho posledních chvílích, jsem přesvědčen, že při jeho přechodu na věčnost ho doprovázela Matka Boží. Zemřel, když opakoval modlitbu *Salve Regina*. Došel ke slovům ‚ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Panno Maria!‘, pozvedl své ruce v radosti do výše, jako by se chtěl dotknout něčeho zvláštního. Takto odešel...“ Podle otce Leopolda byla smrt bránou do nebe.

V bolesti pokoj

V jeho životopise se dočítáme: „Přímou příčinou smrti otce Leopolda byla rakovina žaludku. Jeho lékař, profesor Enrico Rubaltelli, tvrdí, že v posledních dnech života musel velmi trpět, protože kvůli onemocnění trávicího traktu nemohl přijímat žádnou potravu a nervový systém byl velmi citlivý. Prakticky tedy zemřel z hladu. Přesto do konce zůstal pokojný a trpělivý.“

Máš plán? A je to opravdu Boží plán?

Kéž neobvyklý příklad otce Leopolda vlévá do našeho srdce naději v neko-

Foto: Sanktuarium sv. Leopolda Mandiče

Jako Ježíš Kristus

Tridentský koncil učí, že Kristus ustanovil kněze „jako představené a soudce (*tamquam praesides et iudices*), kteří na základě moci klíčů pronášejí rozsudek odpuštění nebo zadržení hříchů“. (ES 1679). Vyhlásil to v reakci na protestantismus, který to v 16. století začal popírat (dogmata nikdy nejsou vyhlášením něčeho nového, ale slavnostním a neomylným potvrzením, že daná skutečnost patří k „pokladu víry“, který Církev uchovává).

K soudnímu řízení náleží tři podstatné požadavky:

- soudcovská moc (*auctoritas iudicialis*)
- znalost skutkové podstaty (*cognitio causae*)
- soudcovský výnos (*sententia iudicialis*).

Otec Leopold soudil jako Kristus: dával lehké pokání a sám je doplňoval svým utrpením.

„Není potřeba konat mimořádné pokání. Stačí, když s trpělivostí poneseš běžné starosti našeho života: neporozumění, nevděčnost, ponížení, utrpení (...) Ony tvoří kříž, který nám hřích vložil na ramena a který Bůh používá jako prostředek k naší spáse.“

sv. Leopold Mandič

A pravda vás osvobodí

související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Z nauky Církve

Církev přijala od Krista moc odpouštět hříchy spáchané po křtu.^[De fide]

Církevní absolucí se hříchy odpouštějí skutečně a bezprostředně.^[De fide]

Absoluční moc Církve se vztahuje na všechny hříchy bez výjimky.^[De fide]

Výkon církevní moci odpouštění hříchů je soudcovským aktem.^[De fide]

Dokonalá lítost dává těžkému hříšníkovi milost ospravedlnění již před přijetím svátosti pokání.^[Sent. fidei prox.]

Dokonalá lítost působí mimosvátostně ospravedlnění pouze tehdy, je-li spojena s touhou po svátosti.^[De fide]

Srov. Dogmatika. Olomouc; Matice cyrilometodějská, 1994.

Foto: Flickr, informatique (CC BY-SA 2.0)

nečné Boží milosrdenství v síle důvěrné modlitby, kterou můžeme zakusit vždy, když poklekáme ve zpovědnici a s lítostí vyznáváme své hříchy. Ať je nám vzorem úplné odevzdanosti svěřeným úkolům a pokorného hledání s přijetím Boží vůle v našem životě – bez ohledu na naše vlastní plány. Ať nás učí nacházet svatost především tam, kam nás Bůh postavil, mezi lidmi, se kterými žijeme, v našem každodenním životě.

Jako směrovka nám poslouží následující slova otce Mandiče: „Není potřeba konat mimořádné pokání. Stačí, když s trpělivostí poneseš běžné starosti našeho života: neporozumění, nevděčnost, ponížení, utrpení způsobené změnami ročních období nebo prostředí, ve kterém žijeme. Ony tvoří kříž, který nám hřích vložil na ramena a který Bůh používá jako prostředek k naší spáse.“ V těžkých chvílích prosme o přímluvu tohoto „velkého-malého svatého“, protože jak sám říkal: „I z nebe budu pokračovat ve své práci pro záchranu duší.“

Agnieszka Kańduła ■

Foto: Flickr, college library (CC BY 2.0)

Ať nás jeho příklad učí nacházet svatost především tam, kam nás Bůh postavil.

Foto: Flickr, Jonas_evertsson (CC BY-NC-ND 2.0)

Dobrý král

Byl jednou jeden král. Jednoho dne se vypravil ke klenotníkovi, k tomu nejvýznamnějšímu ve své zemi. Doprovázeli ho jeho rádcové, významní šlechtici, dvorní dámy, komoří..., prostě celý početný královský doprovod. Nechal si předvést to nejzáhlednější zboží. Dlouho vybíral, porovnával a pak udělal svou objednávku. Klenotník se s ním rozloučil mnoha úklony a král se s celým doprovodem pomalu vracel na svůj zámek.

Už byli daleko od obchodu, když se klenotník vyřítil ze dveří a běžel ke králi: „Můj pane! Jeden z těch nádherných prstenů, ten s nejkrásnějším a nejcennějším diamantem, který jsi před chvílí prohlížel a pak jsi ho koupil pro královnu, zmizel z pultu.“

Král se podíval na obchodníka, pak na svůj doprovod. Všichni s napětím čekali, co bude dál. Půjde král prohledávat klenotníkův obchod, aby se přesvědčil, že ten muž nelže a že prsten s diamantem nevzal on sám? Nebo snad přikáže prohle-

dat všechny členy svého doprovodu, aby dopadl zloděje, pokud by byl mezi nimi? Nebo snad udělá obojí?

To, co král udělal, překvapilo všechny. Po chvíli ticha nařídil klenotníkovi: „Jdi do svého obchodu, vezmi velký džbán, naplň ho pískem a přines ho sem.“ A dodal: „Až ho přineseš, každý z vás – i ty – vloží do džbánu na několik vteřin svou zavřenou ruku.“ Všichni byli královým rozhodnutím velmi překvapeni. Ale pak pochopili...

Pochopil jsi také, proč to král udělal?

Když klenotník a všichni z králova doprovodu vložili ruku do džbánu a pak ji zase vytáhli, nechal král vysypat písek na dlažbu. Lehce ho na zemi rozhrábl – a v písku zazářil vzácný prsten s nejdražším diamantem.

...

Tento příběh vyprávěl jeden kněz dětem, když se připravovaly na to, že poprvé přijmou svátost smíření. Ale snad bude pří-

„... kdo odvrátí hříšníka od jeho bludné cesty, zachrání duši před smrtí a přikryje množství hříchů.“

List Jakubův 5,20

nosný i pro tebe. Náš dobrý Bůh jedná podobně jako ten dobrý král. Nechce smrt hříšníka, ale aby se obrátil a žil. Chce dát novou šanci. Dává ji diskretně. A vše chrání zpovědním tajemstvím – nejprůhlednějším tajemstvím, jaké vůbec existuje.

P. Pavel Zahradníček ■

„Jako že jsem živ – praví Pán, Hospodin – nemám zalíbení v hříšnickově smrti, ale aby hříšník své chování změnil a byl živ; změňte, změňte své špatné chování!“

Ezechiel 33,11

A pravda vás osvobodí

související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Z nauky Církve

Jedinými nositeli svátostné absoluční moci jsou biskupové a kněží. Absoluče udělená jáhny a laiky není svátostná.^[De fide]

Srov. Dogmatika. Olomouc; Matice cyrilometodějská, 1994.

Od depresí k radosti

„Chtěla bych tímto svědectvím povzbudit všechny, kteří jsou na tom špatně psychicky, mají narušené vztahy v rodině a nebo si myslí, že křesťané jsou nějakí exoti,“ napsala ve svém mailu Edith, která nám poslala následující svědectví.

Deprese a hledání

Nechápala jsem, co se se mnou děje. Začalo to těžkými psychickými stavy a jen stěží jsem se „doplazila“ do zповědnice. Tam se mi ulevilo. Ale jen nakrátko. (Autorka svědectví v té chvíli pravděpodobně ještě nemohla dostat rozhřešení, tj. odpuštění hříchů prostřednictvím svátosti smíření, vzhledem k tomu, že tehdy žila v církevně neplatném manželství – viz vyprávění dále – a šlo tehdy jen o určitý duchovní rozhovor s knězem; a nebo skutečnost, že žije v církevně neplatném manželství, zamlčela třeba proto, že si tehdy ještě neuvědomovala, že jde o závažný hřích – pozn. redakce.)

Následoval pobyt na psychiatrii a těžké dva roky depresí, úzkostí a strachů. Pak jsem nastoupila do práce, narodil se nám syn – třetí dítě. A pořád jsem hledala, co se mi vlastně přihodilo, že snad nejsem blázen. Zkoušela jsem buddhismus, meditace, arteterapii, kineziologii, jógu, zajímala se o léčitelství a navštěvovala různé kurzy. Žila jsem prakticky bez Boha až do jednácticátého roku svého života. Zlom nastal poté, co k nám přišel kněz a půjčil mi knihu *Požehnaní nebo prokletí*.

Odrazit se ode dna

Začala jsem zjišťovat, co všechno dělám úplně špatně, a začala jsem se obracet k Bohu. To, že hřeším, jsem vlastně vůbec nevnímala. Myslela jsem si, že co dělám, je správné a všichni okolo mi škodí a poslouchat nějakého Boha přece není nutné. Jsem svobodný člověk. Do kostela jsem chodila jen sporadicky a vlastně jsem ani moc nevěřila, ale měla jsem velkou touhu se z toho pekla dostat. Někdy člověk musí narazit na dno, aby se mohl odrazit.

Zplatnění manželství

Naše manželství bylo uzavřeno pouze na úřadě a já bych nemohla přistupovat ke svatému přijímání. Manžel je sice věřící, ale víru nepraktikuje. Má „svoje zásady“ a prohlásil, že když už si mě jednou vzal, tak víckrát už si mě brát nebude. Když k nám pan farář přišel, aby vyřídil všechny potřebné věci pro žádost o zplatnění manželství, manžel zrovna opravoval komín. Tak náš pan farář nešel a vylezl si za ním až na komín pro podpis vyjadřující jeho záměr setrvat se mnou až do smrti, který byl potřebný pro žádost na biskupství. Po církevním zplatnění manželství jsem byla šťastná, že mohu začít přistupovat ke svatému přijímání. Náš pan farář zřejmě taky, neboť byl >

Tehdy jsem nevěděla, že v tom, co přichází, jde i o Boží zásah.

Foto: Designed by Photoangel / Freepik

Začala jsem zjišťovat, co vše dělám úplně špatně, a začala jsem se obracet k Bohu. To, že hřeším, jsem předtím vlastně vůbec nevnímala.

ochotný kvůli tomuto zplatnění manželství vylézt i na komín...

Velký, ale postupný obrat

Všechno ale nešlo úplně hladce. Někdy jsem měla stavy, že jsem málem z kos-

Náš pan farář byl ochotný kvůli církevnímu zplatnění našeho manželství vylézt i na komín...

tela utekla, jak se to tam nedalo vydržet. Rodina si myslela, že je to jen můj další „koníček“. Následovala příprava k biřmování a to už nastal velký obrat v mém životě. Šlo to ale vše postupně, velmi pomalu.

Je to boj: zjišťovat, co v člověku vše je, přiznat to ve svaté zpovědi. Je to opravdu jakoby porod, kdy jsme duchovně zrozeni pro život s Kristem. Cukáme se a nechceme se toho starého pustit.

Důležité je nejen začít, ale i vytrvat!

Dnes vidím, že je potřeba vydržet a nevzdat to. Za to vděčím těm, kteří se za mě modlili a podporovali mě. Pravidelná modlitba růžence, účast na mši svaté, svatá zpověď, četba duchovních knih a samozřejmě podpora kněží, jelikož to se mnou mnohokrát „vzalo zpětný chod“. Dnes vím, že mě Bůh uzdravil a smířil se sebou díky oběti Ježíše Krista, kterého jsem přijala a přijímám. Právě tím, že

Je to opravdu jakoby porod, kdy jsme duchovně zrozeni pro život s Kristem. Cukáme se a nechceme se toho starého pustit.

jedná podle sebe a ne v souladu s Bohem, stává se člověk otrokem své povahy, svého okolí a není svobodný v lásce. Hledá lásku, ale špatně. Tu pravou nám může dát jen Bůh. Dochází i k postupnému uzdravování vztahů v naší rodině a v okolí. Kéž i vám se podaří najít cestu k sobě, k Bohu a k druhým lidem.

Edith (redakčně upraveno) ■

Právě tím, že jedná podle sebe a ne v souladu s Bohem, stává se člověk otrokem své povahy...

Foto: Designed by Freestockcenter / Freepik

Foto: Wikimedia Commons, Christoph Braun (CC0)

Matýsek je zamrazený

Foto: Pixabay, Pexels (CC0)

Mnozí se nechali vtáhnout do krutého soukolí umělého oplodnění z neznalosti. Dobrá a bezpečná řešení jsou přitom na dosah.

„Já chodím do Jihlavy na darovaná embryjka. Je tam rozdíl hlavně v penězích. Čerstvá mi nabízeli za 120 tisíc a za zamrazená platím 6800. Je to veliký rozdíl. Na čerstvá bych už neměla. Mám v tom skoro 300 tisíc, a tak to zkusím aspoň takhle.“

„Taky jsem se ptala na ceny a byl to děs – od 70 000 Kč do 120 000 Kč, i tak jsme už investovali do IVF hotový majetek za ty roky a nic, a už jsme dost sedření a psychicky vyřízení, ale vždycky jsme šli do vlastních embryí, tak chci zkusit ty darované, protože je nám to jedno...“

„Zmrazená embryjka nám taky zůstala a musím říct, že jsem ráda, že jsem se nemusela rozhodovat, co s nimi

dále. Máme 4 děti a dalších 12 zmrzlíků už bohužel nebudeme moci využít, ale v zemi, kde jsme je nechali, eskymáčky darovat nelze, tudíž odpadá i to nesnadné rozhodování, naštěstí.“

Člověka doslova mrazí, když čte tyto střípky životních zkušeností v diskusích např. na www.modrykonik.cz. Mnozí se nechali vtáhnout do krutého soukolí umělého oplodnění z neznalosti. Neuvědomili si, že kromě peněz budou platit životy svých dětí, a to i když je nazývají roztočilými zdrobnělinami. Neuvědomují si, že na nich i na jejich dětech je vlastně prováděn gigantický experiment, jehož vyhodnocení posoudíme až za několik generací. Dobrá a bezpečná řešení jsou přitom na dosah, a proto jsme připravili tuto tematickou sérii článků, které vznikly ve spolupráci s Hnutím Pro život ČR.

Budte posly dobrých zpráv. Určitě ve svém okolí znáte někoho, komu by tyto informace mohly pomoci.

Radim Ucháč ■

**„Máme 4 děti a dalších 12 zmrzlíků už bohužel nebudeme moci využít...“
z diskuze na webu www.dvojcata.org**

***Budte posly
dobrých zpráv.
Určitě ve svém
okolí znáte
někoho, komu by
informace v této
sérii článků mohly
pomoci.***

Pozn. redakce: K přípravě této série článků byly použity texty ze zpravodaje Hnutí Pro život ČR. Kompletní vydání těchto zpravodajů jsou k dispozici zdarma na <http://hnutiprozivot.cz/zpravodaj>.

<http://linkapomoci.cz>

**Čekáte-li nečekaně dítě
volejte 800 108 000**

hnutiprozivot.cz
informační stránky
Hnutí Pro život ČR

nesoudimepomahame.cz
projekt pomoci ženám
nuceným k potratům

linkapomoci.cz
celorepubliková poradna
pro ženy v tísní

modlitbyzanejmensi.cz
modlitby za obnovu
kultury života

Dělal jsem asistovanou reprodukci

Zkratka IVF znamená „in vitro fertilizace“ neboli „oplození ve zkumavce“. Polský gynekolog Jacek Szulc pracoval sedm let v jedné z největších IVF klinik v Polsku. Byl přesvědčený, že dělá správnou věc.

Je pravda, že IVF přináší lékařům výborné finanční ohodnocení?

Po skončení univerzity byla má první výplata 440 zlotých! Měl jsem ženu a dítě. Po deseti letech doktorské praxe jsem dostával čistého 1100 zlotých. Nikdo mi nevěřil. Doháněl jsem to službami. Po jednom roce na IVF klinice jsem překročil několikanásobně průměrnou mzdu. Skočil jsem na jinou životní úroveň. Kromě toho za mnou chodili

nešťastní lidé a já jsem pro ně měl recept: umělé oplodnění.

Určitě jste byl přesvědčený, že děláte správnou věc?

Samozejmě! Když jsem končil lékařskou fakultu, věděl jsem, že se budu zabývat neplodností. Na škole je jen jedno schéma: řešením neplodnosti je umělé oplodnění. O tom je přesvědčený každý student po šesti letech studií. Takže když mi zavolal ředitel jedné z největších IVF klinik s otázkou, jestli bych chtěl u něho pracovat, neváhal jsem. O tom jsem přece snil, o „léčbě“ neplodnosti!

Chodil jste do kostela?

S celou rodinou.

A nevdal vám postoj katolické církve k umělému oplodnění?

Snažil jsem se sám sebe přesvědčit, že je možné, že Církev nedrží krok s medicínou, drží se středověkých zásad, že to určitě někdy pochopí. Přece efektem mé práce je život a štěstí rodičů. Takže kde je problém?

Ale po této proceduře je také mnoho nešťastných lidí, že?

To je pravda, kromě toho je možné s údaji o efektivnosti velmi dobře manipulovat. Můžeme poukázat na statistiky podle počtu transferů nebo podle oplodněných vajíček. V takovém případě můžeme tvrdit, že dosahujeme 40–50 % úspěchu. Ale pokud to budeme brát podle porodů, můžeme se přesvědčit, jak je tento program slabý. V roce 2014 podle oficiálních údajů ministerstva zdravotnictví bylo 8685 párů kvalifikováno do procedury IVF. Každý pár měl 6 oplodněných zárodků –

Foto: Flickr, Instituto Bernabeu (CC BY-NC 2.0)

Firmy mají precizní plán: nejprve prodávají mladým dívkám antikoncepci, tzn. něco, co ničí jejich plodnost, a potom léky na stimulaci ovulace.

Foto: Flickr, wonderferret (CC BY 2.0)

takové byly podmínky programu. Máme tedy asi 52 000 zárodků, i když jich mohlo být více. Z toho vzniklo 2599 těhotenství (uváděné statistické údaje jsou z Polska – pozn. red.).

Co se stalo s těmi 50 tisíci? Vyhodili je?

No právě – co se s nimi stalo? Podívejme se ale na závěrečný efekt těchto údajů: narodilo se pouze 214 dětí.

To znamená, že 2385 žen potratilo a 50 000 dětí zemřelo v předešlých etapách?

Ano. A to jsou pouze oficiální informace za půl roku. Neoficiální údaje jsou mnohem víc šokující. Mám také data z newyorského trhu, kdy firma vyrábějící léky potřebné k programu IVF si vydělala za čtvrt roku 11 miliard dolarů. To jsou pouze léky ke stimulaci ovulace. Existují

také firmy, které mají precizní plán: nejprve prodávají mladým dívkám antikoncepci, tzn. něco, co ničí jejich plodnost, a potom léky na stimulaci ovulace. Vědí, že na těch samých dívkách budou po 35. roce jejich věku vydělávat na IVF klinikách.

Jako gynekolog tedy potvrzujete, že antikoncepce ničí plodnost?

Mohu potvrdit, že 90 % žen přicházejících do mé lékařské praxe s problémem neplodnosti má kratší nebo delší epizodu užívání hormonální antikoncepce. Mlčí se o tom, stejně jako o komplikacích spojených s umělým oplodněním a o zdravotních následcích, které mají takto počaté děti i jejich matky.

Jak zareagoval šéf, když jste dal najevo, že už nechcete provádět IVF?

Byl přesvědčený, že mi někdo nabídl lepší

Vědí, že na těch samých dívkách budou po 35. roce vydělávat na IVF klinikách.

plat. Ale řekl jsem mu na rovinu: „Mám morální dilema, nemůžu zůstat v neshodě s tím, co mi říká Bůh. A Bůh mi říká: „Nezabiješ!““

Kdy jste to pochopil?

Když u mé sestřence našli rakovinu žaludku. Dívka plná života s nečekanou diagnózou: tři měsíce života. Moje žena zmobilizovala celou rodinu k modlitbě. Jeli jsme na duchovní obnovu do Slup- ▶

ska v lednu 2012. A tam jsem se poprvé setkal s Ježíšem.

Vrátil jste se na kliniku?

V pondělí ráno jsem usedl v práci s bouří v srdci. Tato bouře trvala deset měsíců. Byly chvíle, kdy jsem chtěl všeho nechat. Odrazovala mě od toho manželka, protože jsme měli hypotéky, právní závazky. Začal jsem rezignovat z různých procedur, z inseminace či z transferů zárodků do dělohy.

U mě to byl proces. Chtěl jsem pochopit, proč Církev říká, že umělé oplodnění je špatné. Začal jsem tedy hledat. Prohledal jsem katolické webové portály. Přečetl jsem encykliku Jana Pavla II. *Evangelium vitae*, instrukci Kongregace pro nauku víry *Dignitas personae*. Překvapilo mě, že Církev jako morální zlo vnímá už jen to, že se někdo procesu in vitro byť jen zúčastňuje.

Pouze očima víry je možné vidět pravdu o IVF?

Jen díky setkání s Bohem. Díval jsem se na lidi, kteří měli skvělé výsledky v testech, ale byli po pátém nebo dvacátém pokusu IVF a bez úspěchu. Proč? Náhle

jsem pochopil, že to nezáleží na člověku, ani na našem snažení.

Můžete popsat, co jste si předtím nevědomoval?

Například onu pavučinu dramatu, kterou je umělé oplodnění protkáno. Zmrazení člověka. To je fyzický proces, který ničí lidskou bytost. Naše tělo se skládá ze 70 % z vody, u počatého dítěte je to více

Mohu potvrdit, že 90 % žen přicházejících do mé lékařské praxe s problémem neplodnosti má kratší nebo delší epizodu užívání hormonální antikoncepce.

Foto: Pixabay, GabiSanda (CCO)

Byznys s umělým oplodněním v České republice

V dubnu 2017 přinesl jeden z nejvýznamnějších českých internetových ekonomických portálů Euro.cz zprávu, že Andrej Babiš a Jozef Janov chtějí koupit ještě několik klinik reprodukční medi-

Andrej Babiš

Foto: Wikimedia Commons, David Sedláček (CC BY-SA 4.0)

cíny a pak je pod hlavičkou FutureLife uvést na pražskou burzu. Při té příležitosti se portál Euro.cz věnoval v článku nazvaném *Když dítě, tak od Babiše. Byznys s umělým oplodněním v Česku kvete* podrobnějšímu představení podnikání s umělým oplodněním v naší zemi.

Euro.cz uvádí, že „jeden cyklus umělého oplodnění (který ovšem ještě nezaručuje, že žena otěhotní) stojí zhruba 80 tisíc korun. Ovšem tato cena je východní. Na západ od Česka se za umělého potomka dá dvakrát či třikrát tolik. Ve Velké Británii například je to přes 200 tisíc korun. I proto do Česka přijíždí na IVF stále větší počet cizinek.“

Euro.cz dodává, že příležitosti naskočit do dobře rozje-

tého odvětví využil i Andrej Babiš, který ve fondu Hartenberg Holding (vlastní ho společně s investorem Jozefem Janovem) pod hlavičkou FutureLife soustředil převážně kliniky reprodukční medicíny. FutureLife sdružuje centra Reprofit International, Gennet a Iscare, jež patří do pětice největších, a kromě nich ještě zahraniční kliniky na Slovensku, v Irsku a Londýně – v Česku Babiš ovládá téměř čtyřicet procent trhu IVF.

Cílem Babiše a Janova je vytvořit celoevropskou síť reprodukčních center, která může posílat klienty ze západní Evropy do Česka a na Slovensko. Euro.cz cituje Jozefa Janova, Babišova společníka, který fond Harten-

berg Holding řídí: „Musíte mít podchycený celý proces, od prvotních vyšetření například v Anglii přes oplodnění v Česku až po následnou péči zase v Anglii.“

Euro.cz upozorňuje i na konflikt zájmů, když ANO spolurozhoduje o legislativě, která by zvýhodnila byznys Andreje Babiše. A dodává: „Dvaadvacet tuzemských klinik umělého oplodnění, jimiž ročně ‚protečou‘ tři až čtyři miliardy korun, se tedy mohou těšit kvůli lídrovi trhu na dobré časy.“

Zdroj:

www.euro.cz/byznys/kdyz-dite-tak-od-babise-byznys-s-umelym-oplodnenim-v-cesku-kvete-1342897

než 90 %. Mnohokrát jsem viděl zárodky po zmrazení. Nebyly schopné dalšího života, viděl jsem, jak umíraly, jelikož byly podrobeny brutálnímu zásahu člověka. Lékaři říkají, že mají skvělé metody mrazení a rozmrazení, tzn. kryokonzervaci. Pokud se během sekundy ponoří zárodek do -196°C , může být tohle správné?

Informuje lékař o riziku zabití dítěte ve chvíli transferu do organismu matky?

To je vzdálená etapa od prvního kroku na kliniku. Vidím, jak lékař stojí na hraně, když aplikuje vhodný zárodek do dělohy ženy. Provádí se to speciálním katétre. Může se stát, že se zárodek přilepí na koncovku katétru, který musí lékař zavést hluboko do dělohy. Buď se stane, že společně s cévkou zárodek vytáhne ven, nebo ho najde později někde v děložním čípku nebo v pochvě mrtvý.

Jak na to v danou chvíli reagovaly matky?

To bylo různé. Nikomu v klinikách nezáleží na sentimentalismu, protože to by bylo velmi těžké. Stává se, že se lidé během procedury rozvádějí. A tehdy vzniká chaos. Otec musí například souhlasit s tím, aby matka přijala další zárodek nebo aby ho dala k adopci. Největším problémem je to, co nevidíme. Nevidíme, že například riziko vrozených vad v proceduře IVF je větší o 20 procent. Světová organizace ESHRE, která sbírá údaje o IVF z celého světa, informuje, že ženy po IVF mají čtyřikrát větší riziko úmrtí dítěte v děloze, dvakrát větší úmrtnost novorozenců, zvýšené riziko mozkové obrny atd. A mnoho samovolných potratů.

Mnoho lidí tvrdí, že umělé oplodnění je velký vědecký pokrok.

Nepochybně. Ale ne člověka. Existuje zde mnoho procedur, které ničí lidskou důstojnost. Podívejme se například na zdánlivě nevinnou intervenci stimulace vaječnicků na samém počátku procedury. Je známo, že žena je vystavena veliké dávce hormonů, které zapříčiní ovulaci přinejmenším několika desítek vajíček. Když už vyvoláme ovulaci tolika vajíček, bohužel nevyčistíme organis- ▷

Část lidí si myslí, podobně jako já kdysi, že dělají dobrou věc.

Skladování biologických vzorků v tekutém dusíku

Mnohokrát jsem viděl zárodky po zmrazení. Nebyly schopné dalšího života, viděl jsem, jak umíraly.

Pohled mikroskopem na laboratorní oplodnění vajíčka „in vitro“

mus z hormonální bomby. Hormony stále povzbuzují prázdný folikul, ale už bez vajíčka. Způsobuje to poruchy v zavodnění organismu, v bílkovinné rovnováze, tzn. komplikace, která se nazývá hyperstimulační syndrom. V extrémních případech může dojít k úmrtí. Ale je nutné poznamenat, že pokud žena potratí, její stav se rychle vrátí do normy. Chápete, co tím chci říct?

Navrhuje se potrat?

Ano. Po letech snažení, po utracení velkého množství peněz, když už je vykonán těhotenský test, přichází euforie. A náhle přichází lékař, který říká: „Musíme provést potrat, abychom zachránili váš život. Musíme zabít vaše dítě.“ To se stává asi ve 2% případů. Další dramata se dějí v případě vícečetných těhotenství. V Polsku je boom dvojčat. To je evidentní efekt programu umělého oplodnění. Ale jsou

i těhotenství trojčat a čtyřčat. Takové těhotenství se musí ukončit ve 32. nebo 33. týdnu těhotenství, tzn. o osm týdnů dříve, než je obvyklé. Čtyřčata se musí porodit do 27. týdne. Máme tu proto problém s předčasným narozením dětí.

Co se děje v případě trojčat a čtyřčat?

Vstříkne se jim jed. Pod ultrazvukovou kontrolou se zavede příslušný nástroj s injekcí. Říká se tomu selektivní terminace. V Osvětimi to dělali podobně. Říkám jen pravdu, tohle je eugenika. Měl jsem pacientku, která počala paterčata. Čtyřem dětem aplikovali „léky“ a páté dítě v tomto prostředí smrti nevydrželo a také umřelo. Toto drama se nedá popsat.

Jak je možné, že Hippokratova přísaha zde není žádnou brzdou?

To patří k dnešní době. Chceme mít všechno hned, máme peníze, proto si

můžeme koupit všechno, po čem toužíme. Část lidí si myslí, podobně jako já kdysi, že dělají dobrou věc.

Ještě jednou to zopakuji: Pouze setkání s živým Bohem může vytáhnout člověka z tohoto myšlenkového schématu. Teprve potom jsem si opravdu uvědomil: „Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a bližního svého jako sám sebe.“ Bůh mi navrátil zrak, a proto jsem začal vidět v zárodcích v laboratoři své bližní. Ty nejvíce bezbranné bližní.

*Rozhovor s Jackem Szulcem z gosc.pl
přeložila Pavlína Galdiová
(převzato z Informačního oběžníku
Hnutí Pro život ČR 2016/4;
redakčně upraveno) ■*

Osmibuněčné lidské embryo třetí den po oplodnění vajíčka

Foto: Wikimedia Commons, NinaSes (CC BY-SA 4.0)

Bůh mi navrátil zrak, a proto jsem začal vidět v zárodcích v laboratoři své bližní. Ty nejvíce bezbranné bližní.

Srdce bolí i to, co oči nevidí

Neplodnost je velkou bolestí mnoha párů a nikdo nemá právo tuto bolest snižovat. Ovšem ani tato bolest neospravedlňuje počínání, při kterém pro narození jednoho dítěte dojde k usmrcení několika jiných. Přitom existuje řada alternativ (viz další články této tematické série od str. 44).

Proč nelze umělé oplodnění doporučovat?

Protože vše má své následky, které se dříve či později projeví.

Narození dítěte vykoupeno životy jeho šesti bratrů či sester

Hlavním zlem během procesu umělého oplodnění (zpravidla IVF) je zabíjení nevinných lidských bytostí. Na každé narozené dítě z IVF je obětováno tři, šest i více jeho počatých bratrů či sester. Usmrcování jsou během prvních hodin po početí, při „redukci“ počtu plodů kolem 11. týdne injekcí chloridu draselného do srdce a při zničení zbylých zmrazených embryí přímo nebo při pokusech.

Dítě degradováno na produkt

Už z principu mimotělního oplodnění je dítě od samotného počátku degradováno na produkt, výrobek. Je objednáno, zapláceno, převzato. Obchodování s lidmi má svůj pravý název – otroctví.

Lidská důstojnost pošlapána v nejintimnějším aspektu

Není možné zacházet s lidmi jako s chovným skotem, a to ani v oblasti sexuality. Lidská důstojnost a sexualita rodičů je pošlapána – od manžela je požadována masturbace pro získání spermií. Prodej pohlavních buněk degraduje „dárce“. Do početí bezprostředně zasahují třetí osoby.

Foto: Flickr, Instituto Bernabeu (CC BY-NC 2.0)

Zdravotní dopady

Zdraví ženy je ohroženo stimulací vaječnicků pro odběr vždy více vajíček. Počaté děti, pokud přežijí prvotní proces IVF, mají vyšší riziko komplikací a vrozených vývojových vad.

Eugenické praktiky

Genetický screening a eugenický výběr „kvalitních“ embryí, při kterých si člověk hraje na pána nad životem a smrtí, předjímá chladnokrevné zabíjení nevhodných a nehodících se dětí.

Živoření v temnotě a mrazu

Zmrazení nepoužitých lidských embryí je nedůstojným vězněním, které je na úrovni skladování nějakého produktu a které navíc vážně ohrožuje životy těchto dětí (50 % z nich tento proces nepřežije).

Vše má své následky, které se dříve nebo později projeví.

Pokusy na lidech

Nepoužitá lidská embrya jsou hlavním zdrojem pro destruktivní „vědecké“ pokusy, při kterých jsou usmrceny. Umělé oplodnění jako celek je v podstatě jedním velkým pokusem na lidech, protože nejsou známy zdravotní dopady procesu umělého oplodnění na život takto počatých dětí v dlouhodobém horizontu, a to zvláště v případě zmrazení a jiných embryonálních manipulací.

Z webu <http://hnutiprozivot.cz> ■

Naprohelp

Foto: Flickr, Brother O'Mara (CC BY-NC-ND 2.0)

Alternativu k masově propagovanému umělému oplodnění nabízí gynekoložka MUDr. Ludmila Lázníčková z brněnského CENAPu. Snaží se pomoci neplodným párům a má dokonce větší úspěšnost než IVF kliniky!

Mohla byste nám ve zkratce představit svou metodu NAPROHELP?

NAPROHELP představuje pomoc při přirozeném procesu početí. Manželé se naučí orientovat ve společné plodnosti na základě symptotermální metody přirozeného plánování rodičovství (STM PPR), která je odborně vypracovaná a přitom snadno pochopitelná. Zásadou NAPROHELP je nepoškodit zdraví

a respektovat přirozenost, jedinečnost cyklu každé ženy. Zásadně nepoužíváme léky na stimulaci ovulace (typu Clostlybegyt) pro jejich vedlejší účinky na zdraví ženy a možný potratový účinek. Nepoužívají se léky na vyvolání ovulace (typu Pregnyl). V rámci NAPROHELP se též nepoužívá žádná ezoterika, homeopatie a podobné přístupy spojené s magií. Je to tedy metoda, kdy se zdravým způsobem pomáhá na cestě k přirozenému a vědomému početí dítěte.

Na svých stránkách uvádíte úspěšnost léčby 83 % (85 ze 102 klientek během cca 5 let). Jak často se jedná o případy, kdy žena/pár spíše jen nerozumí své plodnosti a nemají žádný zásadní fyziologický problém, který by bránil otěhotnění?

Těch 102 žen jsou pacientky naší ambulance, které přišly s nechtěnou neplodností trvající již nejméně rok. Mnohé za sebou měly různé anabáze – od stimulací ovulace až po praktiky umělého oplodnění. Domnívám se, že většina lidí, kteří přicházejí do reprodukčních center a podstupují umělé oplodnění, opravdu nic netuší o přirozených zákonitostech společné plodnosti.

Jaké jsou nejčastější příčiny poruch plodnosti žen a mužů? Jakým způsobem je léčíte nejčastěji?

Nejčastěji bývá ženami uváděna anovulace, ale těch žen, které opravdu neovulují, je naprosté minimum. Zda a kdy ve skutečnosti ovulace probíhá, to se dá zjistit právě na základě STM PPR. A pokud opravdu ovulace neprobíhá, je nutné hledat příčiny, ty léčit, a ne tělo znásilňovat a poškozovat. U mnohých se zjistilo, že vlastně žádnou další léčbu nepotřebují. Jen je potřebné akceptovat, že u nich ovulace probíhá okolo 25. dne cyklu a že tedy jejich 40denní cykly jsou naprosto v pořádku a že jsou zdravé. U některých jsme dál museli pátrat, léčit. Nejčastěji se jedná o poruchy štítné žlázy, které jsou ve spolupráci s endokrinology zvládnutelné. Pak když si přály dítě, tak již bez problémů otěhotněly.

I muž může mít své „problémy“ – hormonální, různé interní nemoci, poruchy výživy, životosprávy –, které, pokud se neřeší a neléčí, mohou být příčinou snížené plodnosti. Někdy se neobejdeme bez kvalitního urologického vyšetření a případné operace.

Z dalších příčin nelze podceňovat otázku neřešených zánětů, a to u obou.

Žen, které opravdu neovulují, je naprosté minimum.

Jsou i některé specifické situace, jako třeba imunologické problémy, ale i ty mají svoje řešení. Stejně tak otázka myomů, polypů, endometriózy a dalších specifických diagnóz, které ale již nemá smysl v tomto obecném článku rozebírat. I tyto situace je možné řešit bez poškozování zdraví umělými hormony.

Je znalost symptotermální metody skutečně tak zásadní?

Pokud dojde k početí okolo 25. dne, je to 11 dnů rozdíl oproti obecnému zažitému předpokladu v gynekologických ambulancích, že k početí dochází 14. den cyklu. Na začátku těhotenství se miminko vyvíjí velice dynamicky. Pokud se jedná o 8. týden těhotenství, dítě je měřitelné na centimetry. Jiný je obraz v 6. týdnu, kdy miminko je spíš jen taková čárečka na ultrazvukovém obraze. A pak se pro údajné zamlklé těhotenství zabije miminko, které jen bylo počato později. Naopak žena, která ví, jak dlouho je těhotná, se nenechá pak zmanipulovat k mylným závěrům, které může ultrazvukové vyšetření v gynekologické ambulanci přinést.

Neznalost STM PPR mívá za příčinu nesprávné stanovení termínu porodu. A pak nastávají dramata na porodním sále. Žena po 40. týdnu dle ultrazvuku se v systému současného zdravotnictví ocitne pod tlakem k podstoupení vyvolání porodu. A přitom podle skutečného termínu početí zjištěného podle STM PPR žena rodí předčasně.

Jaké řešení nabídnout, pokud žena (muž) je opravdu nevléčitelně neplodná?

Domnívám se, že skutečná neplodnost, v některé literatuře označovaná jako sterilita (oproti infertilitě, která léčitelná je), může být velikou výzvou buď k osvojení dítěte, nebo případně k naplnění svého života a manželství jiným způsobem.

Připravil Adam Prentis ■

Úspěšnost? 83 procent!

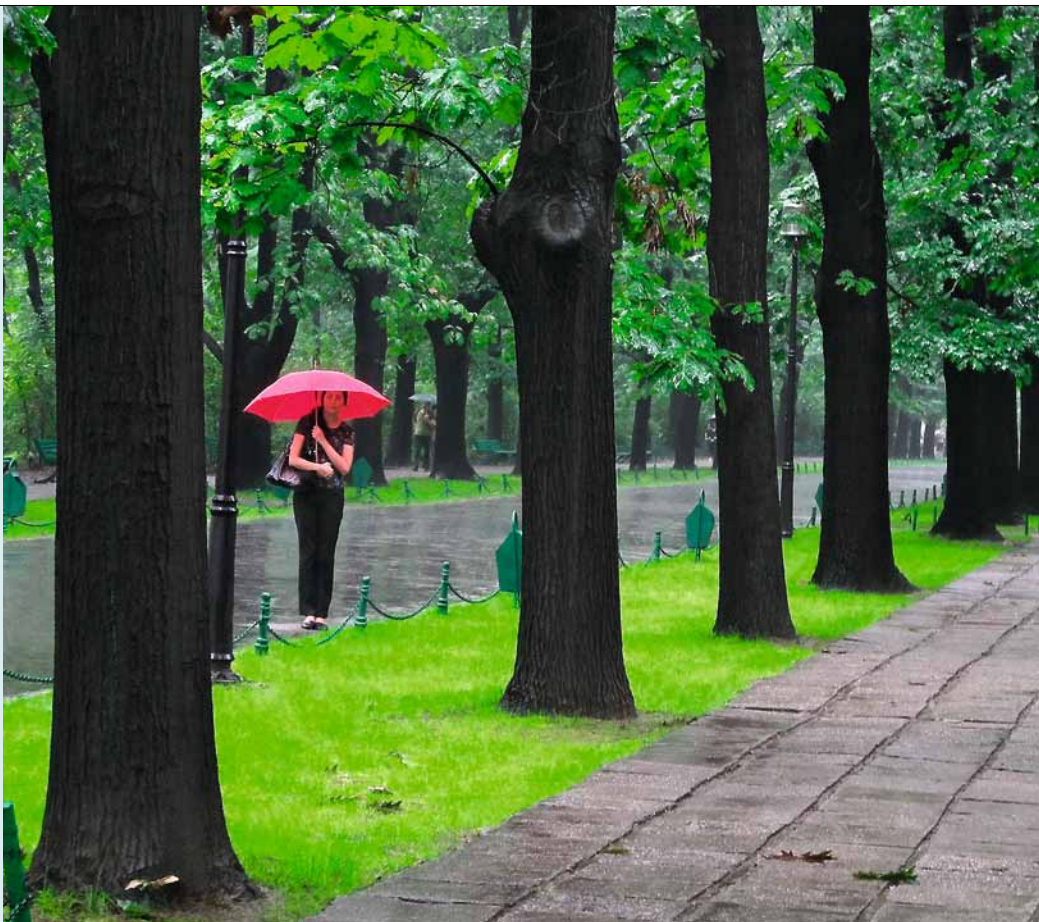

Foto: Pixabay, eugeniu (CC0)

Zásadou NAPROHELP je nepoškozovat zdraví a respektovat přirozenost, jedinečnost cyklu každé ženy.

Foto: Pixabay, MrsBrown (CC0)

Kontakt:
Centrum naděje a pomoci
 MUDr. Ludmila Lázničková
 e-mail: cenap@cenap.cz
 web: cenap.cz

NaProTechnologie

Slovenský gynekolog MUDr. Ivan Wallenfels nabízí léčbu neplodnosti, kterou u něj využili i čeští klienti.

Mohl byste představit metodu NaProTechnologie?

Vyvinul ji americký profesor Thomas Hilgers, kterého jako studenta medicíny zasáhlo poselství encykliky *Humanae vitae* vydané papežem Pavlem VI. v roce 1968. Začal vědeckým standardizováním sledování plodnosti hlenovou metodou, která později dostala název Creighton Model System (CrMS) a stala se jednou z alternativ antikoncepce. Po narození prvního dítěte ze zkumavky v roce 1978 rozpracoval profesor Hilgers NaProTechnologii jako plnohodnotnou alternativu umělého oplodnění. Barevná standardizovaná tabulka CrMS s popisem kvalitativního charakteru hlenu a pravidelné hormonální odběry v sekreční fázi cyklu jsou podkladem pro hodnocení aktuální plodnosti ženy. To doplňují ultrazvuková vyšetření, operativa a další doporučení ohledně životního stylu. Naší snahou je nastavit parametry plodnosti tak, aby pár počal přirozenou cestou.

Proč je důležité, aby páry rozuměly, jak funguje jejich plodnost?

Když žena sleduje svoji plodnost prostřed-

nictvím kterékoli z vědecky podložených metod založených na sledování cervikálního hlenu a teploty, může to manželský pár s normální plodností využít k vyhýbání se početí a nebo naopak k jeho dosažení. Lékař, který těmto metodám rozumí, může takové ženě snáze pomoci při řešení různých gynekologických problémů (neplodnost, nepravidelnosti cyklu, tvorba tzv. funkčních vaječnickových cyst či předmenstruační syndrom).

Jaké jsou výhody léčby neplodnosti oproti umělému oplodnění?

Přirozený přístup reprezentovaný NaProTechnologií nabízí vnímavost lidskou i medicínskou, důraz i na duchovní jednotu manželů. Ale je samozřejmě třeba se vyzbrojit trpělivostí – od jednoho cyklu k druhému se snažíme nastavit optimální parametry. Většinou potřebujeme několik měsíců, někdy se k úspěchu dopracujeme až po roce, dvou, a samozřejmě někdy se vůbec nepodaří, aby pár počal dítě.

Účinnost ve smyslu relativního počtu otěhotnění a porodů je srovnatelná s IVF. Je ale mnohem levnější.

Co dělat, aby více lékařů přestalo obcházet problém neplodnosti asistovanou reprodukcí a začalo skutečně léčit?

Nejsem optimista. Jednodušší je vydělávat si v hlavním proudu, než se snažit o něco,

co je sice zajímavé a pomáhá, ale není to podporované zdravotními pojišťovnami a vyžaduje to hodně času a komunikace.

Jezdí za vámi také české páry nebo i zájemci z jiných zemí?

K nám do Žiliny přišlo za necelé čtyři roky několik párů z České republiky či Maďarska, některé z nich už mají své děti. Léčíme i Slovenky žijící v dalších zemích Evropy.

NaProTechnologie je v Evropě nejvíce rozšířená v Polsku, nejzkušenějším lékařem v Evropě je pravděpodobně Dr. Phil Boyle z Irska. Navíc mnozí vyškolení „napro“ lékaři působí i v jiných zemích. Na Slovensku máme vícero certifikovaných, ale prakticky se tomu v současné době věnujeme dva lékaři a asistuje nám devět certifikovaných lektorek CrMS metody. V České republice, pokud vím, není žádný lékař, který by absolvoval kurz NaProTechnologie.

Připravil Adam Prentis ■

Pozn. redakce: Doporučujeme i článek *NaPro – Vysoce účinná a etická pomoc manželům v Milujte se!* č. 29/2014 str. 45–47; on-line v archivu všech vydaných čísel na www.milujte.se.

Kontakt:
MUDr. Ivan Wallenfels
web: plodar.sk/giana-n-o

Foto: Flickr, adamjonfuller (CC BY-SA 2.0)

NaProTechnologie nastavuje parametry plodnosti tak, aby pár počal přirozenou cestou.

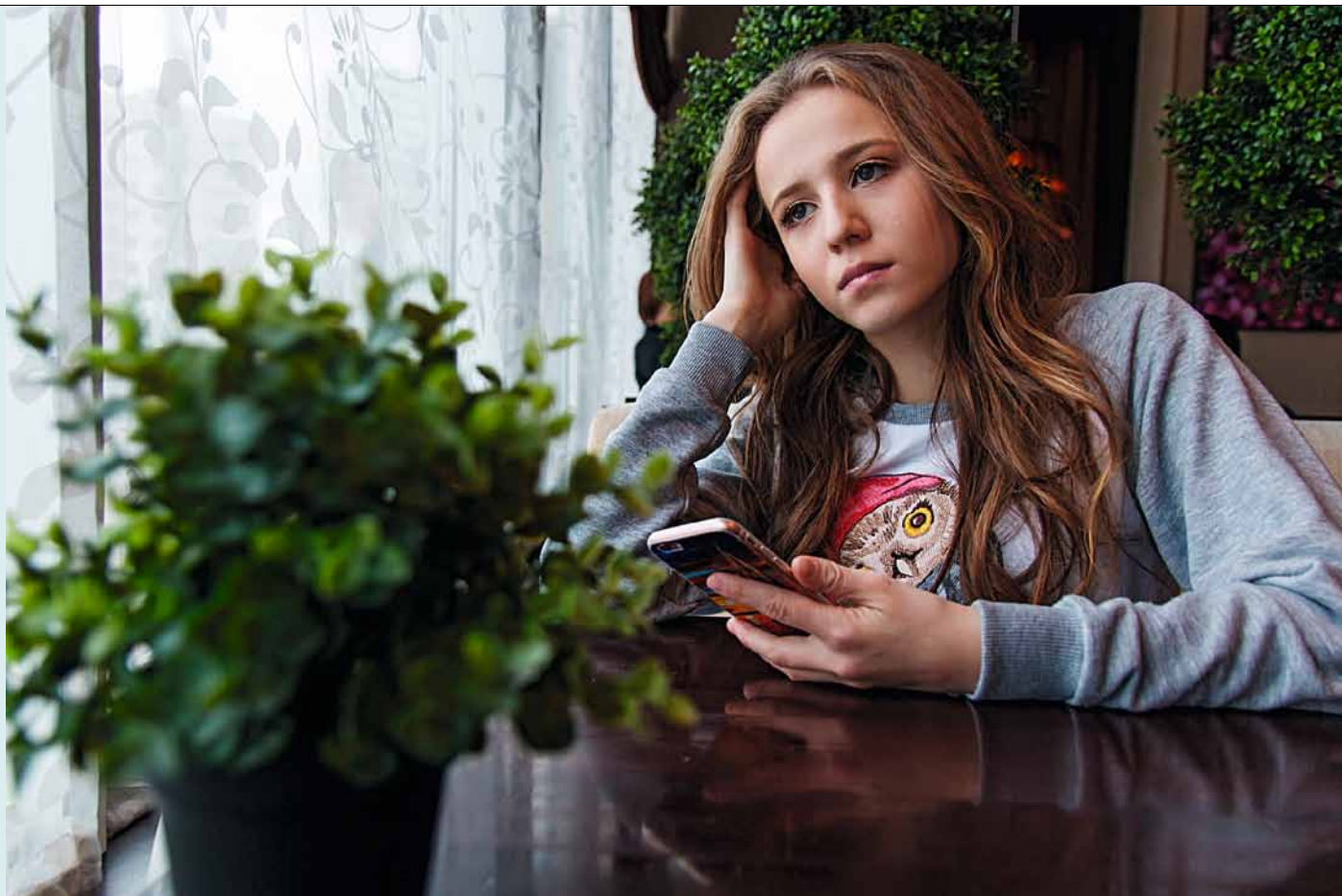

Foto: Pixabay.com / nastya_gepp (CC0)

Nabízíme jiná řešení v léčbě neplodnosti

V dnešní době jsme zvyklí hledat rychlá řešení, ale už si nenajdeme čas pro odhalování příčiny, když se něco nedaří. Tento princip je charakteristický i pro běžnou praxi tzv. léčby neplodnosti v naší zemi, která se nejčastěji řeší v centrech asistované reprodukce. Proto se problematika umělého oplodnění nevyhýbá ani Lince pomoci provozované Hnutím Pro život ČR.

Nejedná se o okrajovou záležitost, neboť narůstá počet žen, které hledají pomoc po dlouhodobých snahách otěhotnět. Ze zkušenosti mohou potvrdit, že páru například po roční neúspěšné aktivní

snaze o početí dítěte se rovnou nabídne konzultace v některém IVF centru. Jejich síť je v naší zemi velmi bohatá.

Smutný příběh – jeden z mnoha...

Není to tak dávno, co jedno periodikum uveřejnilo tuto výpověď:

„Jde to tam jako na běžícím pásu, člověk se cítí jako na jatkách.“ O miminko se s manželem snažili už před svatbou, kterou oslavili v roce 1997, ale nepřicházelo ani rok po ní. Tak se Markéta vydala k lékaři a vyslechla si diagnózu: endometrióza neboli srůsty v děloze. A také málo

vajíček. Lékaři doporučili hormonální léčbu, která má nastartovat vaječníky, aby jich produkovaly více. Po hormonech Markéta okamžitě přibrala a měla nervy na pochodu, ale co by neudělala pro vytoužené dítě. V roce 2002 proběhl první pokus o umělé oplodnění – lékaři odebrali Markétě v narkóze vajíčka, ve zkumavce je spojili s manželovými spermii a po několika dnech takzvané kultivace zavedli dva zárodky do dělohy. Bohužel, ani jeden se neudržel. Brzy absolvovala Markéta pokus číslo dvě. „Embryo se vyvíjelo nějak špatně. Přesto mě lékaři přesvědčili, že ho zkusíme ▶

Využíváme skvělé možnosti našich konzultujících odborníků, zejména gynekologů a dalších lékařů.

Foto: Flickr, byrwapixel (CC0)

Také vy můžete bezplatně kontaktovat Linku pomoci: <http://linkapomoci.cz>

zavést. Samozřejmě to opět nedopadlo a já tak zbytečně promarnila druhý ze tří pojišťovnou hrazených pokusů,“ vypráví. „Hrazený“ přitom není totéž, co bezplatný. Pojišťovna proplácí pouze základní úkon umělého oplodnění a následný transfer

embrya do dělohy. Hormonální léčba a výkony, které by měly zvýšit pravděpodobnost úspěchu, si platí pacienti sami. „U nás to při každém pokusu vyšlo asi na čtyřicet tisíc,“ vzpomíná Markéta. Po druhém neúspěchu už byla

Foto: Flickr, quinn.anya (CC BY-SA 2.0)

... najít pravou příčinu, zahájit účinnou léčbu a dosáhnout spontánního početí vytouženého dítěte. A daří se to. Velmi často.

na pokraji zhroutení. „Nemohla jsem vidět kočárek, děti, těhotné. Stále jsem jen plakala, zvracela, byla jsem úplně nepoužitelná. Nakonec jsem musela vyhledat pomoc psycholožky.“

Proč se takto rozhodují?

Tuto smutnou realitu se my pokoušíme měnit, ale především jí aktivně předcházet. Proč se lidé rozhodnou podstoupit umělé oplodnění? Smutek nenaplněné touhy po dítěti jde až k samotné dřeni duše člověka, jde k základům vztahu mezi manželi, mění podstatně celý život a dosavadní představy o něm. Navíc manželský pár bez dítěte je posouván mezi ty, kteří nežijí „normální“ život, jsou jiní než jejich přátelé a vrstevníci. Ve chvíli, kdy přijde opodstatněný strach z doživotní bezdětnosti, vstoupí do duše člověka schopnost přijmout jakékoliv řešení. Přijde zatmění, které může způsobit zranění, jež nepůjde vzít zpět.

Jaká řešení nabízíme v poradně?

Naše poradenství proto směřuje primárně k ošetření hluboké lidské bolesti, k zahojení a preventivnímu ošetření vztahu a rizika jeho poznamenání, či dokonce rozpadu. Když se toto podaří, tak dále využíváme skvělé možnosti našich konzultujících odborníků, zejména gynekologů a dalších lékařů. Jejich přístup neodpovídá tomu, co v současné době bývá tak charakteristické: neodesílají pár k umělému oplodnění do centra asistované reprodukce, ale snaží se poctivě a v delším časovém horizontu, bez rizik, která jsou s praxí center pro umělé oplodnění spojena, najít pravou příčinu, zahájit účinnou léčbu a dosáhnout spontánního početí vytouženého dítěte. A daří se to. Velmi často. Jsme možná „mimo“ hlavní proud praxe tzv. pomoci neplodným párům, ale jsme na to hrdí.

Zdeňka Rybová (linkapomoci.cz) ■

Jsme možná „mimo“ hlavní proud praxe tzv. pomoci neplodným párům, ale jsme na to hrdí.

Od první chvíle jsem se do něj zamilovala

Foto: Flickr, ncrice (CC BY-NC-ND 2.0)

V našem manželství jsme se snažili několik let počít dítě, ale bezúspěšně. Vyzkoušeli jsme všechno možné. Kamarádky měly dávno své děti, a my pořád nic. Bylo to hodně bolestné období.

Čekání na telefon

Na škole jsem chodila do dětského centra, proto jsem se nebránila adopci, ale manžel chtěl vlastní děti. Nakonec přece jenom na tuto možnost přistoupil. Nebylo to úplně jednoduché. Prošli jsme kurzy, psychotesty, spousty papírování...

Jednoho dne mi volalo neznámé číslo. Zprvu jsem myslela, že opět někdo něco nabízí, ale pak jsem zaslechla: „Máme tu šestiměsíčního chlapečka.“ Ty pocity se nedají popsat! Paní mi to musela celé znovu zopakovat, srdce mi tlouklo. Nemohla jsem uvěřit, že to je pravda. Pak jsme se byli seznámit se spisem chlapečka a já poprvé uviděla jeho fotku. Nemohla jsem se dočkat, až za ním pojedeme. Stále jsem se dívala na fotku, měla jsem ji na nočním stolku. Nakonec přišel vytožený den a my jsme se za ním vydali.

Od první chvíle jsem se do něj zamilovala

Strávili jsme s ním celý víkend. Půjčili nám ho i ven – vyjeli jsme s kočárkem a já se cítila báječně, byli jsme úplná rodina. V manželových očích jsem viděla, jak se na chlapečka dívá s láskou v očích – od první chvíle. Následovala ještě jedna návštěva a potom jsme si vezli Michálka domů. Ten nádherný pocit, když jsem ho ukládala do postýlky, se nedá ani popsat.

Už je náš

S manželem nás za celou tu dobu ani jednou nenapadlo, že „není náš“. I když jsem ho neporodila, nekojila, miluji ho strašně moc. S adopcí se netajíme. Doposud jsme se nesetkali s žádnou negativní reakcí od okolí. Moje tchyně má pět vnoučat, Michálek je šesté – ani tam jsem se nesetkala s tím, že by dělala rozdíly.

Kolikrát si také vzpomenu na Michálkovu biologickou maminku a modlím se

Kolikrát si také vzpomenu na Michálkovu biologickou maminku a modlím se za ni.

za ni. Tehdy dala synovi šanci na život a porodila ho, přestože byla bez domova a závislá na drogách.

Kdybych potkala nějakou maminku uvažující o potratu, řekla bych jí, aby svému dítěti umožnila žít. Ačkoli se může zdát stávající situace pro ni v současné době neúnosná, třeba jednou bude to její dítě darem z nebes, které ji či někoho dalšího udrží nad vodou.

Lenka Kolářová ■

Kdybych potkala nějakou maminku uvažující o potratu, řekla bych jí, aby svému dítěti umožnila žít.

Adoptivními rodiči jsme už patnáct let

V letech 2002–2005 k nám přišly tři krásné děti, každé úplně jiné. Jako všichni, kteří se na cestu osvojení vydají, jsme nevěděli, co máme čekat. Věděli jsme jedno: milovat tou správnou láskou a vychovávat s tím nejlepším úmyslem. Děláme rodičovské chyby jako všichni rodiče. Teď jsou děti v pubertě, takže to není vždy snadné. To hlavní, co nám mnohé ulehčilo, bylo, že děti od prvních krůčků věděly, že jsou adoptované.

Spíše než my musely se ony samy vyrovnávat s otázkami kamarádů, vrstevníků. Protože vždycky cítily, jak věříme, pevný základ a jistou oporu v nás, rodičích, ustály to s úsměvem a ještě sklidily zpravidla obdiv svých kamarádů. Je to cesta dobrodružná, velmi intenzivní, krásná a naplněná. Přes všechny ty nezodpovězené otázky o budoucnosti, které stále máme, bychom nikdy neměnili.

Zdeňka a Jan Rybovi ■

Přes všechny ty nezodpovězené otázky o budoucnosti, které stále máme, bychom nikdy neměnili.

Foto: archiv autorů

Rodina Rybových na výletě

Uvažujete o adopci?

Jaké konkrétní kroky je třeba udělat? Kde začít?

1. Nejprve je třeba kontaktovat sociální pracovníci na odboru oddělení péče o rodinu a děti na obecním úřadě obce s rozšířenou působností dle místa trvalého pobytu. Tam vyplníte „Žádost o zařazení do evidence žadatelů o osvojení“.
2. Pracovnice úřadu, která má na starost náhradní rodinnou péči, vás po nějakém čase navštíví za účelem sociálního šetření. Vyžádá si opis z evidence rejstříku trestů, postoupí kompletní

dokumentaci včetně vyjádření úřadu k odbornému posouzení a dalšímu řešení příslušnému krajskému úřadu (magistrátu).

3. Pak vás čekají přínosné tematické přednášky a kurzy, které vám pomohou být dobrými adoptivními rodiči.
4. Ve chvíli, kdy obdržíte kladné rozhodnutí o tom, že jste vhodnými žadateli o osvojení, můžete čekat telefonát, že pro vás mají dítětko.

Zdeňka Rybová ■

Foto: Designed by PhotoQuest / Freepik

Chléb a „fakta“

Foto: Flickr, bryan thayer (CC BY-NC-ND 2.0)

V internetové diskuzi o různých metodách manipulace v médiích jeden z diskutujících uvedl tyto – nutno podotknout, že z větší části pravdivé – údaje a statistiky. Svůj příspěvek nazval „Pravdivá statistická data o škodlivosti chleba“.

Více než 98 procent odsouzených pachatelů závažných trestných činů konzumovalo chléb.

Plná polovina dětí, které vyrůstaly v domácnostech konzumujících chléb, má v testech inteligence podprůměrné výsledky.

V 17. století, kdy chléb tvořil nejčastější potravinu pro většinu lidí, byla průměrná délka života nižší než 50 let, dětská úmrtnost dosahovala hrozivých čísel, mnoho žen umíralo při porodu a nemoci

*Chléb se vyrábí z tzv. „těsta“.
Bylo prokázáno, že již necelého půl kilogramu této hmoty může udusit myš.*

jako tyfus, žlutá zimnice a chřipka decimovaly celé národy.

Více než 90 procent násilných trestných činů je spácháno do 24 hodin po požití chleba.

Chléb se vyrábí z tzv. „těsta“. Bylo prokázáno, že již necelého půl kilogramu této hmoty může udusit myš. Průměrný Čech sní za jediný týden větší množství.

Primitivní kmenová společenství, která neznala chléb, trpěla v nesrovnatelně menší míře rakovinou, Alzheimerovou chorobou, Parkinsonovou chorobou a osteoporózou.

Novorozenci se mohou chlebem zadusit.

Chléb se peče při teplotách kolem 200 stupňů Celsia. Taková teplota zabíjí dospělou osobu za dobu kratší než jedna minuta!

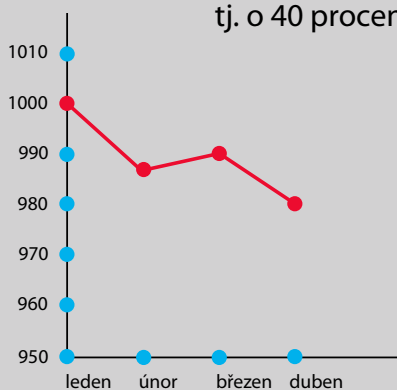
(redakčně upraveno) ■

Zdroj:

http://technet.idnes.cz/diskuse.aspx?iddiskuse=A151023_164547_veda_pka

Kvíz

Máte dojem, že od ledna do dubna došlo k výraznému poklesu? Zhruba o dvě pětiny, tj. o 40 procent?

(Prohlédněte si popisky na svíslé ose grafu. Zde jsme je uvedli, ale často bývají vynechány! Ve skutečnosti došlo jen k nepatrnému poklesu o 2 procenta. Tento vizuální trik s grafy se nazývá „Oříznutí osy“ – nezacíná nulou. Díky němu vypadají nepatrné změny jako daleko významnější. Přestože má někdy své opodstatnění, když je třeba zviditelnit drobné změny hodnot, všimněte si, jak často se tento postup neuzívá...)

Foto: Designed by Klues / Freepik

*Není třeba, aby
nám vždy lhali.
Záleží i na tom, jak
nám fakta podají...*

Správný otec chce pro dítě to nejlepší – ne to nejsnadnější

Foto: Pixabay, Poison Ivy (CC0)

Dítě křičí, nervy pracují

Manželka mě dopoledne vystrčila ze dveří, ať jdu s dětmi ven, aby si od nich trochu odpočinula. Zamířil jsem s nimi k lesu. V kočárku Vojtíšek, dvouletá Klárka se veze na plošince připevněné ke kočáru, ale v lese to nejde, na hrbolaté cestě ji nechávám, ať z plošinky sleze. A záhy se Klára ozve: „Nosits, nosits.“ Tolikrát už

jsem se nechal obměkčit jejím žadoněním, ale dnes ne. Nevezmu ji na ramena. Je potřeba, aby si zvykala chodit...

Mám vlastní problémy, bičuje mě strach, mám totiž před odpolední směnou v novém zaměstnání. Děsí mně, že to bude v práci stejné jako včera. Zaučuji se na přepážce, za sebou mentorku Petru. Jinak prima děvče, ale včera jsem měl

po krk toho jejího věčného poučování, co všechno a jak mám za přepážkou udělat. Už jsem ani nebyl schopen na ni reagovat – pokyny mentorky jsem poslouchal se zaťatými zuby, přikyvoval bez pohledu do očí. Jen jsem čekal, kdy směna skončí. A podstata problému je hlubší: tuhle práci jsem nechtěl. Řekl jsem své ano nakvap, aniž bych si to řádně rozmyslel. A ze srdce se mně protiví povinnost nabízet losy, plnit plán na procenta balíků do ruky, vždyť je to v rozporu s prozákaznickým přístupem – rvát lidem dražší poštovné. Navíc sedavé zaměstnání, zase nakynu jako bečka...

Deprimován tím vším tlačím kočárek a Klára za mnou s brekem křičí: „Nosits, nosits...“

Vlastně už Pánu Bohu ani moc nevěřím

Od prvopočátku vlastně čekám na znamení, abych tuhle protivnou práci mohl opustit. Ale znamení se nedostavuje. Žádné vnitřní nutkání ani vnější okolnost – např. alespoň trojciferné manko na pokladně, kterým bych si potvrdil, že na práci s penězi jsem příliš roztržitý a nepozorný.

„Bože, nevím, jak z toho ven,“ modlím se. „A mám-li být k tobě upřímný, vlastně už ani nedoufám, že bys mě z toho nějak vytáhl.“

A pak mi to „sepnulo“

Klára se s brekem šourá za kočárem, řve na celé kolo, ještě že jsme v lese, kde nejsou lidi.

A najednou si to uvědomuji: No jo, kolikrát ses modlil modlitbu sv. Ignáce: „Vezmi si, Pane, a přijmi celou mou svobodu...“ A když ti šáhne na pohodlí, bulíš stejně jako malá Klára.

Dej mi jen svou milost a lásku, o to prosím a víc nežádám.

Okamžik osvětlení. Klárka nekřičí své „nosits“ kvůli bolavým nožičkám, s manželkou zvládne bez kňourání kilometr i více. Jen si zkrátka zvykla na to, že já jí vyhovím a nechám se jejím „upřímým pláčem“ obměkčit, sotva ujde několik kroků. Jako správný otec ale vím, že by měla chodit sama, aby měla pohyb a dobře se vyvíjela.

Bůh neumetá cesty, ale učí překonávat překážky...

Najednou vidím, že Bůh vzal moji modlitbu vážně a že mě vychovává. Vychovává přísně, tj. dobře, jak je psáno v Bibli: „Uznej tedy ve svém srdci, že tě Hospodin, tvůj Bůh, vychovává jako člověk vychovává své dítě.“ (Dt 8,5) Všechny pochybnosti jsou pryč. Tahle práce, to je přesně moje místo. Nelze jinak než přijmout „všechna pokoření“ s tímto místem spojená.

V duchu znovu říkám:

Vezmi si, Pane, a přijmi celou mou svobodu, mou paměť, můj rozum

a mou vůli, všechno, co mám a co vlastním. Od tebe jsem to přijal a tobě to vracím, nalož s tím zcela podle své vůle. Dej mi jen svou milost a lásku, o to prosím a víc nežádám. Amen.

A jak to dopadlo?

A víte, jak to dopadlo při odpolední směně? S mentorkou Petrou a jinými zaměstnanci od přepážky jsem prohodil několik nenucených frází, které rozptýlily můj strach z kolektivu. Petra mně nečekaně nestojí za zády, ale měla vlastní přepážku, takže co jsem věděl, mohl jsem se zákazníkovi vyřídit sám. Prodal jsem něco losů, a kdo si je nekoupil, na toho jsem se alespoň pěkně usmál. Neudělal jsem žádný závažnější kiks. Kolegové mně sami od sebe pomohli vyhledat balík, který nebyl k nalezení, vysmejčili jsme přitom všechny poštovní kouty. Dnes to bylo na směně prima.

Václav (redakčně upraveno) ■

Struktura modlitby růžence

Úvod:

- Znamení kříže • Věřím v Boha
- Otče náš • 3x Zdrávas Maria (po jménu Ježíš postupně prosíme o tři Božské ctnosti: 1. v kterého věříme, 2. v kterého doufáme, 3. kterého nade všechno milujeme) • Sláva Otci

Pět desáteků:

- Otče náš • 10x Zdrávas Maria (po jménu Ježíš se přidávají růžencová tajemství) • Sláva Otci

I. Tajemství radostná (pondělí, sobota):

1. kterého jsi z Ducha Svatého počala
2. s kterým jsi Alžbětu navštívila
3. kterého jsi v Betlémě porodila
4. kterého jsi v chrámě obětovala
5. kterého jsi v chrámě našla

II. Tajemství světla (čtvrtek):

1. který byl pokřtěn v Jordánu
2. který zjevil v Káně svou božskou moc
3. který hlásal Boží království a vyzýval k pokání
4. který na hoře Proměnění zjevil svou slávu
5. který ustanovil Eucharistii

III. Tajemství bolestná (úterý, pátek):

1. který se pro nás krví potil
2. který byl pro nás bičován
3. který byl pro nás trním korunován
4. který pro nás nesl těžký kříž
5. který byl pro nás ukřižován

IV. Tajemství slavná (středa, neděle):

1. který z mrtvých vstal
2. který na nebe vstoupil
3. který Ducha Svatého seslal
4. který tě, Panno, do nebe vzal
5. který tě v nebi korunoval

Po každém desátku:

Pane Ježíši, odpusť nám naše hříchy, uchráň nás pekelného ohně a přiveď do nebe všechny duše, zvláště ty, které tvého milosrdenství nejvíce potřebují.

Závěr:

• Zdrávas Královno • Oroduj za nás, Královno posvátného růžence, aby nám Kristus dal účast na svých zaslíbeních. • Modleme se: Bože, tvůj jednorozený Syn nám svým životem, smrtí a zmrtnýchvstáním získal věčnou spásu. Dej nám, prosíme, když v posvátném růženci blahoslavené Panny Marie o těchto tajemstvích rozjímáme, ať také podle nich žijeme a dosáhneme toho, co slibují. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Je vhodné ještě připojit modlitbu na úmysl Svatého otce.

Foto: Flickr, horrigans (CC BY-NC 2.0)

Foto: Flickr, John-Daggett (CC BY-NC-ND 2.0)

Funguje spiritismus?

P. Vojtěch Kodet odpovídá na otázku: „Vyvolavačce duchů se na Saulovu žádost podařilo vyvolat ducha zemřelého Samuele (příběh je zachycen ve starozákonní 1. knize Samuelově, 1 Sam 28,7nn). Znamená to, že spiritistické metody fungují?“

Bohužel mohou fungovat. Nicméně vyvolávání duchů zemřelých a komunikace s nimi za účelem získání skrytých informací je ale v rozporu s Písmem svatým i učením církve.

Bible označuje tuto praxi za hřích na mnoha místech: Lv 10,6.27; 9,31; Ex 22,18; Dt 18,9–18; 1 Sam 28,5–25; Iz 8,19–20. V Novém zákoně zvláště ve Skutcích (srov. Sk 9, 9–12; 13,6–12; 16,16–18; 19,11–20, ale i v Gal 5,20).

V současném katechismu čteme, že „je třeba odmítat všechny způsoby věštění: vyzývání satana nebo zlých duchů, vyvolávání mrtvých nebo jiné praktiky, o nichž se neprávem soudí, že ‚odhalují‘ budoucnost. Uchylovat se o radu k horoskopům, k astrologii, k hádání z ruky, k výkladu předtuch a věštek, k jevům jasnovidectví, ptát se věštců (médií), v tom všem

se skrývá vůle mít vládu nad časem, nad dějinami a konečně nad lidmi a zároveň touha naklonit si skryté mocnosti. Je to v příkrém rozporu se ctí a úctou spojenou s láskyplnou bázni, jakou dlužíme pouze Bohu.“ (Katechismus katolické církve, čl. 2116)

Případ krále Saula, který se této praktiky dopustil proti Božím zákonu

(1 Sam 28), jen dokumentuje závadnost spiritismu, ale rovněž i fakt, že nějak funguje. Nevíme s jistotou, kdo vlastně na daný dotaz odpověděl. Je velmi nepravděpodobné, aby duchové proroků nebo svatých, kteří jsou Bohu poddáni, natož Boží andělé přestupovali Boží zákony. Žádný muž Boží tuto praxi neschválí, jak se stalo i v případě Samuela.

Církevní Otcové byli toho názoru, že místo zemřelých odpovídají lidem zlí duchové (podobně jako se děje při dotazování se kyvadélka a jiných věšteckých nástrojů), kteří zneužívají lidskou zvědavost a vtahují člověka do závislosti na zlých silách. Toto vysvětlení potvrdila i Kongregace sv. Oficia ve svém dekretu z 1. 4. 1898 (AAS 30,71) a z 26. 4. 1917 (AAS 9/1917), kde se píše: „Praxe spiritismu je nedovolenou pověrou, protože není v Božím plánu, aby Bůh posílal dobré duchy pouze pro uspokojení lidské zvědavosti. Pokud nějak udělají odpovědi, mohou to být pouze duchové zlí, kteří souhlasí se spojením za cílem lidi zmást, škodit jim a povzbuzovat ke zlému. Z toho důvodu církev absolutně zakazuje jakoukoli účast na těchto praktikách.“

Dovoleným a smysluplným kontaktem se zemřelými je modlitba za ně, kterou církev odedávna doporučuje, naposledy slovy Svätého Otce: „Duším zesnulých může být poskytnuto ‚občerstvení a posílení‘ prostřednictvím Eucharistie, modlitby a almužny. Fakt, že láska může dosáhnout až na onen svět..., bylo základním přesvědčením křesťanství během všech staletí a představuje dodnes útěšnou zkušenost.“ (srov. encyklika *Spe salvi* Benedikta XVI., čl. 48)

P. Vojtěch Kodet, O.Carm.
(titulek redakce) ■

Zdroj:

www.vojtechkodet.cz/dulezite-otazky/spiritismus-odpoved-na-otazku.html

Foto: Max Pixel (CC0)

Channelling

Foto: Flickr, CarbonNYC [in SF] (CC BY 2.0)

V různých knihách a přednáškách jsem se setkal s pojmem channelling. Mohl byste mi vysvětlit, o co se jedná? Je tento způsob jednání slučitelný s křesťanstvím?

Channelling (angl. *channel* – kanál, ve smyslu „informační kanál“; *channeller* – médium, zprostředkovatel informací) je forma komunikace s duchy, podobně jako ve spiritismu. Lze ji z určitého pohledu vnímat jako módní formu spiritismu. Zatímco spiritisté navazovali spojení s duchy zemřelých (příbuznými, nenarozenými dětmi, slavnými osobnostmi...), stoupenci channellingu se spojují jednak se zemřelými osobnostmi z minulosti, ale také s jinými nadpřirozenými bytostmi, které nazývají anděly, mistry, inteligencemi dobra. Tyto přivolané bytosti mají přicházet z duchovní oblasti, aby vyučovaly ty, kdo se jim otevrou, naslouchají jim a poslouchají je, a to buď přímo, nebo skrze médium.

Z křesťanského hlediska však nejde ani při spiritismu, ani při channellingu o komunikaci se zemřelými nebo s dobrými duchovními bytostmi, ale o komunikaci s démony, což má za následek ztrátu vnitřní svobody a otevření se temným silám. Od spiritismu se channelling liší také tím, že spiritisté vytvářeli utajovaná duchovní společenství a scházeli se v soukromí, kdežto technika channellingu je veřejně podrobně popisována jako návod pro každého. K rozšíření channellingu ve světě došlo hlavně od 70. let 20. století v době nového zájmu o duchovno a ezoteriku v souvislosti s rozvojem hnutí New Age (Nový věk). Z řečeného vyplývá, že pro křesťana jsou tyto praktiky naprosto nepřijatelné a hříšné.

P. Vojtěch Kodet, O.Carm. ■

Zdroj:

www.vojtechkodet.cz/dulezite-otazky/channelling-odpoved-na-otazku.html

Při spiritismu ani při channellingu nejde o komunikaci se zemřelými nebo s dobrými duchovními bytostmi, ale o komunikaci s démony.

Pomozme těm, kteří věnovali život Bohu i nám

Foto: Anton Frič, www.fotoportal.sk

Cesta 121 vznikla před osmi lety a vytkla si za cíl pomáhat stárnoucím kněžím a kněžím v nouzi. Pohled pod pokličku této charitativní organizace podhaluje jeden z jejích zakladatelů Antonín Randa.

Co bylo podnětem vzniku vaší organizace?

V době svého působení v Katolickém týdeníku jsem často jezdil po farnostech a občas mě trápilo, v jakých podmínkách kněží žijí. Zvláště pro ty starší se fary občas stávaly doslova vězením. Když se chtěli podívat na zahradu nebo se potřebovali dostat k lékaři, museli žádat někoho, kdo by je snesl ze schodů, případně si na schodiště sedli a sesouvali se dolů. Vzpomínám na kněze, kterému postel dokonce podpíraly cihly. Přitom nešlo o člověka, který by si liboval v přehnané chudobě.

Jen ho zaskočilo stáří a nebyl s tím schopen bez pomoci druhých nic udělat.

Proto vznikla Cesta 121?

Byl to jeden z důvodů. Než Cesta 121 vznikla, zdálo se, že jedinou perspektivou pro nemocné kněze jsou kněžské domovy. Ale řada kněží nevyžadovala stálou péči, jen se hůře pohybovali a hlavně ze všeho nejvíce toužili zůstat doma. Nechtěl jsem jen stát a hořekovat, že se s tím nedá nic dělat a ať je farář rád, že má aspoň možnost kvalitní péče v kněžském domově. Proto vznikl nápad založit Cestu 121. Také biskupové tuto myšlenku uvítali a s biskupstvími často spolupracujeme.

A další důvod vzniku Cesty 121?

Ne vždy byl kněz v nouzi kvůli tomu, že měl zdravotní problémy. Stávalo se mi, že mě při návštěvě farnosti zdravila usměvavá tvář, ale když jsme si pak povídali o samotě, začal kněz hovořit o strastech, které zjevně neměl komu jinému sdělit.

Celý život byli zvyklí dávat a není snadné být najednou v roli někoho, kdo má něco přijímat...

Uvědomil jsem si, že i v živých farnostech může kněz zažívat pocity osamělosti. Pokud se takový stav prohlubuje, mívá to neblahé následky, které se odráží v pastorační práci, mezilidských vztazích, kněz se začne uzavírat a únikové cesty bývají zlé.

Takže Cesta 121 nenabízí jen materiální pomoc?

Snažíme se být kněžím oporou ve všech životních situacích. Zachováváme přitom absolutní diskretnost, protože důvěra je něco, co se buduje dlouho, a pokud bychom byli jen v jediném případě selhali, mohla by být nenávratně poškozena. O řadě případů proto nemluvíme a pomáháme v tichosti. Pokud však pan farář souhlasí s tím, že můžeme o poskytnuté pomoci veřejně hovořit, děláme to, protože máme závazky k našim příznivcům, kteří činnost Cesty 121 finančně podporují. Mají právo vědět, jak s jejich prostředky hospodaříme.

Mohl byste jmenovat konkrétní druhy pomoci, které nejčastěji nabízíte?

Instalujeme schodišťové sedačky, nabízíme schodolezy, polohovací lůžka, SOS náramky pro přivolání pomoci, přispíváme na operace, léky, financujeme rekonstrukce koupelen a dalších částí far, aby byly bezbariérové a kněží mohli zůstat na farách. Problémy bývají s topením, starší kněží musí občas tahat těžké kbelíky s uhlím, v místnostech mají zimu, i v těchto případech pomáháme. V neposlední řadě nabízíme příspěvky na péči – pokud kněz potřebuje ošetřovatelskou asistenci a sám se o sebe nepostará, finančně ho podporujeme.

Jak mohou lidé vaší službě pomoci?

Předně tím, že nás upozorní na kněze, který by pomoc potřeboval. Samotní kněží se obvykle ostýchají o ni říct. Celý život byli zvyklí dávat a není snadné být najednou v roli někoho, kdo má něco přijímat. Jsme vděční i za sebemenší finanční příspěvek, protože i když někdo pošle pár korun, sejdou-li se peníze od dárců dohromady, dá se pomáhat skutečně účinně. Číslo účtu Cesty 121 je: 2102001767/2700. Variabilní symbol 1703. A pokud by někdo chtěl ve svém okolí rozdat naše složenky, velmi rádi je zašleme. Psát lze na adresu Cesta 121, Londýnská 44, 120 00, Praha 2, e-mail: randa@cesta121.cz nebo využít telefon 736 500 704. Více informací o Cestě 121 naleznete na Facebooku nebo www.cesta121.cz.

S Antonínem Randou připravil
P. Pavel Zahradníček ■

*Nechtěl jsem jen
stát a hořekovat,
že se s tím nedá
nic dělat.*

Foto: sestra Gregorie

Foto: Flickr, QuinnDombrowski (CC BY-SA 2.0)

Pat a Mat

a 3 x 7 duchovních impulsů

Foto: P. Krzysztof Dedek

„Rozjímat se dá i nad hlávkou zelí,“ říkával otec kardinál Tomáš Špidlík, velký znalec duchovního života. Moudrý člověk se může poučit ze všeho – často stačí jen napovědět a hned vidí mnohé... Na některých táborech, které pro děti a mládež pořádá v loňském roce FATYM Vranov nad Dyjí, jsme zvolili jako inspiraci pro duchovní impulsy dvě známé postavičky: Pata a Mata. Asi je znáte z večerníčků. Možná vás překvapí, kolik duchovních poučení je možno najít ve zcela obyčejných skutečnostech... Zde je posledních sedm impulsů z těch, které vám nabízím (dalších 2 x 7 bylo v předchozích dvou číslech), ale zdaleka to nejsou všechny. Možná i sami přijdete na řadu dalších – a inspirací nemusí být jen postavičky Pata a Mata.

Impuls č. 15 – Jdou si za svým a nenechají se ničím rozptylovat

V každém dílu o Patovi a Matovi vidíme, že vysloveně jdou za svým. Stanoví si,

čeho chtějí dosáhnout, a pak na tom pracují. Nenechají se zneklidnit nepříznivým vývojem. S tím, že nepůjde všechno úplně hladce, počítají a nenechají se ani rozptylovat vším možným, co by je mohlo

Stanoví si, čeho chtějí dosáhnout, a pak na tom pracují.

odvést od původního záměru. A tak máme v našem životě pracovat na ctos-tech, vykořeňovat ze svého nitra sklon ke hříchu a nenechat se rozptylovat vším možným dalším – nepodstatným.

Impuls č. 16 – Vstupují i do rizikových situací

V době, kdy jsme sešněrováni spoustou všelijakých chytrých i nesmyslných předpisů, jsme už předem v nebezpečí, že některé situace vyhodnotíme tak, že se ani neodvážíme do nich pustit. Pat a Mat to ale takto neřeší. Pro dosažení velkého cíle (alespoň z jejich pohledu velkého) jsou ochotni riskovat. V lidském životě je mnoho situací, které nesou určité riziko, např. vstup do manželství, volba povolání... Někteří se ze strachu před možným rizikem už předem vzdávají. Nikdy neudělají potřebný krok a jen stále přeshlapují na místě... A přitom my křesťané nejdeme do rizikových situací sami, můžeme si vyprosít Boží pomoc...

Impuls č. 17 – Pracovní elán

Pracovní nasazení a aktivita Pata a Mata jsou obdivuhodné. Dnes se mnoho lidí velmi šetří (a jiní se naopak vůbec nešetří, což také nemusí být dobře...) Tělo je nástroj spásy... Nástroj je třeba naplno používat. Nejsme na světě proto, abychom se tady zachovali v původní mladosti a svěžesti do vysokého věku, ale tělo jsme dostali k tomu, aby mohlo sloužit a aby skrze ně mohlo být vykonáno mnoho dobra. Naše duše je nesmrtelná, ale tělo stejně jednou podlehne rozkladu. Využijme jeho sil k dobru. Pak budeme moci při vzkříšení mrtvých na konci času dostat tělo oslavené.

Impuls č. 18 – Patovi a Matovi chybí nekřesťanské vlastnosti

Když se zamýšlíme nad Patem a Matem, musíme přiznat, že jim chybí nekřesťanské vlastnosti. To, že jsou nešikovní, že občas něco přes všechnu snahu zkaží, to není hřích (nejde o nějaké morální zlo). Hříchem by bylo, kdyby byli líní, vzteklí, škodolibí, kdyby kradli nebo si navzájem ubližovali. Nic z toho v jejich jednání není.

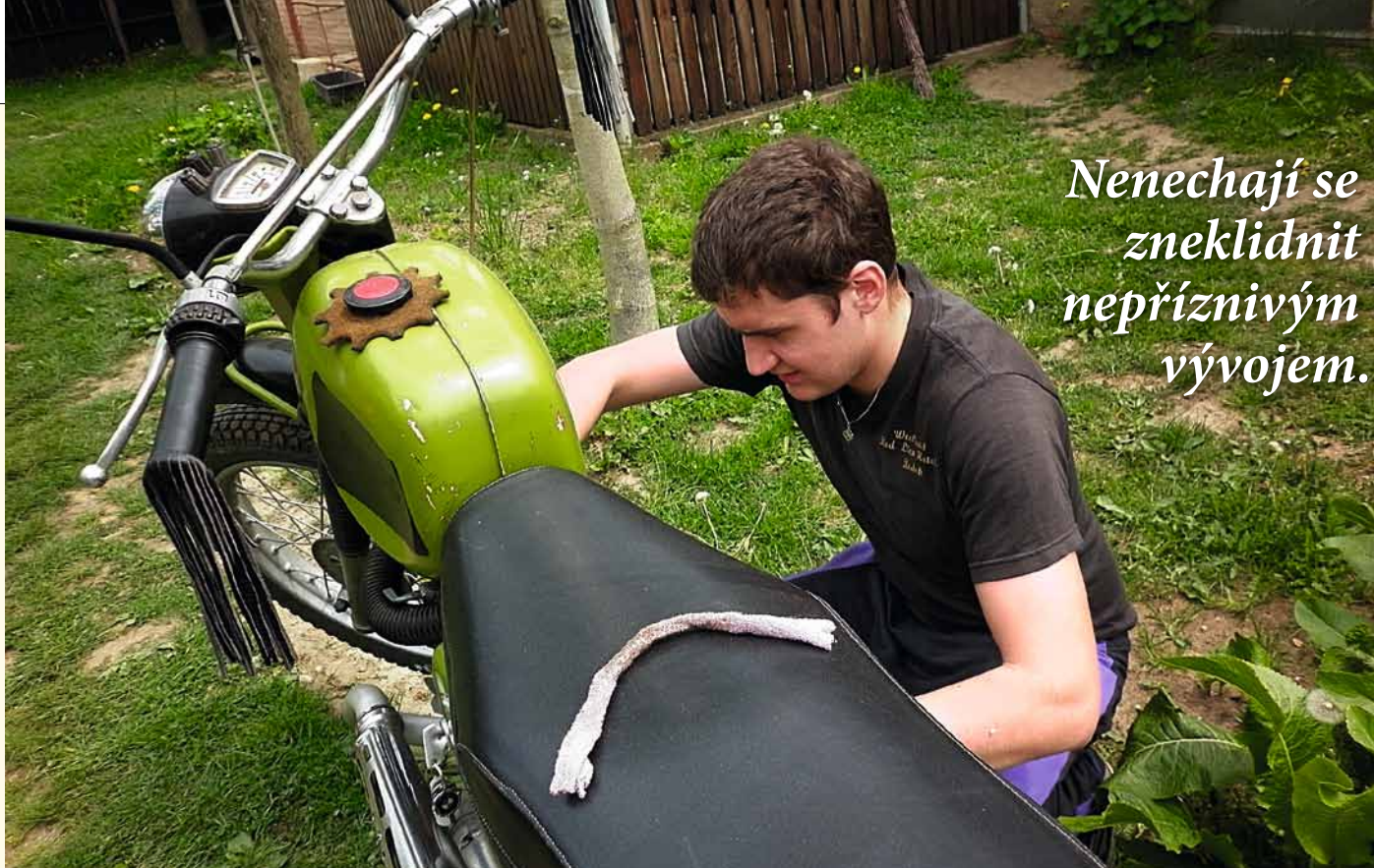

Foto: archiv MSI

*Nenechají se
zneklidnit
nepříznivým
vývojem.*

Impuls č. 19 – Trvalá snaha o vylepšení

Pat a Mat se nespokojují s tím, čeho už dosáhli, ale vždy znovu přemýšlejí nad tím, jak dělat věci ještě lépe, dokonaleji a jak vše ještě vylepšit. V duchovním životě bychom se neměli spokojit s tím, že už o Bohu něco víme, že se nějak modlíme a že nějak duchovně žijeme, ale trvale by nám mělo záležet na tom,

*Nespokojují se s tím,
čeho už dosáhli.*

Momentka ze scénky „Pat a Mat“ při jednom z táborů FATYMu pro děti na faře ve Vranově nad Dyjí

Foto: archiv FATYMu Vranov nad Dyjí

abychom stále více duchovně rostli. Ne nadarmo je symbolem duchovního života krokodýl. Ten roste po celý život. Také my máme stále růst. Ne tělesně, ale duchovně.

Impuls č. 20 – Lepší je nepřítelem dobrého

Výchozí situace, ve kterých jsou nám Pat a Mat představeni, je celkem příznivá – pěkný pokoj, upravené prostředí... – a teď najednou některý z nich přijde na to, že se něco bude vylepšovat. Vylepšení v jejich podání často znamená znehodnocení toho, co předtím bylo dobré. Už svatý

Augustin říkal: „Lepší je nepřítelem dobrého.“ V běžném životě je vždy potřeba zvážit, zda vylepšení, o které usilujeme, povede skutečně k pokroku. A zda se tak staneme lepšími lidmi a budeme mít blíž k Bohu.

Impuls č. 21 – Od každého se můžeme něco naučit

Na první pohled by se mohlo zdát, že se od Pata a Mata, těchto dvou legračních postavicek, nemůžeme nic užitečného naučit. Snad vás předchozích 20 duchovních impulsů (viz i *Milujte se!* č. 40 a 41 – on-line v archivu všech dosud vydaných čísel na www.milujte.se) přesvědčilo o tom, že od každého se můžeme něčemu naučit. Jedno staré rčení říká: Moudrý se poučí od každého, nemoudrý od nikoho... Bylo by možno nalézt ještě mnoho dalších impulsů z příběhů těchto dvou postav, které mohou být inspirující pro duchovní život. Pán Ježíš řekl: „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha.“ (Mt 5,8) Člověk, který přemýšlí nad tím, jak se víc přiblížit Bohu, jak v sobě oživit Boží obraz, nachází všude kolem mnoho inspirujících impulsů.

P. Marek Dunda ■

*„Lepší je nepřítelem
dobrého.“
svatý Augustin*

Společenství čistých srdcí

Kontakty na Společenství čistých srdcí
www.spolcs.cz

P. Vilém M. Štěpán, O.Praem.
Římskokatolická farnost, 439 63 Liběšice u Žatce 1
farnost.libesice@seznam.cz, tel.: 608 831 584
P. Marek Dunda, Náměstí 20, 671 03 Vranov nad Dyjí
marek@fatym.com, tel.: 731 402 742

Tu radost nejde slovy popsat!

Přinášíme vám svědectví Kristýny, nové členky Společenství čistých srdcí. Napsala ho před rokem po svém vstupu do SČS na Velehradě. Je to jedno z mnoha osobních svědectví z našeho webu www.spolcs.cz.

Ahoj všichni, moc ráda bych se s vámi chtěla podělit o velkou radost, kterou jsem mohla prožít společně s dalšími studenty Stojanova gymnázia na Velehradě.

Je mi sedmnáct let a o SČS vím už dlouhou dobu z časopisu *Milujte se!*. Život v čistotě a předmanželské zdrženlivosti jsem považovala vždycky za samozřejmost. Mám totiž velký nezasloužený dar

**Chvalme Pána,
neboť On řekl:
„Blahoslavení
čistého srdce,
neboť oni budou
vidět Boha.“
A my Ho chceme
vidět, že?!**

od Boha: rodinu, ve které mohu vyrůstat. Rodiče mně, sestře Monči a bráškovi Robinkovi předali víru a vychovávají nás podle křesťanských hodnot jak slovem, tak příkladem. Velkou zásluhu má na tom i náš malý bráška. Poté, co se narodil, náš

život se více obrátil k Bohu, začali jsme se spolu například modlit růženec a denně žít z eucharistie. Než se Robinek narodil, věděli jsme od doktorů, že bude nemocný, ale nikdy bychom nedovolili ho usmrтит potratem, na tom jsme se všichni shodli.

Pane Ježíši, děkuji ti, že mne miluješ láskou bez hranic, která chrání od zlého, pozdvihuje z největších pádů a léčí nejbolestivější rány. Odevzdávám Ti svou paměť, rozum, vůli, duši i tělo spolu se svou sexualitou.

Slibuji, že se nebudu oddávat sexu, dokud neuzavřu svátost manželství. Dávám si předsevzetí, že nebudu čist, ani kupovat, ani se dívat na časopisy, programy a filmy s pornografickým obsahem. Slibuji, že se s Tebou budu každý den setkávat v modlitbě i při četbě Písma svatého, v častém přístupu ke svatému přijímání a při adoraci Nejsvětější svátosti. Chci pravidelně přistupovat ke svátosti smíření, nepodléhat znechucení a ihned se pozvednout z každého hříchu.

Pane Ježíši, uč mne systematické práci na sobě, umění kontrolovat své sexuální tužby a city. Prosím Tě o odvahu, abych nikdy nebral(a) drogy a vyhýbal(a) se všemu, co zotročuje, především alkoholu a cigaretám. Uč mne žít tak, aby v mém životě byla nejdůležitější láska.

Panno Maria, Matko moje, veď mne cestami víry k samému zdroji lásky – Ježíši, abych důvěřoval(a) jen Jemu. Amen

On je pro nás velký dar, viditelná a hmatatelná Boží láska mezi námi.

Asi před rokem nás několik spolužaček na intru provázela myšlenka vstoupit do Společenství čistých srdcí, a tak jsme poprosily otce Radima, našeho spirituála na gymnáziu, jestli by to nešlo nějak zařídit. Po půl roce plném různých akcí, kdy jsme byli často rozutíkaní všude možné, jsme konečně uskutečnili první setkání zájemců. Měsíc před naším přijetím zavítalo k nám na Velehrad několik členů SČS, aby se s námi podělili o své zkušenosti ve společenství. 6. červen se stal naším slavnostním dnem vstupu. Přijal nás otec Petr Bulvas na Velehradě a je nás nyní na Stojanově gymnáziu osmnáct členů. Nejde popsat slovy, jakou radost a krásu v duši prožil každý z nás ten večer při mši svaté, slz a objetí nebylo konce. Moc se těším na prožívání víry v našem společenství, spojujícím se v modlitbě a ve chvále Boha, prožívajícím radosti i těžkosti, které nás budou upevňovat na cestě za Pánem a v lásce k Němu a k lidem. Chvalme Pána, neboť On řekl: „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha.“ A my Ho chceme vidět, že?!

Kristýna (zkráceno z webu www.spolcs.cz) ■

Foto: Flickr, Leo Hidalgo (@yompyz) (CC BY 2.0)

Foto: Designed by Freepik

SČS „v Kostce“

Zajímá tě, o co vlastně ve Společenství čistých srdcí (SČS), které má už víc než tisíc pět set členů, jde?

O co se snažíme ve Společenství čistých srdcí

- ▶ jít za ideálem čistého srdce (ideál čistého srdce je zde pojímán velmi široce, nezahrnuje pouze sexualitu);
- ▶ chápat sexualitu jako Boží dar člověku, ne jako konzumní záležitost, a snažit se žít v souladu s 6. a 9. přikázáním Desatera;
- ▶ znát učení Církve o těchto otázkách, pochopit jeho význam a přijmout jej;
- ▶ rozvíjet ve všech směrech ctnost čistoty a vydávat radostné svědectví o její hodnotě;
- ▶ nezapomínat žít podle ostatních při-

kázání Desatera a rozvíjet ostatní prvky autentického křesťanského života (modlitba, četba Písma svatého, život ze svátostí...).

Kdo může do SČS vstoupit

- ▶ členem SČS se může stát každý svobodný člověk starší 15 let, který chce žít podle výše uvedených bodů;
- ▶ nezáleží na dosavadním způsobu života, důležité je rozhodnutí pro současnost a budoucnost.

Shrnutí

V SČS nejde o nic nového. Mladí se jen hlásí k osvědčenému učení katolické Církve. Rozhodují se, že se budou snažit růst k ideálu čistého srdce. Vzájemně se podporují příkladem i modlitbou.

P. Marek Dunda ■

Ať už byl tvůj dosavadní život jakýkoliv, důležité je rozhodnutí pro současnost a budoucnost!

Foto: Designed by Jamoon028 / Freepik

Blahoslavení čistého srdce

Rád bych vám pověděl
jeden příběh, nebo chcete-li
podobenství.

Kolem roku 1879 pracoval Tomáš Alva Edison (1847–1931) s velkým pracovním týmem na tom, aby bylo čím svítit – na žárovce. Zkoušeli to už dlouho, ale vždycky to nějak ztroskotalo. Edison to ale nevzdával a hledal stále nové možnosti. Měl za sebou kolem šesti tisíc pokusů při hledání materiálu, který by měl v žárovce svítit. Zkoušel všechno možné. Lidské

vlasý, a to samozřejmě zuhelnatělé, bavlnu, s tou měl poměrně velký úspěch, ale asi nejvíc se osvědčil bambus. Zuhelnatělá bambusová vlákna. Ta svítila někdy třicet vteřin, někdy třeba i minutu... A tak stále dokola dělal pokusy a zkoušel, co by mělo být vláknem, které se rozžhaví. Edison si uvědomil, že velký vliv na výdrž vlákna má také vzduchoprázdno. V jeho týmu byl matematik, jmenoval se Francis Robbins Upton, a Edison mu dal nádobu hruškovitého tvaru, v níž vlákna zkoušeli, a řekl mu: „Potřebuji zjistit její objem.“ A vynikající matematik Upton nádobu obkreslil, měřil, potom sčítal, násobil, odmocňoval, derivoval, integroval, nadával na to, jaký je to hloupý tvar, že je to těžké spočítat, že kdyby to byla koule nebo válec, má to hned... Ale druhý den přišel za Edisonem s radostnou zprávou: „Už to mám, jenom to hodím dohromady a hned ti dám výsledek.“ A Edison se na něj podíval a řekl: „Dej mi tu baňku.“ Když mu ji Upton podal, Edison do ní nabral vodu a dodal: „Běž to vylít do odměrky.“

***Ježíš říká:
Blahoslavení
čistého srdce,
protože oni budou
vidět Boha.***

***... mohou vidět
věci novým
způsobem
a mohou přicházet
k řešením
mnohem rychleji
než ostatní.***

Jak už jsem říkal, ten příběh je podobenství. Někdo, kdo je omezený jen svým oborem a zaběhanými stereotypy, dojde k cíli, ale trvá mu to velmi dlouho a může při tom udělat množství chyb. Jiný člověk, jehož oborem je něco jiného, může najít řešení hned. A to řešení přesné, proti němuž se nedá nic namítnout. Říkám to proto, že ti, kdo jsou čistého srdce, mohou vidět věci novým způsobem a mohou přicházet k řešením mnohem rychleji než ostatní. Pán Ježíš neříká: Blahoslavení ti, kteří ovládají matematiku, blahoslavení ti, kteří vyhráli olympiádu, blahoslavení..., já nevím kdo. Ježíš říká: Blahoslavení čistého srdce, protože oni budou vidět Boha.

Mons. Vojtěch Cirkle
(z knihy „Na cestě za hvězdou“,
Biskupství brněnské, 2016) ■

Využij čas pro duchovní vzdělání

Američané říkají: Čas jsou peníze.
Ve skutečnosti je ale čas ještě
daleko cennější.

Děláš něco systematicky pro své duchovní vzdělání? Ve většině oblastí se dnes člověk potřebuje dál vzdělávat. Nevystačí s tím, co načerpal v dětství. Bylo by velmi zvláštní, kdyby ta nejdůležitější oblast vzdělání – duchovní vzdělání a prohlubování znalostí o vlastní víře – byla výjimkou.

Ale možná hned namítneš: „Kde na to vzít čas?“ Na důležité věci je ale potřebné si čas udělat!

A zde vlastně ani nějaký další čas nepotřebuješ. Stačí jen využít ten, který je –

a který často uplyne bez užitku. Ve vlaku, v autobuse, nebo třeba na lehátku u vody. Nasadit si sluchátka a zaposlouchat se... Jde to dokonce i při některých pracích. Dnes je k dispozici množství velmi kvalitních vzdělávacích cyklů s duchovní tematikou. Kromě časopisu *Milujte se!* se již více než deset let věnují projektu internetové televize TV-MIS.cz. Má i audiosekcí a přehrávač Témabox (<http://temabox.tv-mis.cz>). Nabízí čtyři kompletní série duchovních seminářů P. Eliase Velly, šest ročníků *Biblických hodin* P. Pavla Dokláda, dvě desítky přednášek salesiánského vzdělávacího projektu IZIDOR, přednášky ze Studentského Velehradu, duchovní obnovy vedené P. Vojtěchem Kodetem a mnoha dalšími kněžími. Téměř tisíc hodin nahrávek on-line a současně i ke stažení v mp3 formátu.

Za doporučení stojí také možnost objednat si nahrávky přednášek z Katolických charismatických konferencí v Brně (viz boční sloupec na této straně).

P. Pavel Zahradníček, šéfredaktor časopisu „Milujte se!“ a koordinátor TV-MIS.cz ■

Foto: Flickr, Audio-TechnicaUK (CC BY-ND 2.0)

Foto: Wikimedia Commons, Malchenhang Photo Bureau, Rolando Vaillo

<http://temabox.tv-mis.cz>

Jeff Scaldwell na brněnské konferenci

Nahrávky přednášek z Katolických charismatických konferencí v Brně

Je možné si objednat nahrávky ze všech dosavadních konferencí od roku 2007 až do současnosti – včetně nahrávek z letošní konference – na adrese

<http://objednavky.cho.cz>.

Elias Vella

Jacques
Philippe

Veronika
Barátová

Kateřina
Lachmanová

Charles
Whitehead

Aleš
Opatrný

Bogdan
Štepieň

Raniero
Cantalamessa

Vojtěch
Kodet

**KATOLICKÁ
CHARISMATICKÁ
KONFERENCE**

Foto: 9xVt Kobzar, eliasvela.cz

ABC civilizace lásky

1.

Měj v úctě každého člověka, protože v něm žije Kristus. Buď vnímavý ke každému – je to tvůj bratr a sestra.

2.

O každém smýšlej dobře – o nikom nesmyšlej zle. I v nejhorším člověku se pokus najít něco dobrého.

3.

O druhých mluv vždy dobře – o bližních nikdy nehovoř zle. Naprav křivdu způsobenou slovem. Nebuď příčinou konfliktů mezi lidmi.

4.

S každým hovoř jazykem lásky. Nezvyšuj hlas. Neproklínej. Nezpůsobuj problémy. Nezapřičiňuj pláč. Uklidňuj a projevu dobrotu.

5.

Odpouštěj všem a vše. Nepřechovávej v srdci hněv. Vždy podej ruku ke smíření první.

6.

Čiň vždy dobře bližnímu. Každému čiň dobro tak, jak chceš, aby ho druzí činili tobě. Nepřemýšlej o tom, co má někdo udělat pro tebe, ale o tom, co máš ty udělat pro někoho.

7.

Aktivně pomáhej v utrpení. Ochotně přispěj útechou, radou, pomocí, srdcem.

8.

Pracuj poctivě, protože plody tvé práce používají druzí, jako i ty používáš plody jejich práce.

9.

Zapoj se do života společnosti. Otevři se chudým a nemocným. Poděl se o hmotná i duchovní dobra. Snaž se vidět potřebné kolem sebe.

10.

Modli se za všechny, dokonce i za nepřátele.

kardinál Stefan Wyszyński

Když jsi to přečetl, promyslel a promodlil, běž, žij a šir to dál!

<http://libri nostri.catholica.cz>
**Kvalitní katolické publikace
s nadčasovou hodnotou on-line**

Možná jste o nich slyšeli? Možná se vám i kdysi dostaly do rukou a dnes k nim již nemáte přístup? Možná vám je někdo doporučil... V minulosti vydané kvalitní katolické publikace s nadčasovou hodnotou včetně některých velmi hodnotných překladů Bible s poznámkovým aparátem (Hejčl, Sýkora, Sušil) vám nyní v elektronické formě (ve formátu PDF) zpřístupňuje zdarma projekt *Libri nostri* (Naše knihy) na <http://libri nostri.catholica.cz>. Knihy je možno číst on-line nebo uložit do svého počítače nebo čtečky.

Katolík by měl být „podobný hospodáři, který vynáší ze své zásoby věci nové i staré“ (srov. Mt 16,52). Zatímco věci nové jsou všude v nepřeborném počtu, věci staré málokdo zná. K jejich poznání nabízí své služby on-line *Knihovna Libri nostri*.

Milujte se!

Římskokatolický farní úřad, Náměstí 20
671 03 Vranov nad Dyjí
e-mail: redakce@milujte.se